

slujindu-ne patria

Nu,
brațele noastre încordate
n-au fost niciodată niște trofee
bune de pus în vitrină,
sau în coloanele ziarelor,
și n-am împins niciodată istoria înainte
cu gândul că astfel
ne vom câștiga, fără îndoială,
celebritatea.
Nu ne-am visat niciodată niște eroi,
niște martiri,
și n-am clătinat niciodată munții
și apele
numai pentru a avea de ce
să ne ridicăm pe locul acela câte-o statuie.
Nu ne-am dorit decît
să ne putem privi copiii în ochi
fără rușine
și să ne bucurăm de iarba,
de cărina și de pădurile noastre
și să ne strîngem mina unul altuia
fără rușine.
Iată de ce nici pînă astăzi
nu știe nimeni cine a auzit prima oară
dintr-o gură de rai, Miorița
și cine a ridicat în văzduh
cu cîteva culori, Voronețul.
Știm doar atît, că au fost niște genii
cu nume ca ale noastre.

Nu ne-am visat niciodată niște eroi
niște martiri
de aceea nu ne plac
podiumurile cu care
se mai întîmplă ca unii să-și disimuleze groapa
și nici laudele celor
care nu fac altceva decît să ne laude.
Slujindu-ne patria
nu ne-am gîndit, vai, niciodată
la medaliile de aur
ci numai la pașii pe care
ii mai avem de făcut.
De aceea, iată, nici acum
nu avem timp să ne privim
inimile aspre și încordate
filmate cu încetinitorul.

ADRIAN DAN ■

flacăra

ANUL XXV - NR. 10 (1083) - 17 MARTIE 1976
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

carpați 2000

Nu demult, în bazinul Dornelor, în așezări de munte cu multisekulare tradiții în creșterea animalelor, precum Broșteni, Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Dorna Arini, Șarul Dornei, Iacobeni, Crucea etc., medicul veterinar Radu Reș a întreprins un sondaj ieșit din comun: a întrebat 1718 elevi din clasele V-X ce profesiune intenționează să îmbrățișeze în viață. Deși întrebarea în sine părea banală, testul se distingea de altele similare prin aceea că părinții copiilor erau în proporție de 95 la sută crescători de animale din tată în fiu.

LIONEL NIȚESCU ■

(Continuare în pag. 10)

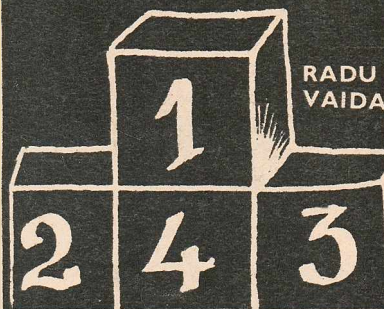
interviu cu academicianul
aurel moga

Încă de la început trebuie să spun că profesorul, deși obișnuit într-un fel cu renumele său de savant și de om ce a îndeplinit și îndeplinește funcții de mare răspundere, a insistat să nu apară în interviu (dacă nu se poate să nu i se ia chiar deloc) mai mare decît este, privit prin lupa superlativelor, pentru că, zicea dînsul, nu se consideră nici cel mai mare savant și nici cel mai mare profesor dintre cîți a cunoscut personal, ori despre care a auzit.

IULIAN NEACȘU ■

(Continuare în pag. 15)

debut la racul

...Armonia literaturii este o fuziune supremă între experiența umană singulară de viață și de artă și coralitarea existențială a cetății căreia creatorul îi aparține. Nici o operă nu se desprinde de istorie și literatură este un instrument de cunoaștere și de modelare al sufletului individual dar și al marelui suflet colectiv. Politica generează etica cetățenească, bazată pe un înalt principiu, al responsabilității fiecărei monade sociale în fața istoriei.

ALEXANDRU BALACI ■

(Din articolul «Literatură și participare», din pagina 16.)

MILITÎND ACTIV PENTRU DE PACE ȘI PRO

Convorbire desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

Prezent mai multe zile, în fruntea Delegației Partidului Comunist Român, la lucrările Congresului al XXV-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut convorbiri cu șefii unor state și partide, conducători ai unor delegații.

În cursul zilei de joi, 4 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit la Moscova cu tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

În cadrul convorbirii au fost abordate probleme privind dezvoltarea în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Tot joi, 4 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întâlnit cu Mohamed Siad Barre, președintele Consiliului Revoluționar Suprem al Republicii Democratice Somalia.

În cadrul convorbirii care a avut loc pe acest prilej, au fost abordate o serie de probleme privind relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Democratice Somalia. Subliniindu-se că există posibilități ca relațiile româno-somaleze să cunoască în viitor o evoluție tot mai pozitivă, a fost exprimată dorința de a se acționa pentru lărgirea contactelor politice, a colaborării și cooperării româno-somaleze pe plan economic și în alte domenii, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei progresului social și al păcii în lume.

Cu aceeași ocazie a fost, de asemenea, exprimată hotărârea celor două țări și popoare de a întări conlucrarea lor pe planul vieții internaționale, pentru lichidarea subdezvoltării și a marilor decalaje care există între state — ca urmare a vechii politici imperialiste de dominație și asupra — pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, a unor relații noi, întemeiate pe deplină egalitate și echitate, care să favorizeze progresul economico-social mai rapid al tuturor țărilor și, în primul rând, al celor rămase în urmă.

Tot joi tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe Abdallah Al-Ahmar, secretar general adjunct al Comandamentului național al Partidului Baas Arab Socialist din Siria.

Tovarășul Abdallah Al-Ahmar a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un calduros mesaj de salut și urări prietenești din partea președintelui Republicii Arabe Siriene, Hafez El-Assad.

Mulțumind pentru mesajul ce i-a fost adresat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rândul său, președintelui Hafez El-Assad un cordial salut și cele mai bune urări de sănătate și fericire, de progres și prosperitate pentru poporul sirian prieten.

În cadrul convorbirii care a avut loc cu

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit cu Mohamed Siad Barre, președintele Consiliului Revoluționar Suprem al Republicii Democratice Somalia.

INFĂPTUIREA ASPIRAȚIILOR RES ALE OMENIRII

acest prilej, a fost subliniată cu satisfacție evoluția pozitivă a relațiilor româno-siriene pe plan economic, tehnico-științific și în alte domenii de activitate. De asemenea, au fost relevate bunele relații care se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Baas Arab Socialist din Siria. A fost exprimată hotărârea comună de a acționa pentru dezvoltarea în continuare a acestor relații, pe multiple planuri, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale. A fost subliniată, de asemenea, cu satisfacție conlucrarea tot mai strânsă care se dezvoltă între România și Siria pe planul vieții internaționale. În acest context s-a acordat o atenție deosebită problemelor legate de instaurarea unei păci trainice și juste în Orientul Mijlociu. Cu acest prilej, delegația siriană a apreciat poziția României privind soluționarea pe cale pașnică a conflictului din Orientul Mijlociu pe baza retragerii trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a rezolvării problemei poporului palestinian în conformitate cu aspirațiile sale legitime — inclusiv prin crearea unui stat palestinian independent — a respectării independenței și suveranității tuturor statelor din zonă.

Au fost abordate, de asemenea, o serie de aspecte ale dezvoltării conlucrării româno-siriene pentru soluționarea unor probleme ale vieții internaționale privind lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Vineri, 5 martie, la Moscova, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe tovarășul Jean Pierre-Thystere-Tchicaya, membru al Statului Major Revoluționar Special al C.C. al Partidului Congolez al Muncii.

Conducătorul delegației congoleze a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un călduros mesaj de salut din partea președintelui C.C. al Partidului Congolez al Muncii și al Republicii Populare Congo, comandant Marien N'Gouabi.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat, la rîndul său, președintelui C.C. al Partidului Congolez al Muncii, șeful statului congolez, un salut cordial, precum și cele mai bune urări de sănătate și fericire, de progres și prosperitate pentru poporul Republicii Populare Congo.

În cadrul convorbirii s-a apreciat evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două țări, subliniindu-se că un rol important în această privință au avut întîlnirile directe și convorbirile purtate la București și Brazzaville între cei doi conducători de stat. Au fost evocate, de asemenea, bunele relații care se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Congolez al Muncii.

În cursul convorbirii a fost exprimată dorința comună de a dezvolta în continuare relațiile româno-congoleze, inclusiv conlucrarea dintre cele două țări pe plan mondial, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice și politice în viața internațională.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Întîlnire prietenească între tovarășul Nicolae Ceaușescu și Jean Pierre-Thystere-Tchicaya, membru al Statului Major Revoluționar Special al C.C. al Partidului Congolez al Muncii.

Convorbire între tovarășul Nicolae Ceaușescu și Abdallah Al-Ahmar, secretar general adjunct al Comandamentului Național al Partidului Baas Arab Socialist din Siria.

consecvența spiritului revoluționar

Sensul și rațiunea amplei dezbateri care are loc acum în partidul nostru, în întregul sistem de educație politică și cultură, sînt conșințite în marea cartă adoptată de cel de al XI-lea Congres al P.C.R.: «Împlind organic activitatea practică cu cea teoretică, vom dezvolta permanent spiritul revoluționar militant al comunistilor în lupta împotriva a tot ceea ce nu mai corespunde noilor condiții istorice, sociale, în promovarea noului, în asigurarea mersului ferm înainte pe calea comunismului. Numai ridicînd continuu nivelul ideologic, teoretic al comunistilor vom face ca P.C.R. să rămînă veșnic un partid revoluționar!»

Dacă ne referim la perioada în care s-a trecut la transformarea în operă vie a celui complex program de măsuri din noiembrie 1971 consacrat fortificării politico-ideologice generale, maturizării conștiinței socialiste a întregului popor, formării omului nou, vom constata că în mod real această dezvoltare permanentă a spiritului revoluționar a fost marcată de câteva asemenea momente de confruntare în forum cu tot mai ridicatele exigențe politico-ideologice pe care partidul le impune fiecărui membru al său și, într-o măsură tot mai mare, fiecărui cetățean. De modul în care, cotidian și practic, sîntem capabili să satisfacem aceste exigențe

depinde însăși înaintarea noastră pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, trecerea spre comunism.

Profund marxistă, o asemenea condiționare între dezvoltarea economico-socială impetuoasă și cea spirituală, avînd ca fond ideologia revoluționară a clasei muncitoare, s-a constituit ca unul din obiectivele sine qua non ale strategiei partidului nostru. Poporul român a făcut dealtfel din puterea credinței sale în idealurile de dreptate socială și națională, de echitate și umanitate, una din forțele sale de șoc, care l-au ajutat să biruie în condiții ostile de-a dreptul de nedepășit. E cu atît mai firesc ca un asemenea învățămînt al istoriei însăși, această acțiune vie a tradiției de luptă să confere un plus de vigoare procesului de conștientizare a maselor în spiritul idealurilor pentru care milităm, proces în cadrul căruia momente cum este acesta al actualelor dezbateri ideologice vin să fixeze și să impulsioneze totodată cuceririle revoluționare reperutate asupra propriei noastre deveniri. O asemenea metodă de dialog cu noi înșine și cu epoca are atît temeiuri teoretice, cit și o mare valabilitate practică verificată cu precădere în anii din urmă.

Pledînd pentru plenitudinea și forța caracterului oamenilor integri, Engels preciza încă în urmă cu peste un secol, în introducerea la celebra sa operă «Dia-

lectica naturii», că aceste calități rezidă în a trăi în sfera intereselor vitale ale epocii. Or, interesele vitale ale epocii în care trăim noi în ceasul de față sînt interesele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, și numai punerea lor mai presus de orice, nu în declarații, ci în faptele noastre de zi cu zi, reprezintă cheia de boltă a eticii sociale comuniste.

Nu poate exista un mod mai eficace, mai bărbătesc i-aș zice, de a dovedi maturitatea de gîndire politică și de integritate morală ca examinarea în forum conștiinței individuale și colective a stadiului atins în dezvoltarea spiritului revoluționar, în aplicarea principiilor comuniste de viață. Să nu uităm că însuși programul ideologic de la premisele căruia pornim s-a născut în focul acelei mari dezbateri marcate de Consfătuirea din iulie 1971, convocată pe baza tezelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, dezbateri încununată de Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971! Este, de asemenea, de subliniat că în partidul nostru și în întreaga noastră viață social-politică s-au mai purtat, în mod sistematic, alte câteva dezbateri esențiale. Este vorba de cea consacrată Proiectului de norme ale muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste, de discutarea documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R., de acțiunea cu multiple valențe educative care a precedat semnarea «Angajamentului solemn al comunistului». Precum se vede, actuala dezbateră se înscrie într-un sistem bine conceput, ale cărui țeluri sînt urmărite programatic. Ceea ce înseamnă că programul ideologic adoptat în urmă cu aproape patru ani și jumătate

își verifică necesitatea sa logică, valabilitatea ca metodă dialectică de fortificare a spiritului revoluționar al societății prin afirmarea virtuților revoluționare ale membrilor săi.

Datorăm astfel partidului nostru nu numai un nou mod de organizare a societății, ci și un nou model de viață, un ideal superior al omului care întrupează virtuți aflate în mare stimă în conștiința poporului român. Impresionantă și plină de luare aminte coincidență, aceste virtuți se regăsesc tocmai în acel minunat portret uman al comunistului pe care-l contura în trăsături sigure secretarul general al partidului în Expunerea prezentată la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971. Comunistul, cerea tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să fie cînsit, curajos, demn, să lupte cu ardore pentru adevăr, pentru dreptate și libertate, să iubească munca, să pună pe prim plan interesele poporului muncitor, să înțeleagă că bunăstarea personală e legată de bunăstarea întregului popor, să dea dovadă de modestie și simplitate, să combată manifestările de îngîmfare și aroganță. Un asemenea etalon moral e tocmai acela cu care ne confruntăm în actualele dezbateri ideologice, făcînd din permanenta dezvoltare a spiritului revoluționar cauza de fiecare zi a perfecționării noastre morale. Apropiatul Congres al educației politice și al culturii beneficiază astfel de această amplă fertilizare a gîndirii și acțiunii revoluționare, a îmbogățirii spirituale a omului nou.

NICULAE STOIAN ■

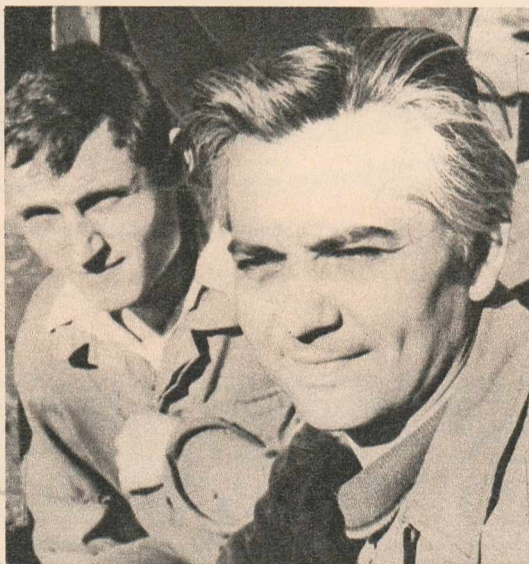
CULTUL MUNCII, CULTUL CURAJULUI, CULTUL VALORII

nicolae ioniță e convins că fără multă sudoare și fără multă muncă nimeni nu reușește niciodată, iar asta nu e o simplă vorbă, ci deviza unei vieți

Lăcătușul Nicolae Ioniță, șef de brigadă la Întreprinderea de ventilatoare din București, a trecut pragul unității în urmă cu douăzeci și trei de ani. Halele care sînt astăzi arătoase și zvelte nu existau, existau în schimb niște coșmelii insalubre, în care se fabricaseră cutii de cremă de ghete, iar curtea era plină de praf. Aspectul chichinelor m-a cam pus pe gînduri, își aduce aminte Nicolae Ioniță, dar praful nu m-a speriat. Aveam pantaloni scurți, dar destulă experiență de muncă pentru optsprezece ani, căci după terminarea școlii profesionale lucrasem la Hunedoara, la întreținerea laminoarelor. Acolo, continuu, a avut norocul de un maestru priceput și la umbletul mașinilor și la sufletul oamenilor, Nicolae Gostian, care l-a învățat, între altele, un lucru care-i va servi drept crez în meserie și în viață. Măi, tată, i-a zis maestrul Gostian, că așa îi plăcea să vorbească tinerilor, ca și cînd s-ar fi adresat propriilor copii, dacă vrei să fii socotit muncitor adevărat, să nu spui una și să faci alta și, mai ales, să nu te ferești de muncă. Munca, măi, tată, este prima obligație a omului pe lume.

Cu o asemenea învățătură, Nicolae Ioniță, provenind dintr-o familie numeroasă de țărani, 14 copii au fost crescuți pe bătaura casei părintești din Amara, Ialomița, s-a prezentat la București și s-a pus pe treabă. Fără să-și acorde răgaz din lucru și fără să se uite la ceas să vadă dacă nu cumva s-au scurs cele opt ore regulamentare, în primul rînd pentru că așa ceva nu-l interesa și apoi, cum glumește, pentru că, la început, nici n-avea ceas la mînă. A muncit mai întii la ajustaj, după aceea la mecanică fină, făcînd carcase pentru manometre și dregînd mașini agricole, în sfîrșit, crescînd, cum zice, odată cu uzina, a ajuns să lucreze la ventilatoare, contribuind chiar la zămislirea primului model. Pe atunci, își reamintește, fabrica făcea un tip de ventilator mare și lat, astăzi producem cinci sute de tipuri, cele mai mari avînd șaiszeci de tone și neputînd să iasă din hală altfel decît demontate. Oprind pentru o clipă discuția cu Nicolae Ioniță, reporterul are obligația să sublinieze că harnicul colectiv al Întreprinderii de ventilatoare din București s-a preocupat permanent de extinderea și diversificarea producției, de asimilarea unor sortimente cit mai variate din produsul de bază, contribuind, în 1975, de exemplu, la reducerea efortului valutar cu aproximativ douăzeci de milioane de lei, oferind industriei românești ventilatoare de mare capacitate, aduse pînă nu demult numai din import.

În general, întorcîndu-ne la convorbirea cu Nicolae Ioniță, lăcătușul crede că a avut noroc în viață, punînd la socoteală că și aici, la București, a dat peste un maestru bun, pe numele său Gheorghe Caloianu, dar mai cunoscut uzinei drept «nea Gică». De la pensionarul de astăzi, pe care l-a revăzut de curînd, cînd s-a întors în uzină să ia un bilet de trimiteră la tratament, la Borsec parcă, să-și vadă de reumatism, Ioniță a deprins o a doua serie de lucruri bune. De care s-a servit în perioada cit a învățat el însuși meserie și de care se servește și acum cînd, ca șef de brigadă și secretar al organizației de partid III din secția a II-a, are datoria să se ocupe și să îndrume munca și viața

Fotografie de GHEORGHE AMUZA ■

altora. Trei lucruri, zice, mi-au rămas întipărite de la nea Gică: să muncești, să fii exigent și să fii drept. Să fii drept, reia, înseamnă nu numai să judeci cu dreptate unele abateri, ci să înveți să stai de vorbă cu oamenii, să-i ascuți. Înșușindu-și de timpuriu această lecție de omenie, șeful de brigadă Nicolae Ioniță a izbutit o performanță cu adevărat rară: de șaisprezece ani de cînd conduce brigada, colectiv de muncă mereu fruntaș, nimeni n-a cerut să plece în altă parte! S-au format acolo lucrători pe cîste. Ion Vlada, Vasile Costea, Simion Mihai și alții, pe care Nicolae Ioniță a înțeles să-i fixeze nu numai cu vorba bună, ci mai ales cu exemplul personal. Nici o clipă șeful de brigadă n-a stat deoparte, n-o spune dînsul, o spune secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, Ion Manea, a pus mîna și mintea unde era mai greu și unde treburile se poticneau, convins fiind — ca să cităm — că nici un sacrificiu nu este prea mare cînd intră în discuție interesele uzinei, binele colectivului care l-a ajutat să devină om respectat, muncitor al cărui cuvînt are, în Comitetul oamenilor muncii și în Comitetul de partid al sectorului VI, din care face parte, greutatea seriozității de mult verificate și a sarcinilor duse mereu pînă la capăt. Tot ceea ce am realizat în viață, recunoaște, datorez muncii și seriozității faptului că n-am fugit de greutăți, ci m-am opintit în fața lor, biruindu-le, atît cit am putut eu și atît cit m-au ajutat alții.

Omul acesta care de douăzeci de ani face ventilatoare n-a simțit nevoia să aibă acasă, adică în apartamentul primit de la stat în Drumul Taberei, la o aruncătură de băț de uzină, nici un ventilator. La ce mi-ar trebui!, se

miră de întrebare, nu fumez, stau la parter și m-am îngrijit, din prima zi, să am aer curat. Neputînd să stau nici o clipă locului, m-am apucat și am plantat trandafiri și pomi fructiferi, o mîndrețe de meri, ba chiar am întins o viță-de-vie. Lumea se minunează de frumusețea lor, unii mă întrebă de unde am timp, căci uneori stau la fabrică pînă seara, cit e nevoie de mine, dar eu am timp. Mai bine zis, mi-l fac, căci eu nu pot să pun capul liniștit pe pernă dacă știu că mi-a stat ceva în puțință și n-am reușit. Cu vița a fost greu, nu prea mă pricepeam, am mai citit cite unele, apoi, acuma glumesc, asta dacă vreți o scrieți, dacă nu vreți, nu, am întărit aracii așa bine și am întins firele așa de tare că un nemernic s-a cățărât pe ele și mi-a furat două borcane cu murături din balcon.

Nicolae Ioniță are un singur copil. Un băiat, pe care l-a dat la liceul de muzică, sperînd că are talent și că va ieși ceva din el. Nimeni din neamul său nu știe să cînte, nimeni n-a avut aptitudini muzicale, chiar șeful de brigadă nu i-a sunat bine în urechi dorința fiului de a face pian și vioară, apoi n-a dormit citeva nopți și a cumpănit. Și-a zis că nu e drept să hotărască el pentru altul, chiar dacă era vorba de fiul său, l-a chemat deoparte pe băiat și au pus țara la cale ca între bărbăți. Măi, copile, i-a zis, tu poți să faci ce vrei în viață, dar să nu uiți un lucru. Fără multă sudoare, fără multă muncă n-ai să reușești niciodată și e mai bine să fii muncitor bun decît muzician prost.

Acum, după ce au trecut cîteva ani de la alegere, crede că n-a greșit. După cit exersează copilul și după cit nu se scoală, cu orele, din fața pianului, pe care șeful de brigadă personal l-a cumpărat, de ocazie, e convins că băiatul n-are numai talent, cum i-au confirmat dascălii, ci și tragere de inimă la muncă. Îl bucură treaba asta și oarecum îl destinde, căci nu vă dați seama, zice, ce mare lucru e să te întorci de la lucru și să-ți zică nevasta «hai, bărbate, la concert, să-l vezi pe fiu-tău cîntînd la pian». În clipa aceea înțelege că fără multele sale sacrificii de pînă atunci, fără munca și seriozitatea sa exemplară, fiul său n-ar fi ajuns niciodată, nepotul unui țaran ca și analfabet din satul Ialomițean Amara, să intre într-o sală de concert. El însuși ia loc în fotoliu, cit mai aproape de scenă, se încruntă să asculte muzica, dar gîndurile îl fură, bată-le să le bată, și-l întorc tot către uzina sa de ventilatoare, tot către problemele muncii curente.

La ultimul concert, zîmbește, se cînta Haydn, dar eu mă gîndeam la bancul nostru de probe de șase mii de kilovolți, la care încercăm ventilatoarele mari, cele pentru chimie, cumpărate pînă nu demult din import. Mă gîndeam cum să facem să meargă treaba mai bine, nu prea mi-ardea mie de muzică și dacă n-aș fi simțit alături cotul nevastă cred c-aș fi ieșit tiptil-tiptil și m-aș fi întors la uzină. Nu de alta, îmi trecea prin minte, dar poate era nevoie de mine.

De asemenea oameni neastîmpărați și perseverenți, facem acum bilanțul acestui reportaj, este nevoie oricînd și peste tot, cu exemplul muncii lor de o viață. Exemplu încheat nu prin vorbe, ci prin fapte.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

egoismul! e foarte greu-cum să nu te gîndești întii la tine...

1. Datoria fundamentală a membrilor de partid, a membrilor Uniunii Tineretului Comunist este de a servi cu credință cauza partidului și poporului, de a pune tot ce au mai bun, întreaga lor energie, capacitate de muncă și pricepere în slujba înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Fiecare comunist trebuie să pună mai presus de orice înflorirea materială și spirituală a patriei socialiste, creșterea continuă a gradului de bunăstare și civilizație ale poporului, afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre în rîndul națiunilor lumii. (Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste).

Andrei Pereteatcu. Al 11-lea copil la părinți. 43 de ani de muncă. Ajustor la Automatica București. Membru de partid din 1944. Căsătorit, doi copii.

— Mergînd mai departe, dincolo de cuvinte, cum înțelegi acest paragraf?

— Dincolo de cuvinte simt imboldul. Și nu cred că e unul covârșitor. Așa cred. Ci unul simplu, firesc. Mie așa mi se pare. Că trebuie să ne cunoaștem. Să știm cînd să ne odihnim și să trăim în așa fel încît să fim foarte puternici. O țară e puternică atunci cînd oamenii sînt puternici. Pentru fiecare în parte nu e mult. Nu mi se pare un imbold covârșitor. Trebuie să fim corecți și mai trebuie să fim normali. Atît. La locul de muncă, în societate și în familie. Familia devine astfel mai puternică. Fiindcă familia e ceva foarte important. Ea e baza. Ea ne învață lucrurile bune, și tot ea ne învață și pe alea proaste. Egoismul în familie se învață. Și locul de muncă devine mai puternic. Și mai multe locuri mai puternice înseamnă o întreprindere mai puternică, un oraș, România. Așa vom fi națiune între națiuni. O Românie puternică înseamnă că noi sîntem puternici și putem să fim și mai puternici. Țara ne dă înapoi totul. Cu cît dăm mai mult, cu atît primim mai mult înapoi. Pentru asta e nevoie să dăm fiecare totul, nu să-l lăsăm doar pe cel de-alături. Iar totul, repet, nu mi se pare ceva covârșitor. Totul înseamnă cît trebuie, cît poți. Și poți cît vrei să-nveți să poți. Așa cred.

— Ați amintit special de egoism?

— Da. Eu zic că el e dușmanul nostru numărul unu. Egoismul! E foarte greu. Cum să nu te gîndești întii la tine? Ceea ce nu-i rău. E rău cînd, gîndindu-te la tine, nesocotești obligațiile față de societate. Numai o societate bogată ne face bogați. Cînd nu simți asta, vin tentațiile. Și tentațiile obosesc. Așa cred. Fiindcă te îndeamnă la lucruri mărunte și lucrurile mărunte sleiesc spiritul, îl hărțuiesc. Îi irită. Devine nemulțumit și atunci bineînțeles că ajungi la ideea «cu orice preț». Iar de la această idee pînă la furt nu e decît un pas. Da. Furt pentru mine e orice lucru însușit de la vecin, chiar și un merit care nu-ți aparține. Tot furt e atunci cînd îl lași pe altul să facă ce-ți revine ție. Egoismul e răul cel mai mare. Așa mi se pare. De la el vin toate celelalte rele. Și știți ce mai cred? Că el nu e pe cale de dispariție.

— Există și la dumneavoastră în întreprindere?

— Da.

— Ce credeți că se poate face?

— Ce cred că se poate face? Eu cred că se poate face ceva. Așa cred. Da. Uite, de pildă, la noi, cînd spunem lucrurilor pe nume. Ce înseamnă asta? Înseamnă că multe lucruri nu sînt cum ar trebui să fie. Ceea ce nu-i o catastrofă. Catastrofă e cînd multe nefiind cum trebuie nu-ți dă mîna să le arăți cu degetul. Cînd o faci înseamnă forță. Da. Forță. Un colectiv sănătos, adică. Colectivul omoară egoismul. O să spuneți că tot oamenii formează colectivul. Da. Dar un colectiv mai e puternic și prin legile lui. Legile colectivului se numesc democrație. Exercițiul democratic este un exercițiu împotriva egoismului, deoarece te constrînge la participare, la implicare în miezul problemelor, al celor mai importante. Pînă la urmă constrîngerea asta devine o plăcere, ceea ce înseamnă un alt om. Așa cred că putem învinge egoismul. Perfectionînd mijloacele și mărînd căile prin care ne implicăm.

— Ele există.

— Tocmai. Altfel nu mi-ar fi venit în cap.

Dar cîte lucruri nu există formal. Vreau să spun nu pot deveni formale. Noi, comuniștii, avem obligația să le menținem vii. Nu există obligație mai de seamă a comunistului decît aceea de a menține vie litera dată de partid. Ca și timpul, o literă sîntă și de multe ori irecuperabilă. Da. Aceasta e datoria sfîntă a comunistului.

— Dintre realizările de pînă acum, care vi se pare a fi cea mai conformă cu propriile dumneavoastră aspirații?

— Da. Vă spun. Ce s-a făcut în învățămînt. Și cu învățămîntul. Nu vreau să spun prin asta că al nostru e cel mai bun sau că nu mai sînt și altele la fel. Nu. Ce vreau eu să spun e că atunci cînd cultivi griu te gîndești la ce va fi anul următor. Cînd cultivi arbori gîndul urcă mai departe, peste zeci de ani. Dar cînd cultivi poporul, asta înseamnă veșnicie. De aceea m-am înscris în partidul comuniștilor și viața dovedește că nu m-am înșelat. Ce se întîmplă cu învățămîntul vorbește cel mai limpede despre intențiile partidului nostru. Și nu numai atît. Ci și despre faptul că doctrina lui e cea mai bine adecvată epocii și intereselor poporului nostru. Așa cred. Și dacă așa cred, viața mea are un sens. Partidul se impune prin exemplul practicii sale ca forță conducătoare și fidelitatea față de el ne face puternici și ne dă chezașia victoriei. Asta e cu învățămîntul.

— În ce privește țara noastră. Dar în lume, ce schimbări vi se par semnificative?

— Tendința spre o mai echitabilă împărțire a produselor. Dintre țările capitaliste azi bogate, nici una nu s-a îmbogățit numai din muncă proprie. Nu. De ce să nu fim cinstiți? Și uite că asta nu se mai poate! Nu în aceeași măsură vreau să spun. De ce? Se întîmplă ceva în lumea de azi. Depindem mai mult unii de alții și dacă dumneața iei de la mine, o să ai mai mult, dar poate nu atît de mult pe cît ai avea dacă m-ai ajuta și pe mine să am. Egoismul împiedică nu numai oamenii să meargă spre civilizație, ci și națiunile. Săracul e mai generos cînd n-are ce împărți, dar cînd și bogații se gîndesc că generozitatea e în binele lor, ceva s-a întîmplat. Și eu cred că e meritul partidului nostru că în centrul politicii sale externe pune nevoia unei noi ordini economice și politice în lume, care face ca România să se afirme ca o națiune tînără și plină de vigoare. Nu mai merge ca înainte, e limpede!

Conștiința e tezaurul nostru cel mai de preț. Sigur. Eu cred că atunci cînd vorbim de conștiință asta înseamnă convingerea omului, convingerea lui personală și liber consimțită că asta trebuie făcută așa, în termenii aștia și nu altfel. La catedra sa, sau la biroul lui, sau la mașina lui, acolo unde lucrează fiecare, intelectual, gînditor sau muncitor, fiecare să fie convins că nu se poate altfel, să accepte că nu se poate altfel și să facă așa cum trebuie. Din cîte am auzit și eu și am văzut cu ochii mei am înțeles că avem un program vast, bine făcut, și că nu se poate altfel decît punînd cu toții umărul. Asta mai trebuie înțeles. Conștiința înseamnă forță și solidaritate, lucru bine și la timp făcut. Ziceam de alte țări care au apucat să mai ia de ici-colo. Noi acumulăm numai ce producem noi, și șansa de a produce mult și a produce bine, mai bine și mai mult decît alții, se numește conștiință. De aceea partidul

ereditate și profit

Cu mai mulți ani în urmă, un cercetător descoperea (anunțîndu-l ca atare într-o revistă) «un caz de ereditate artistică în mediul rural», mediul fiind Lancrămul lui Blaga, lume străveche și teafără, țărănime deschisă și setoasă de afirmare (inclusiv pe planul artei) prin drepturile-i arhaice și prin progenitura culturală mișcată de ambiția studiilor și a doctoratelor în marile universități ale Europei, în scopul apostolatului național și social. Lancrămul, pe lângă Blaga, a dat mulți oameni mari, dar, în cazul semnalat de cercetător, este vorba de niște simpli țărani, oameni săraci, «fără ambiții», neînvățați, netrecători de pragul satului, consumîndu-și merindea artistică din propriul lor răsad, între pereții obscuri ai unei căsuțe de lut. Este vorba de o veritabilă dinastie (cuvîntul trebuie luat *ad litteram!*) de țărani-pictori, ce-și transmisese rădăcinile și meșteșugul prin generații, vreme de peste 150 de ani. Familia se cheamă Costea, și acești Costea există și astăzi în Lancrăm. Primul din capul scării, identificat de cercetător, a fost, ni se spune, Nicolae Costea, semnat pe o pictură pe lemn din 1787, după care urmează un Ion, de la care de asemenea a rămas o pictură, datată 1841, apoi un Ilie, pictor pe sticlă și pe lemn, apoi iarăși un Ion, autor a peste 50 de pasteleuri și acuarele, adunate între copertele unui caiet și oferite astfel cercetătorului. Opere, spune acesta, de mare har, oglîndind acte fundamentale ale vieții omului, chipuri ale istoriei (Horea, Mihai Viteazul), proiectate naiv în decorul Lancrămului, dar tratate, toate, cu rafinement, în spiritul sensibilității populare, originalitatea viziunii fiind slujită, mai spune cercetătorul, de o tehnică impecabilă, de procedee anume ce definesc un stil.

Faptul fiind de ordin spiritual, fiind vorba despre o descoperire și despre frisonul ei pur, epicul poate părea neavenit în pagină, el ar putea stingheri, prin paraziții evenimentelor laterale, faptul în sine, importanța lui. Și totuși, vorbind despre familia Costea, care există și astăzi în Lancrăm, nu putem ocoli o poveste ce, ni se pare nouă, exprimă mult.

Așadar, vreme de peste 150 de ani, familia Costea a însemnat o dinastie de pictori, a însemnat deci «un caz» (fiindcă în mediul urban «ereditate artistică» se mai găsește, fiind deseori cultivată

și sprijinită în chip expres, nu însă și la țară, unde instinctul artistic trebuie, cu adevărat, să fie puternic, să fie cu totul deosebit, pentru a trece și în urmași, în ciuda indifferenței mediului și a preocupărilor absorbante de o cu totul altă natură), oamenii satului și cei ai satelor din jur călcînd tot mai des pragul căsuței de lut ca să vadă «pozele» desenate de năzdrăvanele gazde și, uneori, să ia și cite una acasă, pe cite un sfanț sau pe-o vorbă bună. Au apărut apoi vizitatorii orașeni, colecționarii sau amatorii de «artă rustică», cei ce, în epoca «descoperirii» acestei arte, au devalizat, precum se știe, zone întregi. Au cum-părat, ni se spune, toate «pozele», mai ales cele vechi, rămase de la strămoși, pînă cînd, din departe-n aproape, coborînd pe valul istoriei, au ajuns la contemporani, la ultimul Costea, cerîndu-i opera.

Aici, aventura artistică a familiei și a faimei ei s-a încheiat.

Ultimul Costea e un om încă tînăr, de profesie tractorist, și, pînă la valul ultimilor colecționari ce i-au bătut în poartă, nu s-a gîndit niciodată să deseneze. «N-am nici o «operă», s-a scuzat el, n-am ce vă da, eu nu desenez, eu nu pictez... «Ia totuși o foaie, i-a zis un vizitator, și desenează pe ea ceva, ce vrei. Eu am lucrări de-ale tuturor din familia dumitale, vreau și una a dumitale, altfel colecția rămîne schioapă, e păcat de numele de Costea». De rușinea vizitatorului («era un om în vîrstă, frumos îmbrăcat, cred că era vreun profesor, vreun inginer, venise cu o mașină cu număr de București»), ultimul Costea, tractoristul, a luat o foaie de hîrtie și un creion, a încercat, poticîndu-se, să schițeze ceva, adică un chip de om, celălalt i-a smuls foaia pînă să termine și i-a întins o sută de lei. «Am simțit că mi se taie picioarele. Cum să-i iau omului sută, pe ce? Eu nu sînt pictor, eu știu bine că n-am talent, eu nu-s ca ai mei ai vechi, eu știu bine ce sînt și ce pot să fac, de ce să iau o sută de lei pentru ce nu sînt, de ce să înșel?» Drept care ultimul Costea, tractoristul, închizînd poarta după ultimul vizitator, după ce-i returnase banii, n-a mai deschis-o niciodată, pentru nimeni.

El își vede acum de-ale lui, adică ară, seamănă și culege pămîntul, cîștigînd prețul cinstit al muncii lui, prețul cinstit și drept pentru ceea ce este el.

ILIE PURCARU ■

pune atîta preț pe educație și pe conștiință și nu lasă să mai credem că ea, conștiința, rămîne fatal în urmă, și ne spune că depinde și de noi, comuniștii, fiindcă de aceea sîntem comuniști, ca să nu stăm cu mîinile în sin și să acționăm.

— Cum?

O știe toată lumea. Exemplul personal. Cîte milioane de comuniști sîntem? Dacă fiecare, la locul lui de muncă, ar fi un exemplu personal, ar avea o comportare ireproșabilă... Ce forță! Vă dați seama? Dacă toți comuniștii ar fi un exemplu personal, eu unul nu cunosc forță mai irezistibilă, nu există, sincer de tot, nu există și nici nu poate exista. Asta le spun celor mai tineri: o viață cinstită înseamnă sănătate, grant. Sigur că e ușor să alegi în viață calea ușoară și să ți se pară că ești original. Cîntea, corectitudinea se apără greu, trebuie să te și pricepi, dar merită, e singurul lucru pentru care merită să te zbați.

— De cît timp lucrați la Automatica?

— De cînd? De cînd sînt aici? De cînd săpăm cu tîrnăcopul și compartimentăm atelierele. Fusesem numai 12 comuniști pe întreaga uzină; toți plecaseră că nu erau salarii mari, erau greutăți materiale, trebuia muncit voluntar, făceam două-trei aparate cu colegii mei, le luam, le puneam în cutii și în spinare mă duceam cu ele pînă la fabrica de tutun, plăteam tramvaiul eu, ca să le montăm acolo sau la mase plastice și așa mai departe și am căutat să le perfecționăm și chiar le-am perfecționat și ce să vă mai spun, pînă ce am ajuns la fabrica asta cum o vedeți acum, cu sarcini de export și probleme sociale care sînt de bunăstare, fiindcă au crescut și pretențiile odată cu noi și cu cei mai mici ca noi. Măi, Mariane, spun, al dracului de repede cresc la tine pretențiile, ce ar fi să crească și la mine la fel în ce te privește și asc, de ce să mint, cresc, pentru că avem băieți minunați și dacă uneori sau unii nu sînt asta se datorește firii și vîrstei lor care fac să se apropie mai lesne de exemplul rău și nici nu le

poți spune ceva fiindcă de grabă sar cu vorba de care sînt foarte buni. De aceea și educația e mai dificilă astăzi, nu cum credeam noi într-un timp că pe măsură ce va trece vremea ne va fi și nouă mai ușor cu cei ce vin după noi. Educația n-are pauze, nici măcar de masă. Cu cicăleala nu mai ține.

— Ce ține, totuși?

— Prestigiul. Parcă sună mai altfel decît exemplul personal. Prestigiul organizației de partid, al organizației de tineret. Iată un exemplu: conducerea administrativă nu poate acționa decît într-unul din cazurile astea. Ori băiatul se evidențiază și atunci e stimulat coresponsător, ori absentează, e indisциплиnat, nu-și face norma și atunci i se desface contractul de muncă. Conducerea administrativă este neputincioasă cu acei tineri care își fac planul, nu întîrzie, dar suferă de pasivitate și dezinteres. Programul partidului este unul politic în primul rînd. Nu poate fi înfăptuit decît cu motoarele în plin. Cine operează în cazul acestor tineri? Obligația noastră, a comuniștilor, este de a conserva neștirbit prestigiul organizației de partid, de a i-l spori, fiindcă numai în cadrul ei și în funcție de prestigiul pe care-l are detaliile dobîndesc greutatea politică convenită. Astăzi toți facem politică. O piesă în plus și de bună calitate e politică. Cîntea e politică. Opusul politicii sînt escrocheria, parazitismul, blazarea, șmecheria. Bunul-simț e tot politică. Politică e tot ce face să sporească prestigiul organizației de partid, al membrilor ei care, concret, se vede pînă la urmă în produse. Cred că sîntem pe sfîrșite, nu?

— Aproape. Mai aveți doi ani pînă la pensie, cum priviți perioada aceasta?

— Perioada aceasta? Nu știu. Cum s-o privesc? În nici un fel. Ies la pensie ca ajustor, nu ca membru de partid.

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografie de ELENA GHERA ■

zile de muncă eroică, zile de adâncă scrutare

munca-i după cum se cere, odihna-i după cum o vrea fiecare

«Și ce-i cu asta?» — părea gata-gata să-ntrebe, oarecum intrigat, maestrul Gheorghe Dumitriu, președintele comitetului sindicatului din secția unu furnale, Combinatul siderurgic-Hunedoara. Și-ntr-un fel avea chiar dreptate, întrucât eu, în loc de oricare altă introducere, i-am povestit cum, în urmă cu câteva zile, m-am întâlnit pe malul Streiului cu câțiva pescari care susțineau sus și tare că sînt furnaliști.

Cum să vă spun, mă miră doar faptul că de bună seamă era un ger al naibii, cum a tot fost în luna asta a lui februarie. Poate că erau chiar furnaliști de-ai noștri. Poate că l-ați întâlnit pe Nicolae Babarță, cauperist la furnalul numărul cinci, sau electricienii Mihai Matei și Ion Cazan, de la stația de granulare. Sau cine știe cine mai putea fi, că sînt atîția și-atîția care au pasiunea asta a pescuitului. Și-i mai puteați întâlni și pe malul Mureșului, sau sus, la lacul de la Cinciș, unde, după cîte am auzit, merg și pescuiesc la copcă. Altfel, ca să zic așa, în timpul lui liber omul se odihnește după cum crede el de cuviință. Mă-nțelegeți? Munca-i după cum se cere, iar odihna-i după cum o vrea fiecare. Că noi, vreau să spun sindicatul, acum, pe timp de iarnă, n-am prea făcut mare lucru pentru cei care vor să meargă în zilele lor libere în jurul Hunedoarei, e-adevărat. Nu-i vorba, nici n-am fost solicitați în acest sens. Pe timpul verii, cînd o fi vreme frumoasă, eu spun că ar fi păcat să nu privim cu atenția cuvenită această problemă. Altfel stau lucrurile cu oamenii noștri care-și petrec concediul în stațiuni. Asta-i o problemă ceva mai serioasă și permanentă. Ca să vă dau cîteva exemple, maestrul Anton Roșca se află acum la Singeorz. Iși tratează un ulcer. Melintina Nicorici a plecat la Herculane pentru tratarea unui reumatism mai vechi. Peste cîteva zile, Ion Cîndea, furnalist, va pleca la Slănic Moldova, iar prietenul său, Ioan Marin va pleca la Vatra Dornei. Tot în martie, împreună cu familia, va pleca la Eforie Nord și Ioan Ilucă, așa cum, tot cu familiile lor, vor pleca la Băile Felix Petru Iștoc și Dumitru Pătrașcu. Cam asta ar fi, așa, pe scurt și, după cum vedeți, cu odihna stăm destul de bine, dar dacă neapărat vreți să scrieți și despre muncă, apoi, ca să fiu cît se poate de sincer și de drept, cînd tot greul îl duce-n spate secția doi furnale, ale căror depășiri de plan sînt de peste cinci ori mai mari decît ale noastre, nu vîd de ce noi să fim eroii acestui reportaj. Nu vreau să spun că noi nu merităm, că doar și la noi se muncește destul de zdravăn, nu glumă, deși sîntem în reparație capitală cu două din furnalele vechi și-avem ceva hibe la furnalele cinci și șase, dar, deocamdată, ei sînt mai buni, mai în cinste.

Bineînțeles că n-am stat o clipă pe gînduri, chiar dacă pînă la secția doi furnale a trebuit să batem un drum lung de aproape doi kilometri, adică dintr-un capăt în celălalt al combinatului.

Mă mir, ne-nțîmpină inginerul Ioan Rădoi, adjunctul șefului de secție, cum de nu v-ați rătăcit, că doar ați bătut un drum destul de lung și de-ncurcat.

Urcăm cîteva zeci de trepte care duc spre platforma furnalului numărul șapte unde tocmai se-apropia de sfîrșit cea de-a cincea descărcare din acea zi. Îl întreb pe inginerul Rădoi dacă-l bucură cuvintele maestrului Dumitriu.

Cum să nu? Asta vrea să-nsemne că, mai în glumă, mai în serios, nu ne-au murit chiar toți lăudătorii. Și încă lăudători care știu, ca și noi, cum se face fonta și ce vrea să fie namila asta care se numește furnal. La început n-am prea înțeles de ce a trebuit să veniți de-acolo pînă aici, la noi. Dar dacă pun față-n față cele 300 sau 400 de tone de fontă, pe care le-au dat și ei peste

plan, cu toate necazurile pe care le-au avut, cu cele 2 640 de tone ale noastre, tone care au devenit pînă la sfîrșitul lui februarie, 3 000, atunci înțeleg de ce s-au simțit ei oarecum obligați să vă trimită încoace, mai ales că noi cam de mulțisor ne menținem la aceste cote. Ce-nseamnă cele 3 000 de tone de fontă pentru noi?! Foarte pe scurt, adică statistic, am îndeplinit o pătrime din angajamentul nostru pe-ntr-un an în numai două luni. Tot pe scurt, adică tehnic și organizatoric, asta înseamnă că toate cele trei furnale au mers ca ceasul. Văzută însă puțin mai altfel, cifra respectivă ilustrează și închegarea, de-a lungul timpului, a unui colectiv format din oameni toți unul și unul, oameni în care poți avea toată nădejdea, oameni a căror viață nu înseamnă numai muncă și muncă, tone și tone de fontă, ci și familie, odihnă, distracție.

Ajunși sus, la gura furnalului, cu doar cinci sau zece minute înainte ca mașina de descărcare să oprească șuvoaiele de zgură și fontă, facem cunoștință cu șeful de echipă Nicolae Jurcă.

În timp ce urcam scările, îmi explică inginerul Rădoi, m-ați întrebat dacă astăzi a avut loc vreun fapt de muncă mai deosebit. Am răspuns că nu s-a întîmplat nimic deosebit, că totul decurge

normal. Ei bine, Jurcă și oamenii lui au avut astăzi de făcut o treabă mai deosebită. Între două destupări au reușit să pregătească în timp optim igheabul principal. E vorba de porțiunea aceea de-aproape zece metri de la gura furnalului și pînă-n locul unde zgura o ia pe-un canal, la stînga, iar fonta o ia pe alt canal, la dreapta. Acestei porțiuni noi îi spunem rină. Rina asta se pregătește al naibii de greu și ține doar trei, cel mult patru zile. Cînd rina se mîncîcă toată de pîrjolul focului și-al metalului lichid, trebuie să o refacem.

Cum se face o rină, nea Jurcă?

— Eu spun că se face simplu, dar cu caznă mare. Vedeți acolo, între igheaburi, un container, adică o groapă de beton? Acolo depozităm noi cu două zile înainte materialul din care facem rina. Materialul nu-i altceva decît un pămînt mai special, niște praf de cocs și-un praf de șamotă. Toate astea vin amestecate cu mai multe feluri de gudroane și pasta pe care o obținem o ștampăm, adică o bătucim bine de tot și o uscăm cu o flacăra puternică. Toată treaba asta durează cam două ore, adică noi musai trebuie să ne încadrăm între două destupări, altfel așteaptă fonta după noi și nu-i bine. Se lucrează iute și organizat. N-avem voie să pierdem nici măcar două-trei minute. Cînd trebuie să facem igheabul principal, timpul este teribil de scurt.

Care-s cei mai buni băieți din echipă?

— Pentru că noi, echipa asta, sîntem împreună de peste 8 ani, pot să spun că toți au ajuns la fel de buni.

Aflați între cele două riuri de foc, cu șticurile-n mină, șticurile fiind niște rîngi lungi de fier, și-nfolfiți ca niște uriașe păpuși, ca să nu-i pătrundă căldura, mereu mișcîndu-se încoace și-ncolo, cercetînd igheaburile și stăvilarele, oamenii aceia, toți la fel de buni, se numeau Ion Costandache, Haralambie Bălici, Iosuf Boros, Gheorghe Făiniș și Lazăr Strătilă.

Dar spune-mi, nea Jurcă, în ce fel îți petreci dumeata timpul liber, timpul de odihnă?

— Apoi, cum să spun, în treaba asta nu prea sînt specialist. Dacă mi-ar fi plăcut pescuitul, poate că mergeam pe Valea Streiului, la clean și mreană, sau pe Valea Runcului, la mreană și păstrăv, sau la baraj, la Cinciș, după crap și roșioară, că așa-i aud vorbind pe pescarii ăștia ai noștri.

Sînt mulți pescari aici, la furnalele mari?

— Aș zice că-s prea mulți. Cînd au ei ziua lor liberă, că la noi, unde-i foc continuu, liberele se iau peste săptămînă și există un fel de rotație, fiecare să-și poată lua ziua cînd îi convine lui mai mult, ei bine, atunci nu te mai înțelegi cu ei, orice-ar fi.

Chiar orice-ar fi?

— Ei nu, nu chiar așa, că dacă neapărat trebuie să fie aici, își mai amînă «libera». Vreau să spun că toți sînt oameni de-nțeleși și oameni muncitori, că doar nu din pescuit trăiesc ei.

Și zici că dumeata nu ești pescar?

— Încă nu sînt, dar parcă mă bate gîndul să iau și eu un băț de coadă. Iar dacă n-ajung pescar, apoi excursionist, mai mult stau acasă sau merg la un meci de fotbal, cînd joacă băieții de la «Corvinul», sau mai merg din cînd în cînd la cîte-un prieten care stă într-unul din satele apropiate de Hunedoara. Alții, mai tineri, merg la bazinul de înot care de numai o lună s-a deschis în incinta stadionului. Mă gîndesc să merg și eu cu copiii, poate că-i învăț să înoate. Acum trei zile am trecut pe-acolo și cel mai mult mi-a plăcut curățenia și faptul că nu e nici o băutură alcoolică, numai pepsi și cafea sau ceai. Alții, pescari înrăiți, cum sînt Gheorghe Buzea, care-i și campion pe oraș la pescuit sportiv, sau Dumitru Amihălchioaie, Aurel David sau Gheorghe Luca, chiar dacă-i iarnă, îi găsești pe malul Streiului sau la Cinciș, că nici pe gerurile astea mari n-au peștii odihnă din cauza lor.

Dar acum, iarna, unde merg oamenii mai mult și mai mult?

— Eu, care nu-s nici pescar și nici excursionist, mai mult stau acasă sau merg la un meci de fotbal, cînd joacă băieții de la «Corvinul», sau mai merg din cînd în cînd la cîte-un prieten care stă într-unul din satele apropiate de Hunedoara. Alții, mai tineri, merg la bazinul de înot care de numai o lună s-a deschis în incinta stadionului. Mă gîndesc să merg și eu cu copiii, poate că-i învăț să înoate. Acum trei zile am trecut pe-acolo și cel mai mult mi-a plăcut curățenia și faptul că nu e nici o băutură alcoolică, numai pepsi și cafea sau ceai. Alții, pescari înrăiți, cum sînt Gheorghe Buzea, care-i și campion pe oraș la pescuit sportiv, sau Dumitru Amihălchioaie, Aurel David sau Gheorghe Luca, chiar dacă-i iarnă, îi găsești pe malul Streiului sau la Cinciș, că nici pe gerurile astea mari n-au peștii odihnă din cauza lor.

VICTOR NIȚĂ ■

conștiinței și zile de meritată odihnă

la combinatul siderurgic-galați se știe că nu numai de oțel e mereu nevoie, ci și de oameni

Este un adevărat spectacol intrarea muncitorilor pe porțile marelui combinat gălățean, dis-de-dimineață, înainte puțin de ora șase. Prin-o convenție plătită de către sindicatul uzinelor, peste o sută de autobuze proprietate a I.G.O.-Galați fac naveta între centrul orașului și combinat. Alte zece mii de lucrători sosesc cu tramvaiul ori cu cursele regulate de autobuz — și se creează un adevărat furnicar, un du-te-vino doar aparent nedirijat, demn de a fi filmat, pentru că are darul de a simboliza forța fantastică a «uzinei de oțel» gălățene, puterea aceasta reunită din miile de brațe de muncă pregătindu-se să înceapă lucrul. Între acești oameni, anonimi care capătă personalitate abia ajunși la locul de muncă, s-au aflat desigur și maeștrii Paraschiv Gîscă, Mihail Emilian, Petru Burienco și tinerii Mihnea Rîpea și Radu Gelu și toți ceilalți cu care aveam să fac mai târziu cunoștință, direct în procesul muncii, ca să zic așa. De vorbă stau mai întâi însă cu inginerul Corneliu Velincov, directorul general al Combinatului siderurgic-Galați. L-am găsit, este adevărat, într-o sedință de producție, dar am fost asigurat că voi avea pînă la zece seara, atunci cînd se hotărăște de obicei să plece acasă, suficient timp de discuție cu dînsul. Am așteptat deci încrezător în promisiunea secretarei, și chiar cu folos — pentru că între timp am putut afla, parcurgînd chiar numai niște simple cifre, despre saltul mai mult decît spectaculos al combinatului de la Galați, un salt care înseamnă că numai într-un singur cincinal, cel actual, C.S.-Galați va crește cît în cele trei anterioare, poate chiar mai mult, ajungînd să producă la nivelul anului 1980, așa cum prevăd directivele, circa 10 milioane de tone de oțel pe an. Practic, combinatul gălățean va trebui să crească, din punctul de vedere al capacității de producție, cu cîte... o Reșiță în fiecare an, adică cu echivalentul producției actuale

a combinatului reșițean! «Vom sărbători anul acesta zece ani de la intrarea în funcțiune a primelor capacități de producție din combinatul nostru — îmi spunea, de îndată ce a avut puțin timp la dispoziție, inginerul Velincov. De fapt, prima șarjă de oțel «gălățean» s-a turnat la 8 iulie 1968, dar ca dată de pornire a combinatului luăm ziua de 15 septembrie 1966 — cu toate că, pentru păstrarea adevărului, prima cupă de pămînt a fost ridicată încă din anul 1961. Pentru că, aflu, vreți să scrieți despre ceva mai nou în activitatea oțelurilor noastre, poate că ar fi bine să mergeți la secția de turnare continuă, care aplică acum unul dintre procedeele cele mai moderne de turnare din lume».

Cînd am ajuns — pentru că am făcut un drum! — la numita secție din cadrul Uzinei nr. 3, oțelării refractare (există la C.S.-Galați șapte uzine, independente oarecum una de alta), o șarjă se afla deja în suflare, ceea ce însemna, după cîte îmi spunea Constantin Văduva, secretarul de partid al uzinei, că «într-o oră șarjă va fi aici». «Nu avem încă plan stabilit», spunea Văduva, dar livrăm oțel — că de oțel e nevoie destulă! Sigur, nu sleburi livrăm, mai ales că oțelul românesc merge și la export, numai noi am livrat în vreo 36 de țări pînă acum, ci produse prelucrate, adică laminate. Ar fi o naivitate din partea noastră dacă am livra numai oțel brut, prelucrat el valorează mai mult. Se produc la noi profiluri de tablă de aproape toate dimensiunile, de la tabla pentru construcțiile navale, de 100 de milimetri grosime, pînă la cea pentru cutii de conserve. Prin noul procedeu folosit, această turnare continuă pe care deocamdată o practicăm în regim convențional, adică legînd două-trei șarje la o singură turnare, se asigură o valorificare superioară a oțelului, se elimină operațiuni importante din procesul clasic (turnarea în lingouri, striparea, slebingul),

se scutește forță de muncă, se folosesc în mod mai economic utilajele de turnare, ba chiar și oțelul devine calitativ superior» Un semnal sonor ne-a anunțat sosirea șarjei, și-am întrerupt discuția pentru a asista la ceea ce sînt foarte tentat să numesc *facerea lumii*. O descriere rece, de un impersonal... tehnologic, ar remarcă doar turnarea directă a oțelului în sleburi (acele grele prisme de oțel, să-i zicem brut), fără prealabila sa turnare în lingouri. Dar ce se petrece la fața locului este mai mult decît un simplu proces tehnologic — e de fapt un act sublim, greu de găsit în altă fabrică; se modelează cu infinite precauții pasta fierbinte roșu-aurie abia scoasă din convertizor, iar sentimentul este de procreare cît se poate de lumescă, de parcă oțelarii ar da viață unui lucru care ține de ființa lor. Oamenii, niște pitici față de mașinile uriașe pe care le dirijează mai ales prin butoane, sînt cuprinși deodată de un fel de bucurie ce nu încearcă deloc să și-o rețină, o bucurie aproape copilăroasă care le luminează fețele mature și probabil și inimile. E ca și cum ar crea la rîndu-le o mică lume, scurgînd puțin cîte puțin din materia primară conținută de oala-creuzet, din seva scoasă parcă din centrul pămîntului, un bulgăre de magmă aflat în mîinile unor muncitori. De jur împrejur, stropii mari de oțel, zvîrliti de materia parcă vie, luminează fețe și atitudini de muncă precum luminează focurile de artificii din pomul de iarnă bucuria copiilor strînși în preajma bradului festiv. Acolo i-am cunoscut, chiar printre stropii de oțel incandescent, pe tînărul Rîpea, care trecuse «oralul» dar mai avea «scrisul» pentru a deveni, luînd examenul, la numai 17 ani, oțelar, și pe fel de tînărul Radu Gelu, care lucrează de-acum la turnătoria de lingotiere dar pentru că-i place la turnarea continuă ar fi dorit să treacă în noua secție, apoi și pe maeștrul Mihail, care la 46 de ani se poate mîndri a fi un veteran al oțelului, și pe Petru Burienco, care la numai 22 de ani conduce procesul tehnologic al unui fir de turnare, pe Gheorghe Oțelea și pe alții. Cum spuneam, treaba merge deja destul de bine, chit că media de vîrstă a colectivului înveștit să învețe noul procedeu de turnare este foarte scăzută, în jur de 22-23 de ani...

*
«Era duminică atunci cînd am ajuns, și ce mi-am zis: las' c-o să-ncep cura de luni, odată cu tratamentul. Să mă duc să văd ce fel de vin au ăștia p-aici! Aveau un Murfațlar de 22; hopa, zic, ăsta-i de mine. Am mîncat și vreo trei friptane d-alea grele, că mi-era frică de regim. M-am speriat degeaba; acum, e adevărat, am mai strîns o gaură la curea, lucru care mă bucură, dar masa e bună, mă satură. Nu, n-am venit aici, la Slănic Moldova, să slăbesc, am venit pentru tratament; mi-au spus doctorii că am o bronșită cronică și ceva fibroză pulmonară. Am căpătat imediat bilet de recuperare, adică un fel de concediu medical, plătit, și mi-am cumpărat bilet de tratament. Vreo 660 de lei am dat pentru 18 zile, cu masă, cazare, cu tot. Cînd am ajuns aici, nu știu, poate că m-au văzut mai bine îmbrăcat — un palton ca lumea, o cravată, pe fișă scrie oțelar — mi-au spus la cazare că n-ar fi de mine «confort doi» și că mă sfătuie să trec la «A». Așa am făcut și acum mă simt într-adevăr tare mulțumit».

Ștefan Szekeli îl cheamă pe omul din fața mea, e maeștru oțelar la Combinatul siderurgic-Galați. Este în același timp chiar așa cum ne imaginăm adesea un oțelar — un om dintr-o bucată, sincer cu interlocutorii, conștient de valoarea muncii sale. S-a născut în Maramureș, dar lucrează încă de cînd avea 14 ani în oțelărie, mai întâi la Cîmpia Turzii, la început ca ucenic, apoi, de nouă ani, la Galați. Are numai 33 de ani dar are în același timp un nume — și-a creat adică un renume, pentru că a fost primul topitor (era topitor-șef pe atunci) care a izbucit să facă mai întâi 14 șarje de oțel pe un singur convertizor, apoi 21 de șarje pe două convertizoare. Ca maeștru a luat parte și la noul record în materie pe țară — 27 de șarje pe două convertizoare, în numai opt ore de muncă, un fel de record absolut, de nebatut deocamdată. Îmi spune că pentru performanțele sale a mai fost «intervievat», acum vreo patru ani, de un ziarist. Acum însă este maeștru oțelar, a ajuns la încadrarea maximă — cîștigă pînă la trei mii șapte sute pe lună — are doi copii mari, ambii merg la școală, soția muncește numai pe acasă, îngrijește de copii și de gospodărie. Și-a vîndut nu de mult Fiatul dar parcă-i pare rău după el, că făcuse o mulțime de excursii prin țară, împreună cu toată familia. Acum se odihnește și se tratează, avînd, la fel ca în fiecare an aproape, bilet obținut prin întreprindere.

La Slănic Moldova l-am găsit pe Ștefan Szekeli, ca un fel de reprezentant al combinatului gălățean, dar aș fi putut da la fel de bine, cu numai puțin timp înainte, de Augustin Vasiu, Vasile Cicinaș, Vasile Virgil sau Pavel Hanganu, toți maeștri oțelari, așa cum pe Traian Vlădoiu l-aș fi putut întîlni la Bazna, pe Gheorghe Baba la Băile Felix, și așa mai departe. Pentru Constantin Lemnar, de profesie termist tratamentist (aflat în imaginea de sus a paginii chiar pe locul său de muncă din cadrul laminorului de tablă grosă), fotoreportera noastră Elena Ghera a făcut un drum special pînă la Sovata, acolo unde l-a găsit petrecînd frumoase momente de liniște și odihnă împreună cu fetița și cu soția sa, Ioana, de profesie țesătoare (fotografia alăturată). Nu este decît un singur exemplu, întrucît, actele arată, pentru oamenii de foc ai Galațiului există nu numai muncă plină de rezultate de onoare, ci și odihnă și uneori tratament. «Altfel, nu pot să spun decît că mă simt foarte bine, zicea Ștefan Szekeli. Fac tratament prin ultrasonoterapie, un fel de aerosoli cu ultrasunete, ceva foarte modern îmi pare, raze ultracurte, aer supra și sub presiune pentru respirație, beau ape minerale. Și mă plimb — mă plimb enorm, și pînă la șase ore pe zi, că d-ăia nu m-ați găsit acasă mai devreme. Doctorii zic că dacă am să vin din 6 în 6 luni pentru o cură, timp de trei ani, aproape c-o să mă vindec complet, adică n-o să mai fie nevoie decît din cînd în cînd cîte o cură. Eu n-am fumtat niciodată, am fost un pic și cîntăreț — în corul uzinei de la Cîmpia Turzii — dar de pe la 14 ani stau tot în fum, praf, gaze, o temperatură cu contraste mari între un loc și altul, și-acuma se vede. Dar o să mă fac bine, nu uitați că am o voință de oțelar — cînd îmi pun ceva în gînd nu se poate să nu duc pînă la capăt. Mai ales că, dacă am primit bilet de recuperare, atunci într-adevăr trebuie să-l justific!»

DUMITRU GRAUR ■

zile de muncă eroică, zile de adâncă scrutare a conștiinței și zile de meritată odihnă

naționale, pînă la sfîrșitul anului 1975, o producție echivalentă cu peste un miliard de lei. Sau că în 1974, nivelul producției atingînd un milion de tone de oțel, întreprinderea a intrat în categoria marilor producătoare de oțel din lume. «Eu cred, continuă Lupșan, că la noi munca este mai grea decît la Galați, unde nivelul de automatizare este mult mai ridicat, și totuși bucuriile noastre sînt mai mari. Știți ce? Noi sîntem modești, dar fără Reșița nu exista nici Hunedoara, nici Galațiul. Au importat ei altele, dar oțel noi le-am dat.»

Coboară dinspre furnal prin igheabul de foc, acoperit de zgură, perfidă, gata să profite de orice neatenție, apoi, odată scăpată, se năpustește prin făgașul ei spre imensele oale în care pentru moment pare cumințită. 1 400 de grade în igheaburi și 60 împrejur. Oamenii se apropie și n-o pierd din priviri. Dincolo, în stînga, înălțîndu-se masiv, amenințător și plin de mister — furnalul. «Niciodată nu știi tot ce se întîmplă în suflul colosului». Și asta o spune un om care de 27 de ani nu s-a despărțit de furnale, Petru Sfercocea, Erou al Muncii Socialiste. Munca în siderurgie, îmi măturisește el, asprește, căleşte, maturizează. N-avem ce face, asta e siderurgia. Cine o iubește cu patimă, rămîne. Am să-ți mai spun un adevăr, chiar așa formulat, școlărește: pe lîngă pasiune îți trebuie mult curaj, dar mai ales, să nu te miri, sinceritate.

Și omul din fața mea îmi face un desen și-mi explică ce este cu sinceritatea. «Eu dau o rețetă pentru amestecul care intră în furnal. Dacă omul greșește trebuie să-mi spună, să pot corecta imediat încălcătura viitoare». Am văzut furnalul, am văzut oamenii și nu întreb ce este curajul, ce este perspicacitatea. La 50—60 de grade trebuie să gîndești rapid, n-ai timp să răsfoiești o carte, n-ai timp să întreb, pui mîna și acționezi. Un necaz la începutul anului i-a ținut pe oameni trei zile în jurul furnalului 1. Era nevoie de el. «Eu cel puțin, revine Mihail Lupșan, dracu știe, simt mereu nevoia să vin la uzină dacă stau trei-patru zile acasă. Oțelul este foarte al naibii, trebuie să-l pîndești, să-l urmărești, să fii mai șmecher decît el. Acum vreo patru ani, la o avarie au stat oamenii ore întregi pînă a fost gata cuptorul. Nu s-au făcut tabele convocatoare, cine vine, cine rămîne. Au rămas toți, firesc. Poate nu sună grozav, dar cuptoarele sînt pîinea noastră». Dar deranjamentele nu pot fi evitate? «Ba da, sigur că da, în urmă cu 15 ani erau foarte frecvente. Am devenit mai atenți, am supravegheat mai bine, am respectat tehnologiile și anul trecut, de exemplu, n-am mai avut nici un deranjament grav». Un schimb, 8 ore — o șarjă. Bătălia cu minutul, un titlu posibil. «În meseria noastră, spunea Petru Sfercocea, toată ziua ești cu timpul în urmă și trebuie să faci ceva. Nu orice. Te disciplinezi, munca ți-o cere. Dacă îi spun unuia, măi, tată, mergem și mutăm Semeniciul, apoi omul merge să mute muntele. Nu-i alternativă. Nu poți întîrzia, greși. Greșești o șarjă, dai furnalul peste cap și-ți stă toată săptămîna, lăsînd la o parte faptul că o șarjă la canal înseamnă sute de mii de lei pierdute. Dar nu există șarjă pierdută decît, poate, în filme. Cînd unul minte și-mi bagă mai puțin sau mai mult furnalul îmi spune, și asta nu mai are ce căuta acolo». Privesc panoul cu aparatele de măsură și control de la furnalul 1. Maistrul Sfercocea îmi prinde privirea:

«Am fost la Galați, la Hunedoara, combinate moderne, dar aparatura noastră este mai bine pusă la punct, deși unele aparate au peste 40 de ani. Poate le-ar trebui și lor un Jürgens la sectorul termotehnic...!» Pe lochman Jürgens nu l-am găsit în combinat. Nu, nu este nici în oraș, dar, așa cam într-o oră, o oră și jumătate, cu un autobuz din fața porții 1, ajungi pe Semenici. Era un fel de-a spune. Pentru că autobuzul nu te lasă tocmai pe Semenici

ci la Văliug, și de acolo... Mă-nucumetaseam și luaseam drumul muntelui în palton și în șosoni, nu numai pentru că șeful de echipă de la sectorul termotehnic era un meseriaș foarte bun, ci pentru că, pur și simplu, mă interesa reversul medaliei, cum se odihnesc oamenii combinatului. Nu este un sezon de concedii, dar dacă aveam timp îl găseam la Pucioasa, dincolo de Tîrgoviște, pe furnalistul Vasile Anițaș, sau pe Nicolae Baghina la Herculane, sau... Coboar la Văliug și iau telescaunul spre cabana centrală.

Zăpadă mare, peste un metru și jumătate, pe alocuri doi. Lăsasem în Reșița o primăvară splendidă, iar acum cu totul neajutorat, mă chinuam cu nămeții. Ajuns la cabana Gozna, după numeroase «delicii» alpine care-mi oferiseră la tot pasul reale șanse de a intra sub o sanie sau schiuri, mă mai liniștesc puțin cînd aflu că voi întîlni un grup întreg de la combinat. Privirile amuzate n-au darul să mă facă firesc, nici măcar atunci cînd ceilalți înțeleg de ce îi caut. Dar totul se aranjează. Sînt toți tineri, îmbujorați, cu schiurile pe umăr, cu într-un film reclamat. Haralambie Sirbu, lăcătuș de întreținere a sectorul creuzet. Îmi povestește că veniseră în urmă cu două zile sus, făcuseră focul la cabană și apoi plecaseră să schieze. De dimineață pînă seara, iar ieri, pînă noaptea tîrziu, profitînd de o lună frumoasă care lumina ca în timpul zilei. Veniți des aici? «La fiecare sfîrșit de săptămîna. Eu nu întotdeauna, mai am și seralul, mai vin tezele, dar cum prind puțin «liber» urc și eu. Vara mai rămînem la Văliug, la baraj, sau la Secu, unde sînt căsuțe». El este de prin părțile Olteniei, dar s-a atașat de bănăeni, de cei din combinat, și-i iubește ca pe oltenii lui. Despre siderurgie n-auzise decît din cărțile de geografie și acum n-ar mai pleca de aici. Muncitorii mai vechi l-au sfătuit să urmeze liceul mecanic. Ieșea de la lucru și pierdea timpul, nu realiza nimic. Întreb de Jürgens. E încă pe pîrtie. Nu-l iei cu una, cu două. Aurel Munteanu, cel care mi-a răspuns, schiopăta, ușor. E o pîrtie aici, noi îi spunem pîrtia «nebunilor», nu îndrăznește oricine. Am încercat și asta e...! Pe Semenici urcă totuși, de cînd se știe, este reșițean, dar în combinat este nou. A terminat acum facultatea de subingineri din oraș, însă a fost pe la Hunedoara, Galați, în excursii de studii. Cu odihnă? Încă nu este timpul, sînt alții mai vechi, dar parcă pentru ei s-ar putea face ceva mai mult. De exemplu, cabanele de pe Semenici sînt ale O.J.T.-ului. Toate. Chiar și asta, «Muncitorul» care odată, după cîte știe el, era a combinatului. Din aceste foarte multe cabane una s-ar conveni să fie a siderurgistilor. Sînt zece mii, doar! Și apoi, completează cineva, simbăta pierdem prea multă vreme la telescaun. Mi-amintesc că maistrul Sfercocea îmi povestește că își făcuse concedii peste tot în țară, numai în împrejurimi nu.

Pe lochman Jürgens l-am întîlnit tocmai cînd mă grăbeam să cobor, să nu pierd autobuzul. Este cu soția și se simte în mediul lui pe pîrtie. A crescut pe schiuri, obișnuit cu aerul tare al muntelui. Mai are cîteva zile din concediu și pe urmă iar la treabă. Îi transmit cuvintele bune referitoare la aparatura furnalului 1. Într-adevăr, furnalul are secretele lui, nu te lasă să-l ghicești ușor, dar dacă aparatele n-ar merge ca lumea, munca ar fi mai grea, am rămîne la «mîna» colosului. Unele, e drept, sînt cam vechi, dar bine întreținute, merg. Coboar spre autobuz cu ceva din bucuria și veselia celor lăsați la cabană. Toți mi-au vorbit de aerul curat, de aerul tare al brazilor, de care au atîta nevoie, și mi-aminteam de atmosfera din jurul furnalului, din jurul cuptoarelor, și înțelegeam mai bine vorbele lui Mihail Lupșan: «Deocamdată, oțelul încă se mai face cu sudoare».

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

deocamdată, oțelul încă se mai face cu sudoare

Dacă stai în centrul orașului așezat la poalele Driglovățului, Cămenicului și ale altor șapte-opt dealuri, ca într-o căldare, dacă stai, zic, în centru, pe una din băncile de piatră ale parculețului de pe malul Bîrzavei, ritmul funicularului care-ți trece pe deasupra capului, aducînd calcar de la carieră pînă la aglomerator, ei bine, acest du-te-vino al vagonetelor realizează pentru tine, proaspăt venit, pulsul industrial al Reșiței, trimițîndu-te cu gîndul la faptul că în «Cetatea de foc» a țării, metaforă care a făcut epocă, trăiesc la ora asta 10 000 de siderurgisti.

Nu sîntem originali afirmînd că astăzi automatizarea, instalațiile de mare tehnicitate au schimbat multe în siderurgie și totuși... «Deocamdată, oțelul încă se mai face cu sudoare». Cuvintele acestea care figurează și în genericul reportajului nostru, nelipsite parcă și de o ușoară nuanță ironică, aparțin lui Mihail Lupșan, șeful sectorului cuptoare. «N-aș vrea să fiu rău înțeles, continuă el, dar aici se face o adevărată «selecție naturală». În siderurgie rămîne cine rezistă fizic, cine iubește meseria și munca. Leneșul, vîinătorul de căpățuiei nu prind rădăcini. Am un prieten, miner la Anina. Am fost la el, în mină, și mi-am spus, iată, cel mai greu lucru. După cîtva timp m-a vizitat și el la combinat și mi-a spus același lucru despre munca noastră. Suprema, marea satisfacție? Nu știu dacă sînt adjectivele cele mai potrivite, oricum le-am pomenit de prea multe ori în legătură cu viața combinatului. Dacă vreți neapărat, este o mare bucurie cînd, din fier vechi adunat din toată țara, din mormane de «nemic», scoatem oțel, și asta îmi place să spun, pîinea industriei».

La Reșița, oțel se face de peste 200 de ani, mai exact de 205 ani, timp în care, așa cum stă scris și pe una din clădirile înnegrite de fum ale combinatului, focul la furnale n-a fost stins niciodată. Se face oțel din tată în fiu. Și nu numai. Spunem oțel, dar de fapt produsele sînt mult mai numeroase. Dar pentru că vorbeam de satisfacții, să nu uităm că bătrînul combinat reșițean, devenit într-un timp eroul multor izbînzii literare și gazetărești, terminînd cincinalul trecut la 17 septembrie, a dat economiei

Fotografii de ELENA GHERA, ION PREDOȘANU
și PAVEL TÎNJALĂ ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrierile anonime. Scrieți-ne cât mai concis și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Mult stimată tovarășe redactor șef,

Într-o scrisoare deschisă, publicată în penultimul număr al revistei dumneavoastră, scriitorul Eugen Barbu (ne «sincer îngrijorat») să mă convingă că numai starea sănătății mele mă împiedică să îmi amintesc că aș fi funcționar la Editura tineretului «de la nu știu ce dată până în 1968» ca «director, redactor șef sau ce erați pe atunci», când am fi discutat împreună la vechiul sediu, în biroul meu și încă «din fericele în prezența poetului Adrian Beldeanu» soarta romanului «Princepele».

Desigur, aș putea aduce la rindul meu mătură amuzată a tuturor angajaților în viață, poeți și nepoeți, ai fostei Edituri a tineretului, începând de la portar și până la directorul din acea vreme, că o asemenea situație n-a existat vreodată în decursul celor aproape 20 de ani de existență a numitei edituri. De ce i-aș expune însă pe toți, alături de mine — cu excepția prezumtivului martor poet — unei suspiciuni psihiatrice? Apelez așadar «pentru a restabili adevărul», așa cum alt de binevoitor mă îndeamnă corespondentul meu, la datele din Cartea de muncă și care, sintetizate pentru perioada respectivă în Adeverința pe care o anexez în original, sună așa:

Nr. 3271/8.III.1976

ADEVERINȚĂ

Se adevereste prin prezenta că tovarășul MIRCEA SÎNTIMBREANU lucrează în sistemul editorial de la data de 15.XII.1969, când a fost numit în funcția de director al Editurii «Albatros», conform Dispoziției C.S.C.A. nr. 1493, venit prin transfer de la Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Prezenta adeverință i se eliberează la cerere, în baza datelor înscrise în Cartelul de muncă.

BIROUL PERSONAL ÎNVĂȚĂMÎNT RETRIBUȚIE

Oficial și peremptoriu, cum ar zice, din fericele, orice avocat oricât de poet. Să mai comentez aici fraza din scrisoarea colegului Eugen Barbu: «o îngrijorătoare nețineră de minte face din dumneavoastră un subiect ce ar trebui studiat, iar din mine un măcinos», mi se pare de-a dreptul necolegial. În ceea ce privește măgulitoarea rîvnă pentru mine a prestigiosului scriitor de a dovedi urbi et orbi că ne cunoaștem personal — după probele de infailibilă memorie pe care le etalează cu atîta nonșalanță testimonială — renunț în a mai susține contrariul. Mai ales că acum mai bine de 10 ani am jucat într-adevăr până și în filmul «Haiducii» unde muream spectaculos. Nu înainte însă de a citii pe generic numele celor trei autori (E. Barbu, Mihai și Dinu Cocea) care semnavă împreună scenariul «filmului meu din seria «Haiducilor» cum alt de tranșant se spune în scrisoarea la care mă refer și care, ca orice scrisoare deschisă, ar trebui francațată, nu-i așa, măcar cu timbrul adevărului.

Încetînd a mai abuza de răbdarea cititorilor dumneavoastră pe această mărunță temă (prilejuită, ce-i drept, de ideea sacră a probității scriitorului alt de seducător invocată în intervențiile prețuitoarei scriitor Eugen Barbu) vă mulțumesc cu întreaga considerație, stimată tovarășe Adrian Păunescu, pentru promptă și impecabila dumneavoastră ospitalitate.

Mircea Sîntimbreanu,
director al editurii «Albatros»

M-am aflat pentru a treia oară în stațiunea Borsec. De la început pot spune că am pășit cu dreptul: stațiunea este tot mai frumoasă, tratamentul corespunzător, aerul și minunatele ape minerale nu se dezminț. Și totuși există unele aspecte, în aparență minore, care îi necăjesc pe unii destul. De pildă: nu se ține seama în toate cazurile de repararea bolnavilor după vîrstă, mulți bătrîni sînt repartizați în vile îndepărtate și mai puțin încălzite (de ex. vilele 19, 20, 47, 48, 57, 58); masa la cantină este de o calitate ireproșabilă — păcat însă că trebuie să aștepti timp îndelungat pentru a fi servit; să fie, asta, datorită lipsei de personal? sau a veselei?! Pe strada principală, acum iarna, se merge foarte greu — strada s-a transformat în pîrtie de săniuș și de schi, datorită unor dornici să se amuze, din pricina asta însă se produc accidente. Poate că în urma acestor rînduri cei în drept vor lua măsurile necesare:

Borsecul e o stațiune îndrăgită și e păcat să-i fie umbrită firma datorită unor neglijențe. (Ioan Finică, București)

Tot despre «starea stațiunilor balneare» acum, în timp de iarnă, ne scrie și Victor Iordănescu, din Constanța: «...am plecat la Geoagiu Băi — județul Hunedoara — în perioada 13-31 ianuarie a.c. Ajuns aici, am fost cazat în noul complex; avînd un reumatism avansat, am început tratamentul de băi termale, dar în multe cazuri am renunțat la acestea din cauza temperaturii scăzute a apei. Frigul în camere ne-a creat multe neajunsuri nouă, acestora, mai vîrstnici, temperatura ziua nu depășea 10-12°C deși am prins ocazie iarnă strășnică, cu ger și zăpadă multă. Surprinzător — și deloc plăcut — căldura era oprită în totalitate între orele 21 și 7 dimineața. Adăugînd la toate acestea și cele două călătorii cu trenul, făcute în ambele ocazii în vagoane complet neîncălzite, nu pot spune că am fost din cale afară de fericit pentru primirea «glacială» pe care am avut-o în acest concediu de odihnă!

Cu ani în urmă am luat cunoștință de existența unui trigonometru — un util aparat pentru predarea intuitivă a trigonometriei — și m-am bucurat foarte mult, zîndu-mi că atunci cînd școlile vor avea în dotare un astfel de aparat se va câștiga mult alt de către profesor la predare, cît și de către elevi, aceștia însuși și mai lesne cunoștințele. Nu înțeleg de ce se întîrzie, de ce factorii de care depinde producerea acestui aparat în serie nu iau măsuri pentru ca acesta să ajungă în școli (aparatură este brevetat de O.S.I.M. în 1968, avînd ca autor pe prof. Gh. Călugărita de la Liceul «N. Bălcescu» din București). Conform prezentării sale la pag. 65 în Almanahul Educației 1971, se pare că aparatul pe cît este de simplu în construcție și minuire, pe alt este de necesar, mai ales că este capabil să cuprindă în funcționare circa 7 (șapte) lecții de trigonometrie. Consider că prin intervenția revistei Flacăra, în sensul căreia am scris aceste rînduri, s-ar putea pune la dispoziția școlilor acest util instrument. Gîndesc chiar că prin atelierele-școală, asigurîndu-se comenzi îndestulătoare, se poate acoperi necesarul în școli cu acest material didactic. (Prof. Gheorghe Moaifă, București)

Sînt Isac Ibsași, cu domiciliul în Lugoj, str. Vasile Alecsandri nr. 9. Strada noastră e îngustă de circa 6 m, construită de peste 100 de ani și bună pentru circulația căruțelor, bicicletelor etc. Din 1975 toată circulația, și în special a mașinilor de tonaj mare care vin dinspre Timișoara și Caransebeș spre Făget-Deva-Brașov, a fost dirijată pe această stradă. Nu există nici un sens unic, nici o restricție de viteză, nici depășirea interzisă, făcîndu-se uneori raliuri adevărate, un zgomot infernal, iar din cauza trepidățiilor puternice geamurile, ușile, mobilele se mișcă, zornăie, au apărut fisuri în ziduri, urmărirea programului la TV și radio este încontinuu perturbată, ca să nu mai vorbim de odihna celor care lucrează în tură de noapte.

Am considerat că-i o măsură provizorie, dar vîd că situația aceasta continuă, fără a se lua vreo măsură, iar noi, cei ce locuim pe această stradă, vom fi în curînd candidați ai spitalelor bolilor de nervi.

Primim din partea întreprinderii de distribuție a energiei electrice București — Serviciul financiar prețuri anuale economice C.F.I.:

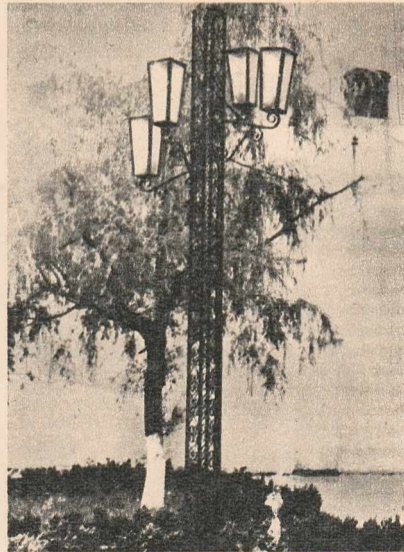
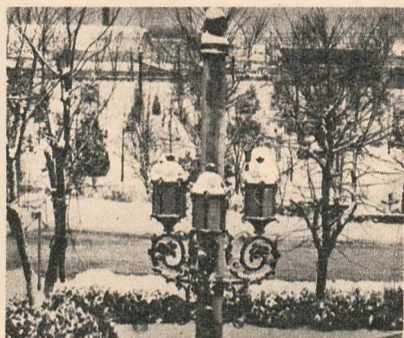
«...Cazul artistului ION DOLĂNESCU, care nu-și achitase consumul de energie electrică de la locuința sa — facturi care erau în valoare de lei 1 136,10 + 350,80 lei, penalizări, despre care ați scris la rubrica «Flacăra, evenimente mari, evenimente mici» în numărul 6/1079 din 14.II.1976 — a fost rezolvat prin plata sumei și a penalizărilor legale ce s-a efectuat în ziua de 17.II.1976. Vă mulțumim pentru ajutorul dat și vă vom semnala și alte eventuale cazuri.»

Nu știu ce organism stabilește cine are dreptul la echipament de protecție și uzură și cine nu, dar am impresia că uneori cei ce aplică astfel de dispoziții cunosc mai mult realitatea propriului lor birou, și nu cea de pe teren. Caz concret: sînt merceolog la aprovizionare, eu și în general toți colegii mei mergem la bazele de aprovizionare, la alți furnizori, neavînd voie să luăm cu noi manipulanți (este și firesc, aceștia au alte îndatoriri), așa că materialele, multe murdare de ulei sau rugină, praful, noroi etc. sînt purtate de către noi pe brațe, sau pe umeri, în spinare, în contact direct cu hainele noastre — nu vreau să mai spun aici și acum cite pe-rechi de pantaloni și cămăși am distrus numai în anul trecut. Oare noi nu putem beneficia de un halat de lucru? Nu e vocea de prețel său, ci de grijă firească pentru omul muncii. (D. Ion, Cimpulung Muscel)

Am văzut la televizor — ne scrie Emilian Ionescu din București — emisiunea «Revista literar-artistică TV» din 19.II.1976 și

ce m-a impresionat mult a fost finalul acestei emisiuni, cu verbul A trăda — Trădare; va rămîne o replică dată aceluia care, ghiftuiri de toate bunurile, fără ca să fi cunoscut vreodată greul muncii, au trăit din munca lărmănișii și muncitorilor productivi pînă au obținut o diplomă de «intellectual», după care au căutat ceva ușor de făcut dar cu retribuție substanțială, alții avînd chiar tupeul de a rămîne în străinătate — cel mai grav lucru după părerea mea, asta însemnînd pur și simplu trădare de patrie, căci în nici un caz, ajunși acolo, nu s-au apucat să laude țara care i-a hrănit ani îndelungați. De ce nu fuge un agricultor sau un muncitor și fuge de obicei tocmai acela care are de toate, făcute de alții?... Eu sînt muncitor de 43 de ani, mai am doi ani pînă la pensionare, din 1949 am lucrat fără măcar o zi întrerupere, nu mi-a trecut prin gînd să-mi părăsesc țara strămoșească deși am trecut prin greutăți pe care fugarii ăștia nu le cunosc: război, foamele și încă altele, dar cu răbdare și convingere că toate se vor îndrepta, am învins. Ce s-ar fi ales din Patria noastră dacă — la cel mic neajuns, la cea mai mică greutate — toți am fi dat bir cu fugiții? Transfug? Mi-e scîrbă de acest cuvînt și îl urăsc.

Sînt tehnician energetic — ne scrie, printre altele, Lurie Macovei din orășul Gura Humorului, județul Suceava — am călătorit mult, împreună cu familia mea, și am căutat ca din excursiile pe care le-am făcut să culeg frumosul și, într-o cit de mică măsură posibil, să-l împărtășesc și semenilor mei. Alăturat vă trimis cîteva fotografii, reprezentînd rea-

lizări ale oamenilor din unitatea noastră — conform specificului ei — obținute prin muncă voluntară și costînd mai nimic, dar care ne bucură: sînt apreciate de concetățenii noștri, cît și de autorități. Muncim — și muncim mult, acesta-i adevărul — dar roadele se cunosc, sînt toate ale noastre, pentru binele nostru: bucuria acestor modeste corpuri de iluminat electrice se alătură acelor bucurii majore ale timpurilor, ale zilelor noastre.

Ioan Cheta, din Turda, ne scrie: «...vă rog să mă iertați că revin, dar prima mea scrisoare, pe care ați publicat-o la această pagină din numărul 50/1975 al revistei «Flacăra», mi-a dat de înțeles că redacția este de acord cu problema grupului de locuitori ai Turzii, și anume aceea de a se reînființa stația «Saline». Sute și sute de muncitori și elevi din Turda au așteptat ca după apariția acestor rînduri, stația de autobuze «Saline» să fie reînființată. Totuși — nimic pînă astăzi. Oare de ce?»

În orașul nostru, pentru a cumpăra 2 kilograme de lapte este necesar să te înființezi cel mai tîrziu la ora 5 dimineața la unul din cele trei centre de deservire; cu toate acestea, mulți dintre noi rămînem fără laptele atît de necesar alimentației — mulți sîntem familii cu copii — ca să nu mai spun de un borcan de iaurt sau sana. Orașul Drăgășani este așezat la mijlocul distanței dintre Rm. Vlcea și Slatina, orase în care — am constatat personal, în nenumărate rînduri — distribuirea laptelui se face normal, civilizată, la discreție. Atunci ce se petrece la noi? Dacă ar fi vorba de ceva intenționat, lucrul ar fi mai mult decît condamnabil, noi credem însă că sîntem victime pasagere ale unei greșite repartiții a produselor lactate în zonă. Așteptăm cu încredere rezolvarea acestei probleme stringente pentru alimentarea rațională a noastră și a copiilor noștri. (În numele unui grup de locuitori din Drăgășani, semnează Titina Nica Tene)

Ma numesc Pătru Stoica, sînt din comuna Tălmăciu, județul Sibiu. În anul 1974 la noi s-au făcut înscrieri pentru apartamente la bloc proprietate personală, și m-am înscris și eu, dînd un avans de 11 000 lei, spunîndu-mi-se că în octombrie 1975 ni se dă cheia. Nici pînă astăzi însă nu s-au marcat nici măcar lărușii. Inițial am fost înscris la confort II, prin faptul că nu se mai construiesc apartamente de acest confort, m-am înscris la confort I, plătînd o diferență de 12 000 lei. Am făcut-o și pe asta, pentru ca să aflu că «deocamdată nu mai sînt locuri, să mai așteptăm pînă la anul, cînd se vor face alte blocuri». Spuneți și dumneavoastră, asta nu e bătaie de joc? Părinții mei sînt oameni bătrîni și suferinzi, noi am rîmas 10 (zece) copii la părinți, eu am 26 ani, stau mereu prin chirie, nu pot să mă însor, să-mi fac un cămin, și nici să-i ajut pe ai mei acum, la bătrînețe, deoarece conducerea comunei ne amină sistematic. Sînt oameni care au primit apartament și s-au înscris după mine, cum vine asta? Eu nu doresc altceva decît să se respecte dispozițiile legale.

În numărul 6 al revistei am citii cu surprindere, reținînd aversiunea totală a autorului față de strada (și cartierul cel mai mare al orașului) CIRCUMVALAȚIUNII și sincer să fiu nu am înțeles de ce. Deschizînd dicționarul de neologisme găsim pentru cuvîntul incriminat următoarea explicație: «ansamblu de fortificații executat de asediul unui oraș, unei cetăți etc. contra vreunui atac din afară», iar mai jos: «circumvallare — a înconjura cu fortificații, arătîndu-se totodată că este un cuvînt latin. La noi, adică în Timișoara, numele acestei străzi voia să amintească faptul că aceasta a trecut exact peste acest sistem de fortificații ce caracteriza fosta cetate a Timișoarei. Deci un nume legat de istoria acestor locuri și a oamenilor săi, cu care timișorenii s-au obișnuit, legîndu-l de zidurile restaurate ale vechii cetăți — fapt pe care îl consider absolut pozitiv. În urmă cu cîteva ani un ziarist de la «Contemporanul» a făcut mare haz că în Timișoara există o stradă a «Circumvoluțiunii», dar mai mare haz au făcut locuitorii Timișoarei de superficialitatea sa... (Traian Cărășanu, Timișoara)

POȘTA REDACȚIEI

Ana și Ioan Florescu — Pitești. În urma sentinței civile de divorț (nr. 6783/75) dată de Judecătoria Pitești, locuînța pe care o ocupați a fost atribuită Elisabetei Martinas, căreia i s-a încredințat spre creștere și educare minorul Florescu Anita-Grațela. În sentința respectivă nu se fac referiri la evacuarea dv. din apartament, iar aplicarea acesteia s-a făcut fără să fiți evacuați.

■ Paraschiva Sandu — comuna Balta Albă, județul Buzău. Ați fost repartizată la întreprinderea comercială mixtă de stat Rîmnicu-Sărat. ■ Gabriela Marin — Buftea. Ca urmare a sesizării noastre trimise Procuraturii Generale am fost informați că, prin decizia civilă nr. 88/27 ianuarie 1976 a Tribunalului județean Constanța, vi s-a admis recursul împotriva sentinței civile date de Judecătoria Medgidia prin care se stabilește domiciliul minorului Lucian Gabriela la dv., iar Marin Constantin, tatăl copilului, a fost obligat să plătească lunar pensie de întreținere pentru minor, plus cheltuielile de judecată. ■ Grup ingineri stagiați București — Ministerul Industriei Ușoare, Centrala Industriei Articolelor Casnice și Utilajelor tehnologice, ne-a comunicat că tuturor angajaților care nu au avut locuință din cadrul întreprinderii «Eticart» li s-a asigurat cazare în cîmînd de nefamiliali al centralei. ■ Stoica Bordeianu, Nicolae Vergulescu din București, Gheorghe Giurguleanu din Reșița și alții. Ne întrebați ce măsuri s-au luat împotriva aceluia ce s-au făcut vinovați de tergiversarea cercetărilor privind moartea soției lui Vasile Stăvrică (ancheta «Aerul care ucide?», publicată în nr. 4 al revistei). Nu știm, așteptăm și noi ca și dv. să primim un răspuns (ce întîrzie) de la cei care au obligația să o facă.

MARGA NEDELEA ■

CARPAȚI 2000

oamenii muntelui

(Urmare din pag. 1)

Cum era și normal, răspunsurile au variat mult: unii doreau să devină pădurari, alții strungari, ingineri, milițieni, medici, șoferi, arhitecți, câteva fete — moașe comunale sau croitorese, și doar trei din cei întrebați — din 1718! — au răspuns: «Crescător de animale, ca tata!» Deși nu trebuie absolutizate concluziile unei cercetări efectuate cu mijloace restrinse și într-o zonă geografic limitată — dar cu cea mai dezvoltată zootehnie montană din țara noastră — implicațiile rămân totuși tulburătoare.

În zonele montane ale țării noastre se află circa un milion de taurine — doar în județul Suceava 100 000 — și un număr destul de apreciabil de oi — aproape 2 000 000. Aci se obțin cel mai ieftin kilogram de carne și cel mai ieftin litru de lapte, deoarece investițiile sînt minime.

Medicul veterinar din Vatra Dornei, doctorand în științe, este un om al muntelui. Ani de-a rîndul a bătut drumuri de munte, observînd, comparînd, adunînd o impresionantă documentație, sprijinită și potențată de studiu și de experiența directă; nu pretinde cîtuși de puțin că ar fi găsit răspunsuri definitive, el se străduiește doar să contribuie la dezbateră unei probleme de importanță majoră, să lanseze idei la o ipotetică masă rotundă. Tocmai în acest spirit unele din ideile sale au fost prezentate în publicații ale Universității din București («Caiete de studii, referate și dezbateri» nr. 20/1974) și ale Academiei de Științe Sociale și Politice, («Științele sociale și politice din România», numărul 9/1975) și au fost urmărite cu interes de către participanții la recenta conferință națională pentru chimizarea agriculturii.

Evident, cheia o reprezintă crescătorul individual și gospodăria sa: pe vîrf de munte, pe terenuri denivelate, marea mecanizare și chimizarea nu oferă soluții. Condițiile specifice de teren și relativa izolare a gospodăriilor nu exclud anumite forme de asociere: în prezent, în mai multe județe, ființează asociații ale crescătorilor de animale din zona de munte. Să o spunem de la bun început, propunerile doctorului Rei nu au nicîdecum în vedere ieșirea din acest cadru constituit ci, dimpotrivă, revitalizarea acestor asociații cu activitate destul de redusă.

Adevărat, unele rezultate încurajatoare s-au obținut, dar ele sînt încă departe de nivelul la care s-ar putea ajunge printr-o mai bună gospodărire. Să ne îndreptăm, așadar, atenția asupra perspectivelor. În consumul intern și în comerțul internațional cu produse animaliere viitorul aparține proteinelor de înaltă calitate și cu maximă garanție sanitară. În acest context, un loc de frunte revine cărnii și lactatelor obținute pe baza unor furaje strict naturale, deci exact ceea ce oferă cele patru milioane de hectare de pășuni și fînețe din Carpați! Ce ne-ar împiedica, atunci — se întrebă doctorul Rei — să transformăm eticheta «Carpați» într-o marcă de supercalitate, cu reflectare directă în consumul intern și în prețurile superioare obținute pe piața mondială? Pentru aceasta se cere, în primul rînd, o producție în plin, la întreaga capacitate a muntelui. Or, din punct de vedere funcțional, al înzestrării tehnice — afirmă interlocutorul nostru — gospodăriile montane au evoluat prea puțin.

Firește, și pînă în prezent creșterea ani-

malelor în zona montană și-a adus contribuția la aprovizionarea țării cu produse ale zootehniei. Dar de ce să ne mulțumim cu «merge și așa», dacă lucrurile ar putea merge cu mult mai bine? Necesitatea unui reviriment este evidențiată în special de doi factori.

În primul rînd, însuși avîntul de necontențat, realizările remarcabile ale agriculturii noastre socialiste fac ca decalajul să devină mai evident.

În al doilea rînd, revirimentul este reclamat de un factor biologic. Crescătorul din zona montană posedă trăsături constituționale specifice ereditare, este un tip athletic, adaptat la presiuni joase, la mersul în pantă, este condiționat psihologic la izolare. La munte, bătrîne de 80 de ani urcă de cîteva ori pe zi coaste abrupte cu destulă ușurință. Dar actuala generație a îmbătrînit, se duce. Cine-i va lua locul?

Se conturează mai multe soluții cumulative. În primul rînd, revitalizarea asociațiilor crescătorilor care ar trebui să mijlocească în mod real, cu sporită eficiență, asistența tehnică, aprovizionarea cu materiale legate de producția zootehnică, contractarea, livrarea produselor către stat și să îndeplinească și funcții social-culturale. Activitatea lor nu ar implica contribuții bănești deosebite din partea statului, ea ar fi finanțată, în final, din venituri proprii, din contribuțiile membrilor.

În afara aspectelor organizatorice se ridică o sumedenie de probleme conexe. Bunăoară, în gospodăriile de munte lipsesc actualmente cele mai elementare mijloace de mică mecanizare, dispozitive simple și puțin costisitoare, care deocamdată nu se fabrică în țară.

Evident, asimilarea lor n-ar prezenta nici o dificultate pentru o industrie ca a noastră care produce locomotive electrice, platforme de foraj submarin și calculatoare electronice.

Vasta acțiune de sistematizare rurală care se desfășoară în țara noastră ar trebui să accentueze mai mult, în zonele de munte, asupra aspectelor economice, asupra laturii funcționale, de pildă să manifeste preocupări sporite pentru proiectarea de grajduri perfect adaptate specificului montan.

În prezent, instruirea tehnică a crescătorului de animale în zona montană se desfășoară mai mult la voia întâmplării. Or, deși activitatea sa se deosebește fundamental de cea a zootehnistului de la șes, școala din zona de munte nu scoate în relief acest specific. Nu există nici un singur manual, nici un singur îndrumător complet pentru crescătorul de la munte! Crescătorii ar trebui să capete un grad de calificare tehnică egal cu cel al altor profesioniști agricoli similare. După absolvirea cursurilor de specialitate și patru-cinci ani de practică s-ar înmîna tînrului diploma de tehnician zootehnist pentru zona de munte. Poate și ocupația de cioban ar trebui recunoscută pe bază de atestate.

Vorbînd de diplome și patalamale nu ne gîndim numai la hîrtii, ci la ceva mult mai profund. Viața crescătorilor de la munte este extrem de aspră, datorită condițiilor naturale; în plus, implică o claustrare necunoscută la șes. De ce ar suporta tinerii condițiile grele de muncă și izolarea prelungită, cînd li se deschid larg porțile altor meserii, atît la țară cît și la oraș? Ar trebui

deci să li se însurie conștiința profesionalității, a perspectivelor, a unei noi minții, a egalității cu «ceilalți» pe plan social, moral și material.

...Într-o noapte senină de iarnă am cutreierat cu doctorul Rey, în mașină, sate și cătune din regiunea Dornelor pe drumuri de munte puțin bătute. Ger năprasnic sub clar de lună.

— Bateți la orice poartă. Aici, tipicul îl întâlnești peste tot.

Ne oprim absolut întâmplător la gospodăria lui Rusu Gheorghe a lui Ion a lui Luca din satul Floreni. Gospodarul a împlinit 75 de ani, soția 41.

— Feciorul e profesor la Bistrița-Năsăud. fata învățătoare la Păltinoasa, altă fată mai mică a mers la Cluj-Napoca, la medicină. Ei singuri s-au dus, nu i-am mînat eu. Dar ce mă fac cu gospodăria? Am trăit că m-am ținut de ea, dar acum sînt bătrîn, merg pe 76. În curte am fîntînă adîncă de 25 m; mi-e greu să scot apă și să adăp vitele, că pompă n-am. Femeia e tînără, dar muierea tot muiere rămîne, aici trebuie mîna de bărbat. Cine să cosească, să care fînul și bălegarul, să scoată și să ducă zilnic zeci de găleți cu apă, să adape vitele, să mulgă, să robotească de la trei în zori pînă noaptea?

Firește, faptul că fiii tîranului din Floreni merg azi la școli înalte, au carte, și deci parte, reprezintă o uriașă realizare, oglindind mîrește transformări sociale. Dar acest proces nu exclude necesitatea ca și nobilul meșteșug al creșterii animalelor în zona de munte să-și afle învățații săi, continuatori și înnoitori ai unei străvechi tradiții.

Doctorul Rei:

«Vizez la gospodari pricepuți, tineri, foarte tineri, cu diplomă, înzestrați cu aparate ieftine dar de mare productivitate — un simplu motoras într-o gospodărie de munte face minuni — o nouă generație care să ridice zootehnia pe o treaptă mai înaltă. Vizez în aceste cătune pe care le vedeți acum adormite sub omăt un turism intens, național și internațional. Desigur, el nu s-ar naște peste noapte, oamenii ar trebui instruiți, casele lor amenajate, condițiile de igienă îmbunătățite. Numai în munții Sucevei — și îi cunosc bine, i-am bătut cu piciorul de mic copil — există circa 10 000 de camere țărănești susceptibile, cu un minimum de amenajare, să primească turiști. Gîndiți-vă cit ar costa construirea unor hoteluri cu o capacitate de 15 000-20 000 camere. Enorm. Dar aceste case sînt deja construite, arătoase, încăpătoare și, cu unele îmbunătățiri igienico-sanitare, relativ ușor de realizat. pot primi oaspeți, într-o formă organizată. Nu azi, nu mâine, dar peste cîteva ani. De ce n-am avea aici, sub acest aspect, mici Elveții sau Tiroliuri? Bineînțeles elementul fundamental l-ar constitui însă sporirea efectivului de animale din zona montană, creșterea greutății la predare, cu 50 kg viu, cum spun specialiștii, sporirea producțiilor de lapte ș.a. De ce pe cele patru milioane de hectare de minunate pășuni și fînețe din munții noștri nu ar crește un număr dublu de bovine și ovine? Crescătorii de animale știu că se poate. Saltul s-ar realiza într-o perioadă mai îndelungată, 10-15 ani sau chiar mai mult, să spunem pînă în anul 2000. Sorocul pare depărtat, dar trebuie să ne gîndim la el de azi. Nu trebuie însă să fii statistician de profesie ca să deduci semnificația economică a acestei dezvoltări pentru avuția națională și pentru comerțul extern. În etapa finală el ar putea semnifica miliarde de lei în plus anual.»

Ansambllul acestei probleme se află în atenția forurilor competente. În ceea ce-i privește pe specialiști luați individual, ei pot avea, desigur, păreri convergente, divergente sau complementare cu cele ale doctorului din Vatra Dornei. Singura lui preocupare — și a noastră — este de a aduce o contribuție la dezbaterile unei probleme cu majore implicații economice: dezvoltarea complexă a zonei montane. În spatele acestei titlaturii destul de seci se ascunde ceva mai adînc. Este o parte dintr-un tot. Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Timișoara, la 6 octombrie 1974, cu prilejul Zilei Recoltei: «...În timp ce munții noștri stau goi — deși înainte vitele se creșteau în munți — am coborît animalele la șes, sustrăgînd astfel din suprafața arabilă peste 1 300 000 hectare, diminuînd suprafețele cultivate cu cereale, pentru a asigura hrana animalelor... Să ridicăm animalele în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și strămoșii noștri...»

„Stătea ca un detectiv pe la colțuri notîndu-și totul ca să ne discrediteze“

«Subsemnatul Banciu Daniel, născut în 21 mai 1943, domiciliat în Sibiu, strada Negoi nr. 69, vă rog să binevoiați a mă asculta și a-mi da un sfat, în ce sens să procedez pentru a restabili adevărul. Sînt căsătorit și am doi copii, iar pentru faptul că am îndrăznit să cer un drept legal am supărat pe unii dintre conducătorii întreprinderii Victoria unde am lucrat împreună cu soția». Așa începe ultimul, dintr-o serie întreagă de memorii, făcute de maestrul Daniel Banciu de la întreprinderea amintită, memorii la care am ajuns în urma unei scrisori primite la redacție și trimise nu de cel pomenit, ci de cîteva dintre foștii săi colegi de muncă. Aparent lucrurile sînt simple, iată probabil, își poate spune cineva, o mostră de rea-voință, de neînțelegere dovedită de o întreprindere față de un angajat al său, cum, din păcate, mai înclinăm din cînd în cînd. Aparent, doar, pentru că, deși înclinăm și rea-voință, în ambele «tabere», există în acest «caz Banciu» și foarte multe necunoscuturi, dar mai ales, iertați-mi barbarismul, foarte multe «încurcate». Pe scurt, Banciu este astăzi exclus din rîndul membrilor de partid și este și dat afară din întreprindere, avînd «serioase promisiuni» că se va întoarce aici cînd «își va vedea...» Fostul maestru umbla disperat și încrîncenat cu o servietă plină de hîrtii, originale sau copii, o adevărată arhivă ambulantă, dovezi serioase, cum și le prezintă el, încercînd să convingă totuși pe cineva că dreptatea este de partea lui. «Acestia (conducătorii întreprinderii, n.n.) mi-au țesut o pînză de înscenări într-un mod samavolnic, pentru a mă distruge total, intrucît în căutarea mea disperată după dreptate am scos în evidență nereguli săvîrșite sau acoperite de factorii răspunzători.» Nu știm dacă evidențierea unor nereguli sau doar încăpăținarea și insistența lui Banciu îi deranjează pe respectivii factori de conducere pînă la astenie, sigur este însă faptul că întreprinderea, mai precis directoarea Elena Jurcă, numai la pronunțarea numelui propriu atît de des citat începe să dea vădite semne de nervozitate. «Nu mai suport să mi se vorbească despre acest Banciu. Nu mai pot, pur și simplu m-au lăsat nervii. Pe unde mă duc, Banciu în sus, Banciu în jos, credeți-mă, ne-am săturat cu toții pînă peste cap («toții» însemnînd, de fapt, conducerea întreprinderii — n.n.). Banciu nu vrea să aibă sefi, vrea să fie de capul lui, ne acuză, ne reclamă, ne face hoții». Cam astea ar fi în mare datele problemei. Cum s-a ajuns însă aici?

În noiembrie 1974 Banciu depune o cerere pentru repartizarea unei locuințe, motivînd că are opt ani vechime, că soția este angajată în aceeași întreprindere, că vor avea în curînd un al doilea copil, că stau într-o cameră de trecere la socrii lui cu care au în permanență tot felul de neînțelegeri (casa întreagă avînd numai două camere). La 14 martie 1975, soții Banciu sînt anunțați că li s-a repartizat un apartament cu două camere de confort 2. În același timp, unei alte angajate, Maria Gligor, i se repartizează un apartament confort 1 (veți observa că detaliul nu este lipsit de importanță pentru evoluția ulterioară a conflictului). Cu legea în mîna, Banciu încearcă să-i convingă pe cei în drept că are prioritate în obținerea acestui confort 1 și, nemulțumit de rezultat, face contestație. Se plînge și Comitetului municipal de partid, unde i se dă dreptate. Pleacă omul acasă convins că totul este rezolvat, însă după cîteva zile toate contestațiile cad și hotărîrea întreprinderii este considerată normală și de către Comitetul municipal de partid care, în scurt timp, își schimbă, astfel, opinia. Referitor la acest lucru directoarea întreprinderii îmi spunea că tovarășii de la municipiu fuseseră dezinformați de Banciu. Mărturisesc sincer că nu văd ce interes avea cel în cauză să dezinformeze, cînd o comisie s-ar fi putut convinge imediat de realitate, vizitîndu-i locuința. Este drept că lucrul acesta s-a întimplat, dar prea tîrziu și cu un rezultat cel puțin ciudat: membrii comisiei au afirmat categoric că Banciu n-are dreptul la locuință! Nu se mai pune problema confortului. Tot tovarășii directoare îmi spunea că alții stăteau mult mai prost, unii locuind în condiții insalubre, «în pivnițe, pe niște butoaie cu varză». Deși plastică, formularea nu convinge, mai mult, nedumereste, intrigă chiar! Cînd s-a greșit? Cînd s-a încălcat legea? Cum i s-a aprobat un apartament, fie și de confort 2, lui Banciu, sau de ce i s-a repartizat lui Gligor Maria locuință iarăși n-are importanță confor-

cul, dacă existau angajați atît de vitregiți de soartă? Într-adevăr, legea a fost interpretată destul de bizar, dar la fel de bizară este și rezolvarea finală, pentru că dacă s-a intrat în legalitate nu s-a intrat din respect pentru adevăr, ci pentru a se scăpa de bătaie de cap. Dar s-a respectat în continuare legea? Nu pot afirma nimic pentru că nu am aflat, oricît m-am străduit, de nici un apartament repartizat cuiva care ar fi dormit pe respectivele butoaie. Pe scurt, așa se prezintă episodul cu locuința, momentul care a determinat o evoluție aproape neverosimilă a faptelor. Ajunși aici, calmul, înțelegerea, judecarea normală a lucrurilor ies din competiție. Acuzațiile grave, reclamațiile în parte gratuite, memoriile, își fac de cap într-un veritabil război al nervilor. Logica și cumpănirea matură a lucrurilor sînt înlocuite cu răzburări, manevre dubioase, hotărîri pripite, încălcări grave ale eticii și echității. Orgoliile exacerbate la maximum nu mai cunosc limite, iar vorbele tari, aruncate necontrolat în diferite ocazii, cad cu aerul de sentință.

Disperat, alteori nervos și lipsit de tact, Banciu acuză în scris întreprinderea de abuzuri, ilegalități, neglijențe, furt din avutul obștesc. Pentru furturile cu pricina se face și o anchetă care dovedește lipsa de temei a acestei acuzații. Însă cealaltă parte nu înghite «afroditul». Decretîndu-l pe Daniel Banciu calomniator, și element antisocial, departe astfel de a-și recunoaște greșeala în privința repartizării pomenitei locuințe, departe de a analiza principial și cu simț de răspundere, conform legii și eticii noastre, nemulțumirea propriului angajat, conducerea întreprinderii, plină de hîrnicie, sondează terenul speculînd punctele slabe ale lui B.D., mai ales că firea sa incomodă oferea unele șanse de «izbîndă». Se pare că numai pe acest teren labil se putea întreprinde ceva pentru că altfel tovarășii din conducerea I.S. Victoria trebuiau să-și conteste bunele calitative pe care i le acordaseră lui Banciu în ultimii 4 ani pe linie profesională. «Lucidă», aceeași conducere realizează faptul că este totuși nevoie și de un motiv mai «serios» pe care să se poată «broda» și, dovedind largi posibilități și o imaginație remarcabilă, îl acuză pe B.D. de... furt! Iată-ne, astfel, în fața celui de al doilea mare capitol al «dosarului».

Pe la sfîrșitul primăverii anului trecut, unui beneficiar al fabricii îi dispare, din mașina cu care venise să ridice marfă, o umbrelă parasolar. Se lămurăște repede incidentul, cel care o luase (Ilie Bîrsan, un muncitor din schimbul lui Banciu) înapoiînd-o și declarînd că a glumit. Omul pleacă și totul pare terminat aici. După un timp, pe neașteptate, Banciu este acuzat de furtul umbrelei. Se formează un dosar pe care miliția îl trimite la comisia de judecată a întreprinderii, în adresa respectivă figurînd exprimarea «...în legătură cu furtul comis de Banciu Daniel...», motiv pentru care conducerea fabricii consideră totul ca și rezolvat, iar în 19 iunie, Banciu este exclus din partid, furtul fiind, cum spunea însuși secretarul de partid pe secție, Oniți Maxim, cea mai grea piesă a dosarului. Uitasesem să amintesc că la 31 mai adunarea generală a angajaților din schimbul 1 (cel condus de Banciu) votează în unanimitate desfacerea contractului de muncă lui Nicolae Faur (autorul unor acte de indisciplină), precum și a celui care la 21 mai a furat umbrela, fără a menționa însă nici un nume. (Recunoașteți că imaginația conducerei întreprinderii este demnă de toată invidia. Se mai obțin «certificate în alb», dar chiar așa, aprobarea unei adunări generale...).

Dar să revenim. Evenimentele se precipită: la 29 august comisia de judecată se pronunță: autorul furtului este, firește, Banciu! Acesta introduce, după o prealabilă plîngere la procuratură, contestație la judecătoria Sibiu. La 26 septembrie este confirmată excluderea, de către Comitetul municipal de partid. În ziua de 1 octombrie i se desface contractul de muncă. Și, în sfîrșit, la 28 decembrie judecătoria anulează hotărîrea comisiei de judecată dată în 29 august, ca «nefiind temeinică și nici legală». Deci furtul cade și din întregul eșafodaj, ridicat cu multă aplicație și mîgală, nu mai rămîn decît biete «birne» înțîlnite în procesul verbal de excludere sub denumirea de «motive temeinice». Apare de necrezut cum un om poate fi exclus din rîndul membrilor de partid pe baza unor acuzații vagi și confuze, a unor bănuieli

(de certitudini nu poate fi vorba deoarece la 19 iunie nici comisia de judecată nu-și spusese cuvîntul), și cum a putut fi confirmată sancțiunea atîta timp cît hotărîrea comisiei respective era atacată pe cale legală la judecătoria Sibiu. Poate că impulsivitatea lui Banciu la un moment dat și infatuarea-i permanentă sînt supărătoare, dar de aici și pînă la suprema sancțiune de partid și apoi pînă la desfacerea contractului de muncă, o veritabilă cascadă de pedepse grave declanșate de incidentul cu locuința (pentru că pînă atunci procesele verbale de la ședințele de partid sau de sindicat nu relevau un caz Banciu), este o mare distanță. «Comuniștii trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru a preveni și a combate orice manifestări de abuz de putere, orice trafic de influență, tendință de folosire în interes propriu și în dauna oamenilor muncii a unor funcții și munci de răspundere încredințate de societate». Astfel sună articolul 18 din codul normelor noastre de comuniști, norme scumpe nouă tuturor, norme pe care în mod flagrant le-a încălcat conducerea întreprinderii «Victoria».

Cu stupoare înregistrăm și noi cuvintele pe care însăși hîrtia le rabdă greu. Cum a fost posibil? Cum a fost posibil ca în plină ședință de sindicat, fosta organizatoare de grupă, Maria Șerban, să-i spună tot secretarei de partid pe întreprindere: «s-au strîns aici toate adunăturile, s-au strîns contra mea», cuvinte care s-au bucurat de o replică la fel de năucitoare: «Iasă, tovarășă Șerban, că o să le împrăștii ca făina orbilor». Cu o asemenea mentalitate este lesne de înțeles motivul pentru care cele 55 de semnături aflate pe o declarație comună prin care oamenii cereau ca problema lui Banciu să fie rezolvată în mod tovarășesc și principial n-au însemnat mare lucru pentru conducerea întreprinderii. Tot de această mentalitate bolnavă ține, credem, și atmosfera din timpul amintitului proces. Alexandru Bacaci, președintele instanței, îmi relatea că îl frapase dorința întreprinderii de a cîștiga cu orice chip procesul, martorii ei fiind confuzi și inventînd date din care rezultau numeroase neconcordanțe, transpirînd în «efortul» (deloc lăudabil de a fi coerent). Lipsa de spațiu nu ne permite să cităm fragmente prea ample din sentința cu pricina, deși merită, rezumîndu-ne doar la un singur exemplu. Astfel, martorul Teofil Bibu declară că «s-au făcut presiuni asupra sa din partea conducerii pentru a declara neadevăruri în fața organelor de jurisdicție». Însăși acordarea transferului i s-a condiționat de o declarație în sensul arătat mai sus. Lucrurile sînt clare pentru toată lumea, mai puțin pentru președintele comitetului de sindicat de la «Victoria», tovarășă Îmbăruș, care vrea să creadă în continuare în vinovăția lui Banciu. Dealtfel, se remarcă în atitudinea conducerei întreprinderii vizava de cazul abordat o poziție tranșantă: ori Banciu, ori noi! În acest context de «duioasă înțelegere», unele afirmații, potrivit cărora la «Victoria» nu se prea poate «vorbi», apar firește, lucru constatat personal în momentul în care am încercat să discut cu unii angajați. Plină de «bunăvoință» și îndatoritoare «griji» pentru timpul meu, tovarășă directoare mai adaugă că nici nu merită efortul, pentru că «aceștia, sigur, țîn cu Banciu». Și pentru ca acest «tablou de familie» să fie cît mai complet, să-i dăm cuvîntul în final tot președintelui comitetului sindical. «Omul acesta, afirmă categoric Îmbăruș Aurelia, nu mai poate lucra aici după ce ne-a discreditat pe toți. Se învățase să stea ca un detectiv pe la colțuri și să-și noteze totul pentru ca apoi să ne discrediteze».

*

Așadar, să recapitulăm. Furtul a căzut, seriozitatea celorlalte acuzații frizează largi zone ale penitelenței și infantilului, putîndu-se bucura doar de elogiul rîvnei. Dar cuvintele sînt cuvinte. Pentru că abuzul cras rămîne. Abdicarea de la orice normă și conduită care țîn de morală noastră este evidentă. Atmosfera înveninată, reprobabile fapte petrecute la întreprinderea din Sibiu au o cauză mai profundă și acesta constituie un alt aspect vizat de rîndurile noastre, aspect care ține de slaba calitate a muncii de educație, a climatului nesănătos din întreprindere, însuși faptul că s-a recurs la o cale de minimă rezistență («să scăpăm de el, oricum, numai să ne lase în pace») încălcarea flagrantă a normelor vieții de partid, fiind elocventă în acest sens. Nu patimile, orgoliile și abuzurile trebuie să-și spună cuvîntul, ci legea și principiile noastre comuniste valabile pentru absolut toți. Astfel, «cazul Banciu» își așteaptă în continuare adevărata rezolvare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

CENA CLUL FLACĂRA

Așa cum am mai anunțat, duminică, 21 martie 1976, începînd de orele 16, la Palatul Sporturilor și Culturii, va avea loc o nouă manifestare, pe bază de invitații gratuite, dedicată tinerilor muncitori, tehnicieni și ingineri, oamenilor muncii din întreprinderile bucureștene.

Opțiunile pentru acest spectacol se vor prezenta zilnic la sediul redacției, între orele 10 și 14, pe bază de adresă, însoțită de tabel nominal, indicîndu-se și funcția participanților. Înregistrarea opțiunilor se face pînă luni, 15 martie, orele 14. Invitațiile se vor elibera după cum urmează: miercuri 17, joi 18 și vineri 19 martie, între orele 10-14.

În zilele de sîmbătă 27 și duminică 28 martie se va desfășura în primă ediție FESTIVALUL DE PRIMĂVARĂ FLACĂRA 1976 prin două mari manifestări la Palatul Sporturilor și Culturii. Cele două programe vor fi susținute de membrii reprezentativi ai Cenuclului.

Biletele pentru aceste două manifestări se vor pune în vânzare, individual sau unor colective, după cum urmează: pentru spectacolul de sîmbătă, 27 martie, biletele se pot procura zilnic, începînd de luni, 15 martie, între orele 15.30-20 de la sediul redacției; pentru spectacolul de duminică, 28 martie, biletele se pot procura zilnic de la casa Teatrului National, începînd de luni, 15 martie, între orele 13-16, cu excepția zilei de luni cînd se pot procura între orele 10-20.

maria ciobanu

Cîntă frumos, parcă înrouat și, deseori, emoționant. Numele ei este făcut din două cuvinte ușor de ținut minte de noi, dar mai ales de cei de unde a plecat, de cei de la care Maria Ciobanu —aceasta e numele— își adună cîntecele și apoi le face să vibreze cu vocea ei ce —cum zice poetul— parcă seacă gușile ciocîrlilor. Cîntecul Mariei Ciobanu aduce liniște și-ți amintește de rădăcini. Ea este iubită de mulți oameni, fie ei bătrîni sau tineri, și nu de puține ori în casele țărănilor stăruie amintirea vocii limpezi și pline de tristețe a acestei artiste. Am văzut-o pe Maria Ciobanu și pe scene unde vocea ei s-a distins grabnic peste toate celelalte.

Maria Ciobanu este angajată unui ansamblu, însă toamna, spre părerea de rău a celor ce iubesc drumul ei înalt, o apucă un dor ciudat de năuși. Se poate răspunde că și alți artiști adevărați au cîntat, de exemplu, la restaurante. Da. Dar atunci aceea era una din posibilitățile sigure de a se desfășura, pe cînd azi atîtea scene duc uneori dorul artiștilor adevărați.

Peste toate acestea rămîne totuși vocea de cristal a Mariei Ciobanu și conștiința ei artistică de la care așteptăm noi descoperiri ale zestrei noastre folclorice. Cîntă de parcă și-ar strivi sufletul, așa ni se pare nouă, celor care o ascultăm, dar de fapt aceasta e viața Mariei Ciobanu. Ea cîntă pentru că s-a născut să cînte și să fie iubită de mulți, tocmai pentru că știe să ne facă să ne fie dor de cei pe care i-am lăsat departe. Un cîntec simplu, de esențe pure.

Nu demult am auzit-o din nou pe Maria Ciobanu cîntînd «Lie ciocîrlie». Atît de simple dar în același timp complicate, sunetele scoase de o ciocîrlie adevărată au fost regăsite și reînviat de Maria Ciobanu.

Glasul ei e parcă fotografia transparentă a sufletului unei ciocîrlii.

IOANA PROCA ■

CRONICA SPECTACOLELOR

„numărul 9” sau o melodramă răsturnată de la mahala

Personajele piesei, pompoase, cu fire-turi și galoane, plescăie grandilocvent despre politică în decorul vătămă de zidari și dulgheri care se pregătesc să dea lustru nouă chirstigeriei prospere a lui Jupin Dumitrache. Onoarea familiei se judecă între balansoarul pentru siestă, cotețul unor găini ouătoare și «vespasiana» din lemn cu ferestruică în formă de inimă — de unde se descifrează dealtfel, uneori, sensurile sforăitoare ale gazetei «Vocea patriotului național». Noaptea propriu-zisă se consumă între catul de sus și catul de jos al locuinței, pe scara interioară pe unde se tăvălesc jurăminte fățarnice, se comit gesturi simulate de sinucideri și de trădare în amor.

O lume de mitocani și de pastramații, de incuți cu pretenții că spionează cu ochiul prin gaura cheii viața mondenă a protipendadei, se hăituieste grotesc în noaptea în jurul unui papă-lapte cu lornion «publicist și studinte în drept», ambetat de frivolitatea parfumată și de formele rețușate după ultimele jurnale de modă de la Paris, ale cumnatei chirstigiului. Și oamenii se aleargă, se aleargă, se aleargă, unii pe alții, cu sabia și cu pușca în mină ca la un complot întimplat într-un pat conjugal dar... politic (liberal sau conservator, după cum bate

vîntul) pînă obolesc și leșină pe scări.

Autorul spectacolului **O noapte furtunoasă** (sau **Numărul 9**) de I.L. Caragiale, pe scena Teatrului din Bacău, este un regizor imprumutat de la televiziune: Nae Cosmescu, mare talent, strivit uneori între emisiuni, reușind spectacole de televiziune remarcabile și emisiuni de serviciu salvate din anonimat grație puterii sale de concentrare, inteligenței, mobilității și fanteziei. Inventiv, neastîmpărat, jucîndu-se cu sensurile cuvintelor rostite de personaje, jucîndu-se în stilul nobil al artiștilor cu vocație, Nae Cosmescu a proiectat la dimensiunile ei exacte farsa hohotitoare a lui Caragiale. N-a reușit să sincronizeze însă totdeauna jocul actorilor, a exagerat uneori creînd mereu un al doilea plan de referință al textului prin deplasări de recuzită, prin gesturi, prin pantomimă, a oftat spectacolul înainte de final, adică nu a găsit finalul cel mai potrivit, în crescendo, pentru această enormă cavalcadă de canalii care compromis cu o candoare clinică tot ceea ce le cade în gură și care stîrnesc «Noaptea furtunoasă». Dar se simte că a lucrat profund și generos cu actorii, fie profesioniști, fie amatori cu aptitudini interesante pentru scenă. Nu e mai puțin adevărat că scenografia lui Dan Petrescu-Mogoș, chemat tot de la televiziune, l-a ajutat enorm pentru că le-a oferit tuturor cadrul firesc, dezlănțuirii melodramei răsturnate de la mahala, în fața căreia uneori simți că-ți plesnește diafragma de rîs.

A. DOHOTARU ■

BLOCNOTES

un eșec aurit

Venise spre lumea artei puțin intimidat, dar hotărît să-și facă drum. Nu era un naiv. Știa că un actor trebuie să pindească întimplarea care să-i dea rolul, regizorul care «să creadă în el», cronicarul care să-l semnaleze. Presupunea că nu-i va fi lesne să se afirme și că va avea de înțipinat indiferența, rutina, obtuzitatea. Dar nu bănuia că va avea de luptat cu un front de adversități și că pe măsură ce va depăși obstacolele, ostilitatea va crește. Își închipuise, desigur, că o vocație suscită rivalități și provoacă dușmănia. Păstra însă iluzia că de vreme ce avusese succes pe scenă și cronica dramatică îl menționase elogios, lucrurile vor merge mai ușor.

A înțeles iute că se înșelase. A descoperit rapid că alta era calea reușitei. Nu avea nici un rost să încerce să intre pe poarta cea mare. Era infinit mai ușor de pătruns pe ușa de serviciu, adică să faci scandal, să protestezi, să revendici, aliindu-se cu unul dintre clanuri și devenind «mardeiașul de serviciu». A învățat vertiginos alfabetul lucrurilor: producea teamă și forța prețuirea. Curînd după aceea a devenit un «nume» și s-a integrat perfect în profesiune. Acum avea un grup care să-l susțină și să-l apere, să-l impună. Numai că în acest cerc restrîns unde întîlnia aceeași oameni, aceleași idei, aceleași preocupări, care avea aceleași cunoștințe, aceleași obiceiuri și manii, preocupat să cîștige mai curînd în lupta cu ceilalți decît cu sine, puterea sa de creație a început să se stingă ca o flacăra prost aprinsă, iar darurile lui să se atrofeze. La bilanțurile de fine de an era de regulă citat, apărea la televiziune, făcea filme. În secret îl mina însă o nemulțumire, căci pe el însuși nu se putea minți: intrase în aristocrația puterii, dar nu și în cea a harului, cîștigase autoritatea dar își pierduse talentul. Nu-l acuz și nu-l condamnă; pentru rechizitoriul contez pe ceilalți; pentru pedeapsă pe propriile lui rachiune. Dar nu pot cu nici un chip să-i absolv pe cei care l-au împins pe această cale și care i-au asigurat un eșec aurit.

În anii debutului meu, cînd un tînăr se ridica, îi auzai adesea pe cei «stăpîni pe situație» vorbind astfel: «— Ai observat că puștii începe să se afirme? Atenție.» «— Nu pricepe ce mai aștepți. Taie-i craca azi, că pe urmă...» Ieri eram un adolescent cu multe candori. Azi cunosc culisele, manevrele, combinațiile, micile comploturi și marile interese, metodele de persuasiune ale curteanului și tehnica loviturii de stat în lumea artei. Dar ieri ca și astăzi mă întreb: de ce noi, care trăim din dorința de a ne exprima, de a comunica, de a ne dărui sintem uneori incapabili să înțelegem pe aproapele nostru, artistul? De ce noi, care socotim, cu o sinceritate fără fisură, că-i loc pe acest pămînt pentru toți oamenii, refuzăm uneori puțină zăre tocmai talentului? De ce? E oare cerul mai mic?

RADU BELIGAN ■

CRONICA TV

tinerii, la ei acasă

Cincizeci și cinci de minute la Întreprinderea «Vulcan» au însemnat pentru Clubul și Caravana T un bun prilej de cunoaștere a preocupărilor tinerilor muncitori, meșteri, tehnicieni și ingineri, făuritorii unor performanțe tehnice la nivelul exigențelor actuale, cum ar fi gigantul energeticii, cazane de 1035 mc aburi/oră pentru termocentrale. Un astfel de agregat (pentru a avea o imagine clară) a putut fi văzut în filmul românesc «Cursa». Combinînd reportajul și interviul filmat cu muzica folk, cîntată pe o estradă luminată de torțe și foc de forjă din halele de la «Vulcan», realizatorii au reușit, prin alternare de ritmuri și de imagini, să rețină atenția atît lucrătorilor din ateliere, cît și telespectatorilor. În ceea ce privește spectacolul propriu-zis, ținem să remarcăm intenția de antrenare și implicare a publicului în actul artistic, atît prin tematica pieselor cîntate și recitate, cît și prin modalitățile de interpretare. Asemenea gen de spectacol, promovat cu succes de Cenuclul «Flacăra», se caracterizează prin fuziunea artiștilor cu spectatorii, prin contopirea scenei cu sala, prin firescul și claritatea mesajului, precum și prin calitatea umorului, întotdeauna prezent. Desigur, Clubul T nu a făcut încă totul pentru desființarea convențiilor, a rigidității, Mai multă exigență s-ar conveni în alegerea interpretelor. S-a vorbit mult și publicul așteaptă spectacole în care umorul, gluma, poanta să nu lipsească. Comedia, deși atît de îndrăgită de tineri, nu-și prea află locul în programele dedicate lor. Această uscăciune, această excesivă seriozitate a programelor, lipsa de umor, rara prezență a risului pe scenă, micșorează receptivitatea publicului tînăr. Scurtul moment folcloric susținut de Tinca Acsandrei a animat ascultătorii prin cele cîteva poante conținute de text, dar, mai ales, de interpretarea hîtră a Tincuței.

Activitatea multilaterală a tineretului de la «Vulcan» a fost comentată la obiect, cu un entuziasm reținut, de către Ileana Molnar, care a avut pe toată durata emisiunii o mină tinerească. Un moment aparte a fost cel filmat la Muzeul de istorie a partidului, unde s-a făcut o paralelă între ce a însemnat «Vulcan» cu cîteva decenii în urmă și ce înseamnă acum, cînd produsele sale sînt solicitate în peste douăzeci de țări ale lumii și cînd anual participă la țirguri internaționale. Imaginea se oprește pe fotografia unui băiat de doisprezece ani (aflat în rînd cu alți muncitori bucureșteni), ucenic la această uzină, care fusese bătut cu baioneta pentru că, împreună cu ceilalți, își ceruse drepturile. Un copil, de numai doisprezece ani, printre eroi.

Ideea realizării emisiunilor dedicate tineretului la locul său de muncă înseamnă totodată un stimul pentru telespectatori. Folosirea decorului natural, a atmosferei de muncă și încordare, portretizarea complexă, individualizată a tinerilor, lărgirea cadrului de investigare a personalității lor, discutarea deschisă a tuturor problemelor cu care sînt confrunțați, toate acestea ne pot da fizionomii adevărate, inconfundabile.

S-a încercat mai demult un teatru dezbateri, un teatru deschis, în care să se discute în fața telespectatorilor conflictele, frămîntările, bucuriile, dezamăgirile, tot ce poate însemna o problemă de rezolvat. Nu s-a reușit din cauza artificialității și a falsului conflict pus în discuție. Dar ideea a fost excelentă și, cu toate astea, nu s-a mai reluat. Ar face foarte bine însă într-o emisiune care tînde să aibă adîncime și profil, cum este Clubul T.

COMAN ȘOVA ■

curier muzical

Prof. Alex. CISTELECAN — Orașul Dr. Petru Groza: Am luat cunoștință, cu satisfacție, de activitatea fructuoasă a studiului de muzică și poezie din orașul dumneavoastră. Folkistul Mircea Tureanu poate trimite — desigur — pe adresa redacției o bandă imprimată cu cîteva dintre cîntecele sale cele mai reprezentative, în vederea unui posibil debut la Cenuclul Flacăra. **Alexandru POPOVICI, Dragos BUDEANU** — București: Vă asigurăm că asemenea situații nedorite ca aceea survenită la Cenuclul din 15.II.1976 — despre care ne relatați — nu se vor mai repeta. Ce s-a întimplat de fapt atunci? La orele 16, cînd trebuia să înceapă spectacolul, ușile Palatului Sporturilor și Culturii erau deja închise și mai mulți posessori de invitații au rămas pe din afară pînă la prima pauză, cînd, la intervenția energetică a conducerii cenuclului, oamenii de ordine din partea sălii le-au permis, celor care au rezistat cu stoicism peste două ore afară, în frig, intrarea. Acest lucru s-a datorat faptului că pentru acest cenucl s-au distribuit acît invitații cu tichete pentru locuri, cît și invitații tipărite fără loc. Urmarea a fost imprevizibilă. Ingenioși, elevii noștri au folosit pentru intrare ori numai invitațiile ori numai tichetele (dealtfel, fără valabilitate singure); astfel că nu cu mult timp înainte de ora începerii spectacolului sala era plină. După cum știți, conducerea cenuclului a organizat imediat, peste două zile, o nouă manifestare, în special pentru cei rămași atunci pe din afară. În același timp s-au luat măsuri de a se emite pentru toate ședințele viitoare ale cenuclului invitații unice, standard, evitîndu-se în acest fel orice situație nedorită. **Daniela CIORCILĂ — Mangalia:** Nu vă putem, din păcate, expedia «cîntecele» dorite. În schimb vă anunțăm că sîntem în tratative cu Casa de discuri Electrecord în vederea editării unui disc L.P. cuprînzînd melodii din cenuclul, precum și cu Editura muzicală a Uniunii compozitorilor — pentru tipărirea unei culegeri de cîntece folk. **Stan STELIAN** — Pitești: 1) Mircea Florian și-a format un grup acompaniator numit «Ceata melopoică» alături de care cîntă sub egida A.R.I.A. și la diferite case de cultură și cluburi. 2) Cenuclul Flacăra nu are un număr fix de membri permanenți. De obicei, cîntă ori recită aici peste 30 de cîntăreți și actori.

NICOLAE SPIRESCU ■

REFLEX

Plenara secției de critică muzicală a Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.), desfășurată recent, a repus în discuție problema criticii muzicale, a raporturilor ei cu creația muzicală, cu interpretarea, cu publicul, cu mijloacele de informare. Despre unele exigențe actuale ale criticii noastre muzicale ne vorbește astăzi compozitorul și criticul Doru Popovici.

**prea multă cuminenție...
prea multă sărbătoare**

Într-o societate ca a noastră, în care arta este nu numai un mijloc de cunoaștere a realității, ci și un mijloc de educație patriotică, critica trebuie să simbolizeze fuziunea ideală dintre frumos și adevăr.

Critica muzicală trebuie practică de profesioniști. Numai un bun compozitor, un valoros muzicolog, un profund profesor sau un dotat interpret pot deveni critici de prestigiu. Aruncând o privire de ansamblu asupra peisajului criticii noastre muzicale vom remarcă multe realizări. Dar și multe lipsuri. Iată ce am dori pe viitor...

În ceea ce privește analiza creației se cere, imperios necesar, o separație clară între valori și nonvalori! Nu mijloacele de expresie — fie ele tradiționale, fie novatoare — pot constitui «în sine» un criteriu al valorii, ci **corelația strânsă dintre conținut și formă, ancorarea în-o cultură națională, consonanța cu marile sensuri etice ale societății, ardentul patriotism** sînt elemente care definesc mult rîvnita măiestrie a artistului. Există «tradiționalisti» neconvingători și «inovatori» convingători și invers! O compoziție realizată este în general cerută de interpreți și gustată de public — care are, în cele din urmă, dreptate. O lucrare larg-accesibilă, ca suita **Prin Munții Apuseni** de Marțian Negrea, sau **Sonata pentru clarinet solo** de Tiberiu Olah, sau **Rituale** de Mihai Moldovan — acestea două, mai evaluate ca stil — nu au nevoie de reclamă... Ele s-au impus în mod firesc. Din păcate, unii critici susțin, în mod nejustificat, compoziții care pier odată cu prima lor audiere!

Nici în ramura interpretării selecția nu este întotdeauna făcută sine ira et studio. În ultimul timp nu puțini sînt interpreți slab pregătiți profesional pe care criticii îi «acoperă» cu laude. Apar cîntăreți fără voce și fără meșteșug, apar violoniști care se «împiedecă» în pasagiile de virtuoziitate și nimeni nu ia o atitudine. Nu o dată sînt promovați prin **A.R.I.A.!** Și ne întrebăm unde este criteriul schimbului cultural bazat pe avantajul reciproc al manifestărilor culturale?

În ceea ce privește cartea muzicală, recenziile sînt foarte puține, încît, nu o dată, studii de muzicologie scrise cu har trec neobservate.

În mare vorbind, ne-am bucura dacă discuțiile extrem de ample, dense, variate, din domeniul criticii literare și-ar găsi locul și în lumea minunată a Euterpei.

În concluzie: prea multă cuminenție... Prea multă sărbătoare!

DORU POPOVICI ■

o gazdă neobișnuită

Într-o clipă, norii negri, groși, pătrund dintr-o mare prin canalele ce străbat orașul. Vîntul puternic, dezlînguie, te așvîrle cît colo. Picăturile mari de ploaie se prefac în grindină ce se rotește în vârtej. Străzile se pustiesc. Cu întristarea de a fi nimerit asemenea prăpăd în orașul uriașului port, ne adăpostim în prima cofetărie. La o masă alăturată, un singur client. E «de-al casei». Pletele de culoarea griului copt, privirea limpede, ochii albaștri, corpul masiv, îi dau înfățișarea adevăratului viking. Vîrsta mijlocie.

Zîmbind prietenos, ni se adresează întîi în limba olandeză, apoi într-o amestecătură de engleză, franceză, germană, italiană; atît cît să te poți face înțeles oriunde. Aflînd că sîntem români, se luminează la față și ne poartă la el acasă. Locuiește deasupra cofetăriei.

Urcăm, cu picioarele de-a curmezisul, treptele foarte înguste ale unei scări de 45°.

Țigări, cafea etc.

E muzicant, chitarist. Cîntă...

De-a lungul vieții am ascultat foarte mulți chitariști celebri, de la anonimul artist popular spaniol, pînă la vestitul Manitas da Plata, prețitul prieten al lui de Falla, cu a sa celebră chitară dăruită de Charlot.

Nu mi-a fost dat nicînd să aud chitară transformată în adevărat clavicembal, chitarist

realizînd concomitent mai multe melodii ce se urmăresc, se întretaie, și nici nu am bănuie că asemenea tehnică este posibilă.

Improvizata noastră gazdă, cu degetele-lungi, expresive, cu mîna-i uriașă, interpretează preludiile și fugile de Bach cu o măiestrie ce întrece orice imaginație. Fiecare deget părea independent, realizînd ritmurii, nuanțe, sonorități diferite, iar discursul muzical se desfășura într-o desăvîrșită libertate.

Cu sufletul la gură, cu respirația tăiată, ascultăm fermecați muzică preclasică, engleză, germană, prelucrări personale: o întreagă literatură necunoscută. Simt că mă aflu în preajma celui mai mare chitarist al lumii. Al celui mai mare și mai modest...

Cine este acest om?

S-a născut aici, la Rotterdam, dintr-o străveche familie de navigatori.

Marea minune a înfăptuit-o însă executîndu-ne, într-o neverosimilă interpretare, dificilul *canto flamenco* spaniolesc. Recitativele vocale, întreaga atmosferă specifică în care se desfășoară sărbătorețul ritual, procesiunea populară cu nelipsitele lamentații erau redatăe unic și uimitor.

Vreme de 2 ani a cutreierat Spania anume pentru a pătrunde misterul acestei muzici.

Și acum, surpriza: cel mai mult iubește muzica populară românească. Fîind și profesor, nu numai de chitară dar și de educație muzicală,

el consideră sistemul învățămîntului clasic arid și fără perspective.

Libertatea melodică din cîntecul nostru popular, veșnica primenire caracteristică interpretelor populari români, i-a sugerat elaborarea unei metode de învățămînt care a dat rezultate excelente. Nu intru în amănunte tehnice. Aplicînd metoda sa originală, copiii sînt îndemnați, după primele noțiuni asimilate, să compună fragmente melodice, în deplină libertate, folosind din ritmurile și modurile specifice muzicii noastre. Înfrîngînd canoanele măsurilor convenționale și restricțiile scolastică învățării participă cu dăruire la această muncă ce le dezvoltă sensibilitatea muzicală în cel mai înalt grad.

Din colaborarea dascălului cu micii discipoli s-au realizat inedite piese corale aleatorice. Prezentate în concerte publice ele au fost foarte apreciate atît de către specialiști cît și de marea publică.

Pentru mine, unul, astăzi Rotterdamul nu reprezintă numai cel mai mare port din lume dar și pe cel mai mare chitarist... îndrăgostit de muzica populară românească.

HARI BRAUNER ■

Notă. Din nefericire am pierdut cartea de vizită cu numele și adresa lui, așa încît nu mi-am putut respecta făgăduiala de a-i trimite acele discuri românești după care tînjește.

CRONICA FILMULUI

o lume dominată de mari spații siderale

Un nou film de Sabin Bălașa pe ecrane înseamnă deja un eveniment. *Odd*, scurt-metrajul realizat de pictor împreună cu operatorul Ștefan Sandu reprezintă cu siguranță ceea ce poate da mai bun animația noastră într-un moment destul de sărac în idei și căutări. Desigur, a comenta poemul lui Bălașa nu înseamnă a-l descifra cu desăvîrșire; se știe foarte bine că limbajul plastic are harul de a stimula atitudinea activă a subiectului, consumatorul devenind coparticipant la elaborarea unor semnificații. Filmul este o superbă metaforă a nobleței umane, un imn încărcat de vibrație adresat Omului, cel care, desprinzîndu-se perpetuu din somnul materiei, fiind egal cu ea și parte a acestei materii, deopotrivă cu pietrele și stelele, o depășește și o însufletește, mereu iluminat de dragoste, de aspirația spre frumos și puritate. Dragostea, ca o pasăre albă și gingașă care cheamă spre înălțimi, zbatîndu-se precum o inimă; frumosul, ca o victorie a sensibilității umane asupra haosului inform; omul, ca o rază de lumină în spațiul veșnic — iată cîteva din elementele limbajului poetic al lui Bălașa. Maniera sa de lucru, pictura care se naște sub ochiul aparatului, este realmente un mod de «animație» senzațional, capabil să creeze bogate valori imaginative și asociative. Dar metamorfoza formelor și culorilor nu ar fi de ajuns pentru a susține magia filmelor lui Sabin Bălașa — dacă înțelegem magia, așa cum spunea cineva, drept limbajul dorinței. Principalul factor de calitate al acestor filme, de care beneficiază spre satisfacția tuturor animația românească, este, neîndoielnic, însăși pictura lui Sabin Bălașa, stilul său propriu, temperamentul său artistic. Fără a fi specialist, m-aș încumeta să afirm că punctul nodal al acestei viziuni plastice poate fi considerat reprezentarea omului, problemă delicată și controversată a artei contemporane. Într-un moment în care mulți artiști continuă să reprezinte omul ca un nou obiect sau își rezumă căutările la terenul culorii, producînd emoție prin simpla calitate a relației între tonurile diferitelor zone ale compoziției, Bălașa rămîne fidel «omului după chipul și asemănarea Naturii». În lumea picturii sale, pe care filmul ne-o dezvăluie în dinamica sa primordială — o lume dominată de mari spații siderale, înobilată adesea de albastrul crud al purității desăvîrșite — silueta hieratică a omului, reprezentat nu fără respect față de termenii artei clasice, este un semn al măreției și forței ființei gînditoare.

Am mai văzut recent cîteva din tablourile lui Sabin Bălașa slujind drept decor și pretext de presupuse metafore într-un film semnat de Gh. Vitănidis. Ceea ce este îngrijorător în legătură cu evoluția profesională a regizorului, așa cum ne demonstrează *Casa de la miezul nopții*, este apelul total la șabloane, căderea într-un limbaj convențional și facil. Nereușita acestui film se datorează nu numai problematicii de teatru bulevardier pe care ne-o propune, în disonanță cu problemele etice reale ale vieții noastre, dar și lipsei acute de gîndire artistică.

EUGEN PATRICHE ■

Joi, 18 martie, pe programul 1 al Televiziunii, emisiunea Tineretul și Patria (II) realizată de «Foia pentru minte, inimă și literatură» împreună cu Cenaclul Flacăra. 45 de minute din manifestarea de la Palatul Sporturilor și Culturii din București.

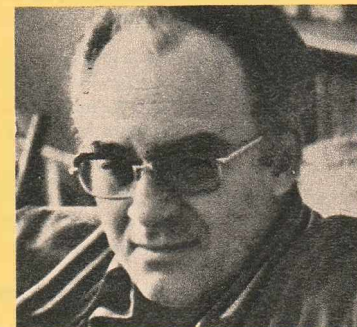
INSTANTANEE

RADU BOUREANU a împlinit 70 de ani. La Casa scriitorilor George Macovescu, Ștefan Aug. Doinaș, Ov. S. Crohmălniceanu au vorbit despre om și operă. Din cuvîntul lui Ștefan Aug. Doinaș: În poezia lui Radu Boureanu, după ani și ani de zile de melopee lirică, iată că ideea vine să muște aprig din miezul cuvintelor, iar ceea ce rezultă e un vers tăiat cu fermitate, întors de la picturalul care solicită vîzul spre forma severă și cristalină care se înscrie în auz, care se instalează definitiv în memoria noastră. La mulți ani, Radu Boureanu!

ECATERINA OPROIU, sau cauza feminină în volumul 3x8 plus infinitul.

Un valoros prozator român de expresie germană: ARNOLD HAUSER.

LILIANA TOMESCU în viața de toate zilele, nu în spectacolul întoarcerea la Micene.

AMZA SĂCEANU este prezent în librării cu o nouă carte: Talia... Thaliei.

Fotografii de ELENA GHERA și EMANUEL TÂNJALĂ ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

feuchtwanger la teatrul evreiesc de stat

Ultima premieră a Teatrului evreiesc de stat ne prilejuiește reîntîlnirea — pe scenă — cu personajele uneia dintre cele mai cunoscute cărți ale lui Feuchtwanger: *Evreica din Toledo*. Dramatizarea semnată de Al. Mirodan reprezintă rezultatul unei intervenții masive, sigure, cu totul inspirată, care a dus la nașterea unei scrieri dramatice perfect asamblate, după toate regulile genului.

Într-un cadru scenic de maximă sobrietate — cu totul notabile scenografia și costumele realizate de Dan Jiteanu și Mihaela Demetriade — regizorul George Teodorescu își construiește spectacolul ca o subtilă și profundă meditație despre «omul păcii și cavalerul războinic». Tentativa facilă a unei desuete melodrame este refuzată în favoarea discursului grav, puternic tensionat, cu distincte rezonanțe istorice. Don Iehuda, Raquel și Don Alonso devin în viziunea regizorului, personajele unui joc complicat, tragic în final, pe care cei trei îl întuiesc, de care se tem, dar asupra cărora nu pot opera. Scenele de la palat, din casa lui Don Iehuda sau de la

Galiana se consumă sub sentimentul precis al fatalității. Meritele și serviciile aduse de Don Iehuda regatului, ca și dragostea și nevinovăția Raquelei vor sfîrși prin a fi sacrificate «înaltelor rațiuni politice», intrigilor de curte. Însuși regele, Don Alonso, supremă autoritate, se dovedește, în fapt, la fel de nevolnic și neînsemnat în fața sistemului pe care — paradoxal — îl reprezintă.

Demonstrația regizorului este sugestiv exprimată de felul în care au fost gîndite cele trei partituri principale. Relațiile obiective, determinate în aparență (Don Iehuda-Raquel, Raquel-Don Alonso, Don Alonso-Don Iehuda) sînt dublate pe nesimțite de o dimensiune nouă. Destinele lor se individualizează, se particularizează în existențe singulare, momentele lor de interferență petrecîndu-se sub imperiul unei chinuitoare neliniști.

O distribuție excelentă, din rîndul căreia evidențiem pe Mihaela Kreutzer (Regina), Irina Dall (Regina-mamă), Rudy Rosenfeld (Belardo), Ion Grapini secondează cu brio interpretii celor trei roluri principale: Tricy Abramovici (Raquel), Albert Kitzl (Don Alonso), Carol Marcovici (Don Iehuda) — ale căror creații mi se par cu totul remarcabile.

Evreica din Toledo marchează, cu siguranță, unul dintre momentele ferice ale stagiunii centenare a Teatrului evreiesc din București.

RADU F. ALEXANDRU ■

biblioteca pe patru roți

În presa biblioteconomică internațională se scrie adesea despre bibliobuze. Aceste biblioteci mobile, bazate pe fondul de cărți al bibliotecii de care aparțin sau pe propriul lor fond, împrumută cărți în comune, în suburbii, cartiere noi, în rețeaua școlară, în acele localități unde nu funcționează biblioteci, sau ai căror locuitori domiciliază la distanțe mari de ele.

Bibliobuzul nu este o apariție nouă în munca cu cititorii din diferite țări: autobuze anume construite sau transformate în acest scop — cu accesul liber la raft — circulă de mai multe decenii și duc cititorilor hrana spirituală. literatura de specialitate, publicații so-

cial-politice, periodice, partituri, discuri, benzi magnetice, diafilme etc.

Primul bibliobuz din România, pus în funcție în 1973, în orașul Sfântu Gheorghe, a stîrnit interesul unor bibliotecari entuziaști din alte orașe. După un an de la pornirea lui, în cartierul Titan-Balta Albă apare bibliobuzul Bibliotecii municipale Mihail Sadoveanu. Popularitatea de care s-a bucurat în rîndurile cititorilor a îndemnat conducerea bibliotecii să procure un alt autobuz pentru a da unui nou cartier din Capitală o bibliotecă mobilă.

După Sfîntu Gheorghe și București, un alt oraș își înscrie numele în istoria bibliobuzului din România — Miercurea Ciuc. Zilele trecute am primit un plic cu fotografii și câteva date statistice. În cele 30 de sate unde bibliobuzul

staționează din două în două săptămîni s-au înscris 1 528 cititori; au fost împrumutate 10 441 de volume. Fondul de carte este de 5 000 de volume. Rezultate îmbucurătoare, frumoase. O singură remarcă: fondul de carte — situația e similară la toate bibliobuzele noastre — e mic. El trebuie să ajungă la 13-15 000 volume pe fiecare bibliobuz, în scopul asigurării unui împrumut ritmic, fără scăderi, răspunzînd prompt solicitărilor.

Constatăm cu satisfacție că gheața a fost spartă. Oameni inimoși, care caută răspunsuri la problemele noastre acute și le rezolvă prin «autoutilare», trăiesc în toate orașele țării. Prin inițiativa și insistența lor s-au pus bazele unei noi rețele naționale — a bibliobuzelor. Regretăm doar că acești oameni și acele

biblioteci care sînt gata să urmeze exemplul celor din București, Covasna, Harghita nu au primit ajutorul metodic-profesional din partea Bibliotecii Centrale de Stat, fie sub forma unei broșuri cu sfaturi ce înlesnesc transformarea autobuzului în bibliotecă mobilă, fie sub forma unei culegeri de articole din presa de specialitate internațională privitoare la metodele de muncă în bibliobuze. Să sperăm că acest ajutor nu se va lăsa totuși așteptat prea mult.

Ar fi încă multe de spus în legătură cu acest fenomen nou, dar renunț în favoarea unei informații primite din Sfîntu Gheorghe: sub egida bibliotecii județene s-a dat în exploatare al doilea bibliobuz din județul Covasna. Încă un pas înainte pe un drum cu roade sigure.

BALOGH JOZSEF ■

oamenii și avionul căzut

Eram într-o zi cu lumină bogată, bogată,
În limpedea Transilvanie lângă Sibiu, prea frumosul Sibiu,
La doi kilometri de aeroport cînd, decedat,
Ceva m-a făcut să tresar, fiu al friicii să fiu.

Senină și grea era ziua de soarele ei
Există asemenea zile pe planeta Pămînt
Pe Munții Carpați ca niște aureole pășteau turme de miei
Și parcă nimic în afară de lucruri frumoase
Nu se întîmpla în aerul sfînt.

O zi din acelea în care nu numai că nu vrei să mori
Dar, oricîtă vină ai avea, să dispari e păcat
O zi cum se întîmplă în Transilvania uneori
O zi ca o singură blîndă privire
Între pămîntul curat și cerul curat.

O zi în care ai vrea să rămii fixat definitiv,
O zi ca o scurtă cravașă pe simțurile noastre prăfuite,
O zi care incendiază calendarele și unele ursite,
O zi în care îți vine să cînti fără motiv.

Eram, așadar, pe acel pămînt ideal
Al tuturor gîndurilor de bine și de frumos
Eram în turla patriei numită Ardeal
Și Miorița plîngea de la pămînt în sus, de la boltă în jos.

Asemenea zile există, cum există și zile grele
Există asemenea zile cînd scapi frîul și îți se pare totul ușor
Viețile oamenilor nu sînt compuse numai din ele
Dar e păcat cînd în asemenea zile chiar și insectele mor

Și iată în ziua senină de întîi martie 1976
Sub limpedele, blîndul, seninul cer monoton
Lîngă șoseaua pe care eram, o umbră începe să se lase
Și-n valea desprimăvărată eu am văzut căzînd un avion.

O panică de neînchipuit s-a întîmplat atunci pe drum
Cei ce văzuseră nîd vreme nu aveau să o spună
Și din căderea avionului s-a ridicat un stîlp de fum
Parcă se prăbușise-ntr-o fîntînă de catran un răsărit de lună.

Și avionul s-a aprins cu foc înalt, cu foc frumos,
— Doamne, ce-nseamnă frumusețea cînd ard oameni înăuntrul ei? —
Și nouă oameni se luptau cu moartea lîngă șoseaua noastră jos
Și nici o mînă-ntînsă, nici un pai să se agațe nu ajungea pînă la ei.

Dar imediat după cădere, ca la comanda unui singur ins,
Unii chemau orașul să vină să ajute
Și-n timp ce avionul de flăcări mari era cuprins
Și oamenii în jurul lui se adunaseră cîteva sute

Fără să mai aștepte depărtatele salvări
Și pompierii să coboare-n vale
Plecară zeci de oameni spre flăcările colosale
Ei, totdeauna talpa frumoasei noastre țări.

Nimeni nu le-a dat ordin să se ducă să salveze
În fond nici nu era aceasta treaba lor dac-am analiza
Dar învățați din moși-strămoși să sară direct la metereze
Nici înclăstarea-aceea nu li s-a părut prea grea.

Și pînă una-alta ei au scos din flăcări trei bărbați
Trei oameni tineri ce au fost salvați fără ca nimeni să-i cunoască
Ei, o armată făurită spontan lîngă Munții Carpați
Sub singura comandă ce-nvinge frica: omenia omenească.

Desigur ceilalți șase membri ai echipajului muriseră de pe acum,
Desigur tragedia rămîne tragedie,
Desigur sufletul îmi mai miroase și acum a fum
Rănit de întîmplarea fără replică din primăvara timpurie.

Dar eu vă spun că pe pămînt exista oameni vii,
Iar eu cu-ncredere spre dumneavoastră fruntea mi-o ridic
Dac-am putut vedea și întîlni și auzi
Un om atît de mare
În fiecare om ce se consideră în restul vieții mic.

Doamne, ce nemaipomenită priveliște să-i vezi pe toți
De unde-or fi venit acolo, din toată țara largă,
Uniți ca unul singur din moși pînă în strănepoți
Făcînd din hainele lor feșe, din mîinile lor targă.

Puteau să treacă înainte spre treburile lor, la fel de anonimi
Cum au rămas după salvarea celor trei
Dar au sărit în foc, cum sar întotdeauna fiii minunatelor mulțimi,
Dacă pîrinții patriei au vrut și au știut s-așeze suflete în ei.

Cîțiva cu care am stat de vorbă și cu care m-am aflat mai mult
Duhneau a băutură, păreau chefii ce cîntă
Și ce mi-a fost ursit în clipa aceea să ascult:
Într-un tractor cu o remorcă ei veneau de la o nuntă.

Dar frenezia, patima cu care au intrat în acel foc
Ne spun încă o dată să fim atenți la toate
Un om care-a băut nu merită un monument pe loc
Dar el rămîne om
Și starea lui de omenie e mai profundă ca starea de ebrietate.

Eu zic mai mult, eu îndrăznesc să zic
Că graba lor, agilitatea și curajul fără de sfîrșit
Idea că nici unul nu are de pierdut nimic
Din dulcea și frumoasa duminică de dinainte li s-au întărit.

Salvările se-mpotmoliseră pe dealul nămolos,
Mașinile de pompieri abia se instalau pe deal
Dar se formase neînfrîntul front de oameni de sus și pînă jos,
Un front al omeniei, ca într-un film, atît era de ireal.

Cine sînt ei, cine i-ar mai putea vreodată identifica?
Tu, om de omenie, șoptește-mi silabele numelui tău!
S-au depărtat după ce au împins mașinile salvării pînă în șosea.
Au dispărut de-acolo de parcă săvîrșiseră un lucru rău.

Singura noastră șansă e ca oamenii în timpul vieții lor
Să fie oameni cu întreaga omenie-n ei,
Armata pe care putem conta mereu e inima de om a tuturor
O inimă — ca un soldat — ce poartă bocancii trudei grei.

Oamenii simpli, oamenii ce intră în noroi,
Chiar acceptînd să-și murdărească pantof și ordinarul pantalon,
Curații oameni care nici nu știu cum să se tragă înapoi
Ei care după tot ce fac, mai trebuie să mai salveze și piloții dintr-un avion.

Pînă să vină pompierii, salvarea este să conțîm pe oameni,
Pînă să vină și salvările, au venit oamenii cei oameni,
Locul miliției, pînă s-apară, l-au ținut cinstiții oameni
Da, da, aceasta este șansa, peste tot să fie oameni.

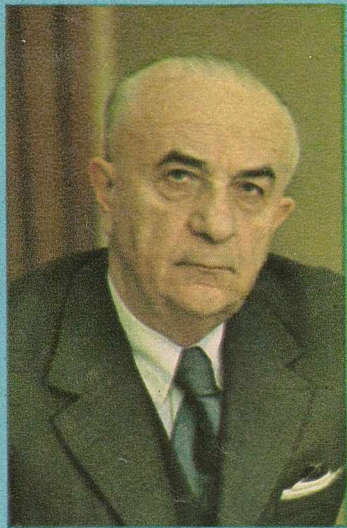
Că se numesc Ionescu, Szasz, Schuster, Vucici, Kohn sînt oameni
Și pîn' să se cunoască după nume, ei trebuie să se cunoască după faptul că sînt oameni
Cînd moartea-ntreabă viața poruncitor dacă mai stă în oameni
Atunci abia se vede unde există cu adevărat o patrie de oameni.

Acestea sînt învățămintele pe care le-am aflat eu de la oameni,
Și le mărturisesc aceluiași mulțimi de oameni, oameni, oameni
Despre o zi frumoasă și tragică în care au murit oameni
Și-n care oamenii au reușit, cu omenia lor, să mai salveze totuși, oameni.

Gata mereu de-a stînge focurile și de-a se bate cu puhozile, aceiași oameni,
Gata mereu de a trăi întru bun-simț, aceiași oameni,
În fabrici, pe ogoare și la cărți aceiași truditori ce merită să se numească oameni
Cu harta României dusă în suflete de o eternitate, tot aceiași oameni.

Eu toată ziua am văzut lîngă Sibiu, de 1 martie 1976, oameni
Și-n noaptea următoare am visat, ca-ntr-o fotografie de coșmar, aceiași oameni.

ADRIAN PĂUNESCU ■

academician AUREL MOGA: întotdeauna m-a pasionat latura didactică a activității mele

S-a născut în 1903 la Veștem, lângă Sibiu. În 1921 se înscrie la Facultatea de medicină din Cluj, unde, după terminarea studiilor, în 1926, va fi vreme de patru decenii asistent, șef de lucrări, conferențiar, profesor de clinică medicală; din 1949 până în 1950 este decan, iar din 1950 până în 1966 rector Ministru al sănătății între anii 1966-1969, apoi Președinte al Academiei de Științe Medicale din 1969 până în prezent. Preocupat încă din anii studenției de variate probleme clinice din domeniul cardiologiei și medicinei interne, publică numeroase studii în țară și în străinătate, dintre care menționăm lucrările privind etiopatogenia și clinica afecțiunilor reumatismale ale aparatului cardiovascular (1943-1950), «Hipertensiunea la tineri» (1956), «Ateroscleroza» (1963), «Hipertensiunea arterială și ateroscleroza» (1970), «Cardiopatii majore» (1975) etc. Expert O.M.S. în probleme de cardiologie, membru al Comitetului Consultativ pentru cercetarea medicală al Organizației Mondiale a Sănătății (1971-1974). Din 1947 membru al Partidului Comunist Român.

(Urmare din pag. 1)

—Și totuși, stimate tovarășe academician, aș dori să profit, pentru cititorii Flacării, de hotărârea dumneavoastră de a mă primi, pentru a vă pune o primă întrebare: ați avut încă din copilărie o înclinație specială spre medicină?

—Nu, în școală aveam înclinații pentru matematică. Tatăl meu însă, când am terminat liceul, m-a îndemnat spre medicină, ceva ce îmi părea lui mai sigur în anii aceia de nesiguranță de după primul război mondial. M-a convins și pe mine, iar ce s-a întâmplat, vezi și dumneata.

—Acesta a fost primul moment de referință în definirea personalității dumneavoastră ca medic?

—Că am luat calea medicinei, da. Primul însă eu cred că e altul și e legat de profesorul Hațeganu, un mare profesor, cel mai mare dintre clinicienii interniști, care mi-a fost model mie și altora toată viața. Eram student, zilnic Hațeganu avea obiceiul să facă o vizită în clinică nu atât pentru bolnavi, cât pentru studenții care doreau să-l însoțească. Eu eram mereu prezent și așa s-a făcut că m-a urmărit mai atent și în 1926, când am terminat medicina, atunci se făceau 5 ani, m-a invitat să lucrez în clinica lui. Aceasta însemna s-o duc mai greu cu banii, dar astfel se împlinea un vis. În 1929, tot datorită profesorului Hațeganu, am avut norocul să mă specializez la Paris în cardiologie sub conducerea marelui savant H. Vaquez. Am ajuns cardiolog la sfatul lui Hațeganu (cum pe Spirchez l-a specializat în gastro-enterologie, Fodor la fel și alți alții care am lucrat cu el), însă tot el mi-a spus să nu mă specializez unilateral, îngust, hiperspecializarea având avantajele, dar și dezavantajele ei. Și pe urmă, ia să ne gândim, bolnavul este un întreg, nu e compus din organe juxtapuse, iar bolile cardio-vasculare nu apar singure, fără să afecteze și alte părți.

—Tovarășe academician, am reținut că înainte o carieră didactică nu prezenta avantaje, dimpotrivă.

—În afară de invitația lui Hațeganu care a contat enorm, și de faptul că în clinică lucra atunci și profesorul Ion Goia, cel care a întemeiat semiologia în țară, îți mai spun că întotdeauna m-a pasionat latura didactică a activității mele, învățămîntul. Fiind deci vorba și de o vocație, didactică, înseamnă că nu m-au mai interesat dezavantajele.

—Și ați ilustrat-o timp de cincizeci de ani, dintre care aproape douăzeci de ani ați fost decan și rector în fruntea Institutului de medicină și farmacie din Cluj-

Napoca. V-aș ruga de aceea să-mi spuneți, avînd o atît de mare experiență didactică, ce s-ar mai putea face pentru perfecționarea învățămîntului medical?

—Întîi să-ți spun altceva. Un alt moment important din viața mea l-a constituit sarcina incredințată de conducerea de partid de a fi decan și la scurt timp, un an, rector. Aceste funcții și celelalte încredințate nu le-am considerat pur administrative niciodată, ci funcții care m-au obligat să mă ocup de traducerea în viață a orientării învățămîntului medical. Și acum să-ți răspund: perfecționarea învățămîntului medical nu se poate face în afara factorului timp. Or, cînd să mai bagi cursuri noi, între ce ore, dacă nu ai unde?

—Dar disciplinele noi trebuie și ele cunoscut. Psihologia medicală, de exemplu, nu credeți că ar fi un curs necesar viitorilor doctori?

—Nici durata cursurilor, nici capacitatea de recepție a studenților nu sînt nelimitate. Perfecționarea conținutului, legarea învățămîntului de problemele ocrotirii sănătății, de practica medicală, aici e încă foarte mult de lucru. Sînt încă mulți profesori care specializează studenții îngust, fiecare pe disciplina sa, ca și cum studentul nu ar trebui să fie pregătit multilateral, pe o diversitate de probleme. Mai sînt paralelisme, colaborarea interdisciplinară nu e suficientă, deși întreaga activitate în domeniul medical (cercetare, practică), este mult mai complexă ca înainte, are un caracter multidisciplinar extrem de vast. Uite, în geneza bolilor cardio-vasculare există și mecanismele psiho-sociale, or, acestea presupun dacă nu cunoștințe de psihologie socială, măcar un limbaj comun cu psihologii.

—Tovarășe academician, statisticile OMS-ului situează bolile cardio-vasculare pe locul întîii în ceea ce privește răspîndirea și numărul deceselor. O întrebare simplă: de ce?

—Întrebarea nu e simplă, cu o precizare: sînt boli cardio-vasculare care nu sînt, ca să zic așa, ale inimii. Răspunsul are în vedere cele patru cardiopatii majore: unu, cardiopatiile reumatismale (apar la vîrsta copilăriei, au fost și sînt frecvente în țările mai puțin dezvoltate, unde se aplică mijloace moderne de prevenire și tratament). Doi, hipertensiunea arterială și consecințele ei (răspîndite în toată lumea, chiar la populațiile izolate). Trei, arteroscleroza și localizările ei pe arterele coronare (infarctul și angina, cum știe lumea), care depind în mare măsură

de modul de viață al omului modern (alimentație bogată în grăsimi, fumatul, sedentarismul etc.) și cordul pulmonar cronic care depinde de anumiți factori geografici (poluare, climă, zone infestate etc.). În mare, fiecare tip de civilizație are trăsături proprii și din punctul de vedere al patologiei. În societățile slab dezvoltate bîntuie tuberculoza, reumatismul, subnutriția, în cele dezvoltate bolile coronare.

—Care este răspîndirea actuală a acestor boli care ne onorează ca oameni moderni, dar pe care le urim din tot sufletul?

—În general, 12 la sută, 15 la sută din populația unei țări este afectată de «boala de inimă», cum îi spui. Sînt destui cei ce au nevoie de asistență cardiacă și lor li se adaugă cei care se consultă fără să fie bolnavi.

—Un centru național, unic, ar rezolva asistența cardiacă la noi?

—Nicidecum. Unul singur nu e suficient. Este nevoie, cred, de un centru care să acorde asistență medicală de vîrf, în care să se facă și cercetare, să se formeze specialiști. Acesta trebuie să fie forum-ul metodologic de îndrumare pînă la nivelul fiecărui județ, unde să existe asemenea centre.

—În afara celor două metode tradiționale de vindecare (medicație și operația) au apărut mai ales în ultimele decenii metode noi, cum ar fi: profilactică, parapsihologică, homeopatică, acupunctura, grafologia, ergoterapia, transplantul etc. Adăugînd la acestea și apropierea din ce în ce mai mare între medicină și biofizică, impunîndu-se diagnosticul prin aparatul înaintea celui intuitiv, v-aș întreba de ce toțișii bolile în general, cele coronare în domeniul d-voastră, nu dau înapoi la fel de spectaculos?

—Nu sînt de acord. Aceste metode noi au contribuit mult la îmbogățirea diagnosticului, tratamentului, pe scurt la perfecționarea asistenței acordate omului bolnav. Ele, aceste metode, tehnici noi reduc mult mortalitatea, problema însă este de a preveni bolile, pentru că, singură, medicina curativă nu va putea rezolva nici bolile cardio-vasculare și nici altele cu o largă răspîndire. Pentru a preveni însă, în special infarctul, hipertensiunea, este nevoie, unu, de cercetare medicală și perfecționare a cunoștințelor despre cauzele și mecanismele de producere a acestor boli, doi, să se aplice cuceririle actuale ale științei în rețeaua medicală (există o lacună între cele dobîndite și cele aplicate) și, trei, depinde de om, mai ales că la origine sînt cauze și sociale, nu numai biologice.

—Tovarășe academician, ați vorbit de o lacună între ce se dobîndește și ce se aplică. Cum știți, revista Flacăra a acordat o mare atenție progresului medicinei românești, în paginile sale scriindu-se despre invențiile medicale ale lui Boici, Tina Covaliu, Pușcașu, Iubu, Florin Dumitrescu, Athanasiu, Băcanu, Chișiu, Osipov-Sinești și ale altora. În articole, cei în cauză invocau o serie de greutăți și inerții birocratice împinate în impunerea unor tratamente noi. Să fie acestea inerente în calea unei invenții?

—Aici distingem două laturi: una ține de noi, medicii. Sigur că noi avem obligația de a testa, de a verifica metodologia corectă, valoarea invenției respective. Și la om nu se poate greși cu un medicament nociv de două ori. În al doilea rînd, dar tot în acest cadru, părerea mea este că atunci cînd vin colegi medici cu rezultate noi și bune, cu fapte care dovedesc că medicamentele au efecte bune, nu sînt nocive, să le folosim înainte de a avea o explicație care poate dura decenii. Folosim multe fără să le știm «teoria». A doua latură ține de inventator. Să nu se mai teamă că i se fură secretul, să-l dea să-l testăm și noi, doctorii, în mai multe locuri, pentru că noi diagnosticăm și tratăm.

Mai sînt prejudecățile, invidia, lipsa de interes, comoditatea...

—Aș dori să vă întreb și despre școlile medicale românești.

—Aici răspunsul este greu și nu-l pot da numai eu. La noi unele școli decad și altele nu mai apar, cum a spus și secretarul general al partidului. Cauzele sînt multe și diverse, problema e complicată și merită să fie dezbătută la o masă rotundă. Avem medici foarte valoroși, dar școlile nu au rezultate la fel de valoroase.

la drumul mare

Unul din argumentele creșterii nivelului de trai general al cetățeanului nostru îl constituie, nu mai e nici o noutate de mult, și spectacolul rutier, ca să spun așa, spectacolul reconfortant, literalmente, al străzilor, autostrăzilor și șoselelor sufocate de atîtea ori de goana mașinilor personale, apoi parcajele hotelurilor și motelurilor, unde aceleași mașini personale lasă să se vadă cită lume a intrat, și la noi, în circuitul excursiilor de sfîrșit de săptămînă și, pe această cale, cite familii se bucură astfel de faptul că țara întreagă a intrat ea însăși într-o zonă de civilizație modernă, cînd automobilul încetează din ce în ce mai mult să constituie un lux, el devenind un mijloc de acomodare la cerințele vremii.

Nu întotdeauna însă, îmi spunea cineva, cu bună dreptate, civilizația tehnică este sinonimă cu civilizația morală și îmi dădea exemplul unui fermier din nu mai știu ce țară pentru care civilizația tehnică devenise, și de mult, un fapt elementar și de banalitate cotidiană, iar fermierul cu pricina avea în ferma lui toate tipurile de mașini menite să-i ușureze viața și printre altele și un aparat de radio absolut excepțional, dar pentru acest fermier Beethoven nu exista, îi era mult mai familiară carabina cu repetiție cu care se distrase la un moment dat, în tinerețea lui nu prea îndepărtată, într-un război destul «de local», cum zicea el, și în care își recoltase un fel de palmares îngrozitor de «băstinași rebeli» uciși la un tir al morții cu excepționala lui carabină cu lunetă și repetiție. Nici la noi o mașină personală nu reprezintă, neapărat și întotdeauna, și criteriul moralității superioare a proprietarului, altfel un posesor de Dacia 1100 ar trebui să aibă o morală neapărat inferioară unui posesor de Dacia 1300 care este mai mare și mai luxoasă și mai rapidă, și mai costisitoare.

Așa mă gîndeam, îmi spunea iar cineva, văzîndu-mă fugărit, pur și simplu, între Buzău și Rîmnicu-Sărat de o Dacie verde, cu care intrasem deodată într-o zonă de inundație, pe șoseaua de asfalt, stropindu-ne reciproc și fără voie și imposibil de evitat această stropire oricît am fi dorit noi, pentru că mașinile înotau, amîndouă pînă la butuc.

Dar proprietarul Daciei verzi nu putea accepta se pare stropirea conștiinței lui care se confunda cu mașina personală verde și atunci mi-am dat seama că mă urmărește furios și chiar m-a și depășit furios, injurîndu-mă, bănuiesc, căci fața lui, și schimonosirea gurii lui, nu lăsu să se înțeleagă că ar fi fost vorba de un salut cordial. Apoi mi-a barat, brusc, calea, oprindu-se înaintea mea și cu mare greutate am reușit să evit tamponarea și accidentul grav și să-l ocolesc și să trec mai departe înjurat cumplit iar, căci grimasa feței lui arăta din nou cum am mai povestit. Și iar goana aceleia care m-a depășit din nou și, ajuns la cîteva sute de metri în fața mea, a pus mașina lui pur și simplu de-a curmezișul șoselei încercînd să blocheze întreaga circulație și el a ieșit din mașină îndreptîndu-se hotărît și turbure înspre mine și iar, în ultimul moment, am reușit să evit o groznică ciocnire căci mașina lui, pusă de-a latul, abia mi-a lăsat, fără voia lui, loc să mă strecor pe două roți și să trec mai departe, și iar urmărirea furibundă a lui, dar se intra după cîteva kilometri în Rîmnicu Sărat și Miliția a pus capăt acestei urmăriri pe care mă feresc să o caracterizez.

Omul cu mașina verde vrea neapărat să facă ordinea lui preferată cu pumnul la drumul mare.

El își procurase, cu bani, argumentele civilizației tehnice, dar nu-și procurase, pentru că nu se putea, cu bani, și argumentele civilizației morale.

Se numește Stoica Iacovache și e din Buzău, micro 14, bloc 31 a. Mașina lui sîntă, pentru care e în stare să oprească lumea la drumul mare, are numărul 1 Bz-3080.

Va să zică, încerc eu să închei, odată cu certificatul de proprietate a mașinii nu se dă și un certificat de morală. Viața e, așadar, mai complicată.

DINU SĂRARU ■

OPINII

literatură și participare

Poate că nimeni nu a urit mai mult pe cei retrași din viața cetății ca Dante Alighieri. El i-a considerat pe acești neparticipanți drept «nenorocii care niciodată n-au fost vii». În ceea ce îl privește, el se aruncase dinamic în vîltoarea atît de complexă a vieții politice florentine, trăind-o cu intensitate, făcînd din ea un ideal instrument al misiunii pe care considera că o are pe lume. Activitatea politică a lui Dante este o altă demonstrație a originalității, a energiei arzătoare sale naturi. Dante este omul angajat de acțiune prin excelență și idealul său politic l-a dus la lupta permanentă împotriva papilor și împăraților. Îndrăgostit ca nimeni altul de libertate, Dante nu a admis niciodată ca vreunul să se sustragă datoriei de a servi cetatea, să se retragă în turnurile solitare. Mai ales în perioadele de tumult, fiecare bărbat este dator să se dăruiască integral cetății, să se arunce în luptă, abținerea și calmul fiind o rușine și o crimă.

De la un capăt la altul grandioasa capodoperă a lui Dante Alighieri, *Divina Comedie*, este străbătută de o puternică coloratură politică, de atitudine, fiind expresia deplină, realizată desăvîrșit artistic, a unui poet-cetățean, cu poziția sa hotărît conturată, în toate marile probleme care agită atunci contemporaneitatea.

Acest exemplu nu este desigur singular și se poate stabili cu ușurință existența unui strălucit filon al ideii de participare politică și de transfigurarea ei artistică, în întreaga literatură a lumii și în orice epocă istorică. Totdeauna acești scriitori participanți s-au dovedit a fi magnifice spirite, etern agitate, răzvrătite împotriva destinului advers, împotriva opresiunii libertăților, fiind protagoniști solidarității umane. Scriitorul valoros este un aed al țării sale, al trăirii contemporane, un exaltator al construcției și transformării, al cuceririi adevărului și al frumuseții. Un scriitor nu se consideră niciodată un maestru sau un comandant, ci un simplu soldat în rîndurile scrinse ale poporului înflăcărat de patriotism. Cetatea vie pe care el o servește nu este niciodată o entitate abstractă. El redescoperă vocile naționale și umane, aruncînd priviri clare în sufletul colectiv al Patriei. Niciodată el nu șovăie în a-și clama crezul său politic încercînd să descifreze sensurile evoluției imensului flux uman, din care face parte, și care străbate harta istoriei, curgînd spre luminoase destine. El participă la toată efervescența creatoare a țării, căutînd să răsfrîngă în opera sa evoluția ideilor și momentelor construcției. Arta literaturii este paralelă cu drumul politic, iar spiritul revoluționar al scriitorului contemporan indică rațiunea drept astru tutelat. Om al acțiunii, cu nimic morbid sau înclinat spre excese, scriitorul contemporan este un făur permanent. Strigătul lui răsună pe întreg pămîntul țării iar paginile lui sînt pecuetele de setea de ideal, de puritatea etică. Armonia literaturii este o fuziune supremă între experiența umană singulară de viață și de artă și coralitatea existențială a cetății căreia creatorul îi aparține. Nici o operă nu se desprinde de istorie și literatură este un instrument de cunoaștere și de modelare al sufletului individual dar și al marelui suflet colectiv. Politica generează etica cetățenească, bazată pe un înalt principiu, al responsabilității fiecărei monade sociale în fața istoriei. Ea pecuetește orice acțiune umană, care, oricît de individuală, aparent, ar fi, pînă la urmă angajează întreaga colectivitate căreia îi aparține individul. Înaltă instanță care judecă însușirile etice ale unei activități umane, fie ea și creația, este istoria, și ea acordă recompense maxime, echivalente cu perenitatea, acelora care au fost activi în slujba marilor interese colective, în slujba cetății.

ALEXANDRU BALACI ■

critica de „susținere“

«Frate, o boală-nvînsă-i orice carte» spune Lucian Blaga. Boala cea mai rea a spiritului nostru este, desigur, blazarea. Cel care scrie o carte bună înseamnă că a izbutit să o învingă și tot așa cel care o citește, cel dispus să o primească, să-i facă loc în sine, fără egoiste prejudecăți de gust; de așa-numit gust, «personal», care și el reprezintă o mortificare, forma unei blazări ceva mai agitate. Fiindcă blazarea aceasta nu vrea în ruptul capului să se afirme ca atare, ceea ce ar fi pentru ea totuși un enorm progres, sub un aspect exact opus, un aspect foarte pasional, mîndru și neînduplecat.

Cartea bună are de învins numai blazarea onestă, plictiseala cinstită, indiferența sinceră, respectabile în felul lor, cu atît mai mult cu cît au devenit o raritate; adversarul ei cu adevărat redutabil este mai subtil, avînd și toate aparențele vitalității; seamănă suspect de bine cu interesul activ, cu exigența de neclintit, cu devotamentul față de valorile stabile.

Acțiunea cărții noi, purtînd cu sine nenorocul de a nu fi fost scrisă de un clasic al literaturii, ce îndreaptă spre cititor și spre critic figura sa victorioasă, liniștită și surzătoare, ci pur și simplu, incredibil de simplu, de un contemporan încă viu, încă plin de păcate, încă de ajuns de antipatic prin pretenția de a scrie, de a fi lăsat să scrie și chiar de a tipări ce scrie, așa, în vîzul public, ca și cum n-ar ști că bibliotecile nu-l mai încap și lumea (cultă) a cam început să obosească, această acțiune nu-și găsește un echivalent metaforic mai potrivit decît străvechea imagine a străpungerii unui zid. Cu mijloace fragile, aproape ridicole.

Încă o carte? Fie ea și foarte bună. Da, încă una. Miracolul este posibil și sub durata sa odioasă blazare a spiritului, înarmat pînă-n dinți cu toate argumentele, poate fi învinsă, poate fi rușinată. Critica literară, care este în primul rînd o critică de susținere (formula aparține lui Thibaudet, care știe cite ceva în privința asta), n-are altă menire mai importantă decît să colaboreze la asemenea «străpungerii», la început lipsite de orice șansă. Critica morocănoasă, blazată și leneșă, nereceptivă și infatuată, nu este un «gen» de critică, o «modalitate» ca oricare alta; este non-critică prin excelență; și nu ne închipuim că această nereceptivitate la valorile vii, care se ivesc sub ochii noștri, ar fi expresia fidelității ei față de valorile clasice. Abia în pretențioasa exegeză a acestora își dovedește, dacă mai era nevoie, nulitatea. De fapt, la o privire atentă, nu mai era nici o nevoie. Dovada fusese făcută. L-am amintit pe Thibaudet; pasionat de actualitatea literară, de viața de zi cu zi a republicii literelor și de tot ce se întîmpla și de tot ce se ivesc nou în cuprinsul ei, era în același timp, și poate tocmai de aceea, interpresul neîntrecut al lui Montaigne și Flaubert. Și față de unii și față de ceilalți, vocația îi era neschimbată; una singură, cea prezentă în cunoscutul autorportret în care se descrie umblînd printre cărțile vechi și noi «Cu epicureismul activ al unui podgorean în via lui, al unui degustător cu ceașca de argint printre butoaiele cu vin».

Înutil să adaug că gustul comprehensiv al diversității n-are nimic de-a face cu toleranța neselectivă. Și că sistemul de egalizare (fiecare carte, mare sau mică, excepțională sau mediocră — cu recenzia ei...) nu înseamnă o reală democratizare a gustului critic. Asupra cărților importante reflecția critică ajutată de factorii cunoscuți ai retoricii publicistice, trebuie să se îndrepte cu insistență, cu pasiune și energie.

LUCIAN RAICU ■

RUBRICA MEA

biobibliografie călinesciană

N-aș fi crezut că o biobibliografie a lui G. Călinescu s-ar putea ridica la o cifră atît de impresionantă, ca aceea de 7861 titluri! Este ceea ce i-a reușit lui Ion Bălu, în cartea sa *G. Călinescu, 1899-1965, Biobibliografie* (Editura științifică și Enciclopedică București, 1975, în -8°, XXIX+680 pagini), ce e drept, dusă la zi, în toate sectoarele ei, pînă la sfîrșitul anului trecut. Spațiul nu-mi permite să analizez structura monumentalei lucrări, pe măsura subiectului și obiectului ei (omul și opera). Mă voi limita să relev anumite amănunte semnificative, relative la opera capitală a «eroului» ei, deoarece Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent (1941) a fost într-adevăr o ispravă herculeană, în care găsim vie, în fiecare pagină, prezența cercuitorului a unui spirit superior, de o mare sensibilitate estetică, prevăzută cu multiple puncte de vedere și intuiții scârpătoare. Ei bine! o asemenea lucrare cere și timp, oricît ar fi de prodigioase forțele demiurgului. Aflăm, din corespondența autorului cu eminentul său editor, profesorul Alexandru Rosetti, că acesta, în calitate de director al unei fundații recent înființate, plănuia încă din 1933 să obțină de la G. Călinescu acea monumentală operă, prevăzută să apară în patru volume. La 22 decembrie 1933, Al. Rosetti «motivează includerea Istoriei literaturii române de G. Călinescu în program...» iar revista *Azi*, în numărul ei din ianuarie 1934, anunță printre altele că Editura

Fundațiilor «va edita Istoria literaturii române de G. Călinescu, în 4 volume.»

Dacă este ca lucrarea să fie reeditată după 35 de ani, să zicem, de la apariția și totodată de la epuizarea ei, și dacă este adevărat că ea s-ar încadra în ediția de *Opere*, a autorului, atunci va avea, desigur, dimensiunile originar plănuit. Numeroase titluri ale *Biobibliografiei* răsună de apelurile unor stăruitoare voci, care cer reeditarea grabnică a marii opere de erudit și de talent, de mulți socotită de-a dreptul genială. Unele dintre aceste voci, dintre cele mai cunoscute, cer imperios reeditarea lucrării, așa cum a apărut, neschimbată, tale quale. Trebuie să-i dăm însă crezare lui Al. Piru, care a fost discipolul preferat al autorului, că lucrarea a fost revizuită, că ea comportă numeroase rețușuri și completări, în vederea reeditării și că intenția lui G. Călinescu a fost ca Istoria literaturii să apară cu această nouă față.

Mai aflăm din *Biobibliografie* că apariția incompletă a *Istoriei*, în forma unui compendiu, cum i s-a și zis, în februarie 1945, a fost întîrziată din cauza vitregiei vremilor, deoarece presa profascistă din anii războiului se năpustise furioasă asupra-i, cerînd distrugerea cărții și îndepărtarea autorului de la catedră. Cartea, căreia i se lăsasera intacte analizele și judecățile critice, lipsită însă de portretistică, principala ei atracție, era gata din 1943! A avut două ediții, dar tîrnia generație tinjeste după lucrarea întregă. Fie ca această operă, în noua ei redactare, să apară cît mai curînd și ca valoroasa *Biobibliografie* să fie vestitoarea știrii celei bune!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

ESEU

spiritul științific în literatură

Într-o carte a sa C. Noica relatea nedumerirea (dezaprobatoare) a cuiva că ignorarea lui Rimbaud e un semn de incultură dar că a nu fi auzit de chimistul Kekule nu compromite pe nimeni (afară de, firește, specialiști). Personal mărturisesc că de Kekule am aflat prima oară citînd tocmai acea carte a lui Noica și nu m-am simțit deloc jenat de neștiința mea. Dar dacă înlocuim numele de Kekule cu Arhimede, Newton sau Lavoisier vedem numaidecît cum se echilibrează lucrurile și cum Rimbaud își pierde aparentul privilegiu.

Despărțirea care obișnuie să se face, și în școală și aiurea, între «științific» și «literar» accentuează excesiv și hotărniceste prea etanș între cele două domenii ale spiritului. Exklusivitatea formației intelectuale, fie științifică, fie literară, autoriză ignoranța mutuală, dă aplomb inculturii și sărăcește (uneori mutilează) chiar propria vocație. Nu a existat și desigur nu poate exista (faptul fiind explicabil) nici un mare savant, creator în știință, care să fie lipsit de o cultură generală (adică literară și umanistă). Nu e de contestat totuși un anumit privilegiu al culturii literare datorat faptului evident că implică sufletul și conștiința. Pe de altă parte probabil că Ion Barbu avea dreptate cînd afirma că justetea stilului lui Ion Ghica se poate explica și prin formația sa matematică (aș adăuga că și prin competența sa în domeniul economic). O anumită supralicitare verbală, un «poetism» deplasat, o facilitate și inconștientă a «idealității» sau «profundității», care viciază mentalitatea și scrisul multor literați chiar de seamă, sînt desigur imputabile lipsei de disciplină riguroasă în spiritul

verificării sancționate obiectiv.

Distincția făcută de Pascal între «esprit géométrique» și «esprit de finesse» s-ar putea suprapune cu cea dintre spiritul științific și cel literar, dar cu observația că spiritul geometric este tot atît de bun în artă și literatură pe cît e de bun cel de finețe în știință. Să nu uităm nici faptul că imaginația joacă în știință un rol tot atît de important ca în artă. La astea țin să adaug o stăruitor repetată afirmație a mea că imaginația e în direct raport cu simțul realului.

Spiritul științific în literatură este o probă a maturității acesteia. Dar nu trebuie să-l asociem conceptului modern de știință. E de remarcat că marea proză a antichității o constituie în principal scrieri cu caracter științific, adică de exactă observație și de referat: Cezar, Tacit, Tucide, Pliniu (cel Bătrîn) ș.a. Dar spiritul științific în literatură nu înseamnă comunicare sau vulgarizare de cunoștințe. Ceea ce ne interesează e spiritul științific în literatura de ficțiune și în general în arta literară. Aici nu e vorba de cunoștințe, ci de cunoaștere și, mai cu seamă, de conștiință.

Literatura satirică pe care au dat-o Renașterea și clasicismul, adică Rabelais, Cervantes, Swift, e un produs al spiritului critic mai mult decît al celui științific. Evident că acestea sînt intim corelate și nu e de conceput spirit științific fără spirit critic. Dar spiritul științific apare propriu-zis în literatură în secolul XIX cu Balzac, Flaubert, Zola (mai tîrziu și cu Proust). Cum se vede, e un fenomen ce s-a cristalizat în Franța și s-a impus literaturii lumii după acest model, cum se mai vede, e un fenomen pe

care îl acuză în principal romanul. Să facem cîteva observații. Mai întîi, absența din listă a lui Stendhal: l-am omis fiindcă deși remarcabil prin luciditate și simț critic nu are atitudinea deliberată și metodic științifică a celorlalți. Să observăm apoi că Balzac și Zola s-au luat după teoriile inovatoare și atunci în vogă din științele naturii în primul rînd și în al doilea rînd din cele sociale, înțesele ca decurgînd din primele. La Flaubert spiritul științific fără a se modela după vreuna din științele pozitive se manifestă în stare pură prin atitudinea impasibil obiectivă, prin caracterul aproape clinic al observației și prin stil, preocupare majoră a scriitorului, dar nu ca ornament, ci ca strictă funcționalitate expresivă. Mai tîrziu, literatura analitică de explorare a straturilor subliminale și de sesizare a percepțiilor și impulsurilor obscure, de captare a metamorfozelor onirice (care nu trebuie în nici un caz confundate cu pretextele de evaziionism aparent similare) nu au însemnat un regres al obiectivității realiste și deci a spiritului științific, dimpotrivă, o adîncire a acestuia. Se poate afirma fără un prea mare coeficient de eroare că validitatea literaturii este azi în direct raport cu rigurozitatea și consecvența spiritului științific pe care îl atestă (și cred că, mutatis mutandis, cu toate nuanțările cuvenite, s-ar putea susține aceasta și pentru literaturile trecute — dar am risca să ajungem la ideea unui spirit științific «sans rivages»!) Afirmația se aplică, bineînțeles, prozei, adică acți romanului cît și memorialisticii, criticii, eseului. (Doamne! ce insipid poate fi eseu liric.) Spiritul științific presupune un anumit scepticism prealabil (propriu-zis o «skepsis») o lipsă de prevenire, o mereu trează curiozitate. Și în orice caz: NU SCIENTISM.

AL PALEOLOGU ■

CRONICA LITERARĂ

meseria de a scrie

Un titlu ușor criptic alege Florin Mugur pentru ultima sa lucrare, de data aceasta în proză. *Cartea numerelor* îl reprezintă însă întocmai pe poet. Trebuie s-o citim ca pe un jurnal de creație. Confesiunea e deghețată în comentariul eseistic despre basm, mai bine-zis despre o ființă ciudată: Jumătate de om călare pe jumătate de iepure șchiop. Un asemenea personaj e de conceput numai în cuvînt. Ca dublu al autorului — apare uneori și așa — nu poate scrie o carte; dar despre el se poate scrie o carte. Poetul, știm prea bine, se identifică, în sistemul simbolistic al poemelor, cu «prînzul» sau cu «regele» — un rol superior. «Jumătate» ține deci de condiția tragică a creației; «regele» de condiția ei sublimă. De fapt, lectura acestei frumoase cărți ar trebui să înceapă cu sfîrșitul: cu cele două scrisori și cu «narațiunile». Ne-am aștepta ca destăinuirile de aici să înlăture, în vreun fel, convenția. Dimpotrivă, o accentuează, dîndu-i (paradoxal) un pronunțat sens artistic și existențial. Aflăm că poetul a descoperit basmul (și pe «Jumătate») într-o clipă de rătăcire. Era după un grav eșec în viață. Acum înțelegem de ce personajul din basm (conceput numai în cuvînt) ține locul unei teribile întîmplări și e mai mult decît un simplu personaj de referință. Important este că poetul învinge starea vulnerabilă.

Cartea propriu-zisă dezvoltă, în numeroasele ei capitole, o intuiție de-o viață, peste care se supune ideea teoretică. Autorul pornește de la o schemă generativă din care deduce, cu finețe de spirit și inteligență, dar și cu destulă libertate — semnificativ, roluri și alte chipuri similare. Dincolo de aceste foarte interesante asociații, textul traduce o stare lirică și o viziune plastică a «nume-

lor». Numele este, desigur, cuvîntul privilegiat, o hieroglifă scoasă din realitate. El cuprinde o întreagă psihologie și un univers moral. Cu mijloace de sugesție poetică, psihanalitică și chiar filozofică, Florin Mugur dezvăluie toate sensurile depozitate în basm. Trimiterile la savanți (ca Hasdeu), la Platon, la Călinescu, la Kafka dovedesc profunzimea înțelgerii și modernitatea lecturii. În afară de *Estetica basmului* nu s-a scris la noi ceva mai subtil. Admirabilă este și atitudinea angajată, ca intenție etică și umanistă: «Credem într-un om al unei noi renașteri, un om al iubirii pentru ceilalți, al libertății, al democrației, un ins întregu și pur». «Jumătate» are comun cu acesta franchețea, absența abilității procedurale — cum zice Florin Mugur. Reabilitarea lui (ne amintim și de zmeul din piesa lui Victor Eftimiu) e un act generos de poet. Totodată e o reabilitare — cel puțin teoretică — a solemnității în artă. Un text poate fi și ceremonios, ritualic pînă la exces — dacă artistul aspiră la restituirea de asemenea elevație morală.

Multe secvențe ale cărții pot sta alături de poemele lui Florin Mugur. O lectură în paralel ar fi binevenită. Într-un fel sau altul, ne reîntîlnim la fiecare pas cu «regele», «prînzul», «iepurii șchiopi», «publbera fină de cuvinte». Percepția, nu lipsită de acuitate a poetului (am mai văzut și altă dată), are ca obiect, în primul rînd, cuvîntele — nu lucruri și nici evenimente. «Jurnalul» aproape că face abstracție de biografie. Întîmplările din basm sînt proiecții ale reveriei colective. Cu îndreptățire observă Florin Mugur: sfîrșitul basmului e ca o ieșire din somn. Despre poem s-ar putea spune altfel? Oricît de puternică ar fi încordarea conștiinței cînd mărturisesc adevărul, supunerea față de cuvînt îl obsedează mai mult pe poet.

Așadar, meseria de a scrie — ca să fim în ton cu argumentul autorului. Nu facem vreo aluzie la Cesare Pavese. Am ocoli prea mult. Notăm doar că primul capitol se intitulează simplu *Meserie*. Îl vedem pe poet preocupat să intre în grația cuvintelor. Găsim aici destulă suferință și destulă bucurie, atît cît pot fi comprimate (normal) într-o carte despre nume. Rezultat o dramă ceva mai pură, din care nu lipsește mai ales sinceritatea, curajul de a înfrunta prejudecățile, chiar dacă printr-o nouă, extrem de fastuoasă convenție.

CORNEL MORARU ■

o inexplicabilă tăcere și pasivitate în cazul directorului ion chirîtescu

Au trecut aproape două luni de la publicarea în Flacăra a unei anchete intitulată «Dosarul Ion Chirîtescu nu poate fi închis». Reamintim pe scurt cititorilor noștri conținutul acelui articol, precum și împrejurările în care el a fost scris și încredințat tiparului.

La începutul lunii februarie 1975, un reporter al revistei noastre, dînd curs unei sesizări sosite din satul Birzești, comuna Hîrtiești, județul Argeș, a publicat în Flacăra un reportaj menit să aducă în fața opiniei publice comportarea nedemnă și faptele reprobabile ale lui Ion Chirîtescu, directorul școlii generale din Birzești. Acesta, la puțin timp după apariția articolului, s-a adresat redacției, infirmînd cu vehemență relatările reporterului nostru. Într-o asemenea situație, cum era și firesc, redacția noastră a fost nevoită să efectueze o contraanchetă. Articolul apărut, precum și contraargumentele invocate de Ion Chirîtescu au determinat totodată Comitetul județean Argeș al P.C.R. să procedeze la instituirea unei comisii de anchetă. În numărul 21/1975 Flacăra a publicat scrisoarea primită din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R. în care erau prezentate concluziile anchetei desfășurate în satul Birzești. Considerînd, însă, că rezultatele cercetărilor sînt departe de a epuiza problemele pe care le ridică întrebările și împrejurările de fapt și că numeroasele declarații încredințate repor-

terilor noștri contrazic concluziile comisiei de anchetă, redacția noastră a considerat oportună publicarea unor noi mărturii și dovezi capabile de a contribui la elucidarea cazului. Acestea au fost circumstanțele care au dus la apariția anchetei «Dosarul Chirîtescu nu poate fi închis», material bazat în exclusivitate pe declarațiile scrise și semnate de mai mulți cetățeni ai Birzeștilui. Au fost aduse astfel noi dovezi prin care se incriminează activitatea și conduita noastră a directorului Chirîtescu, noi mărturii care fac dovada faptului că acest om se socotește un fel de stăpîn absolut al satului, că numeroase fapte ni-l prezintă drept un ins impulsiv și insolent, autocrat, megaloman, răpus de patima băuturii și autorul unor acte de huliganism ce au culminat cu amenințarea și maltratarea unor consăteni și colegi de breaslă.

De atunci au trecut, așa cum am ținut să precizăm la începutul acestor rînduri, aproape două luni, răsîmînd în care — spre marea noastră uimire și consternare — n-am primit nici un răspuns din partea celor în drept să elucideze «Cazul Chirîtescu», să repună în drepturi adevărul și să procedeze la sancționarea drastică a celor vinovați. Aflăm în schimb, prin intermediul unei scrisori sosite din Birzești, că după o scurtă perioadă de derută și panică, provocată de apariția articolului nostru, directorul Chirîtescu

și-a regrupat ortacii de beție, dezlănțuind o adevărată campanie de represalii împotriva celor care au îndrăznit să-i deconspire incursiunile bahice și dezlănțuirile huliganice. Pe «lista neagră» au fost trecuți în primul rînd cetățenii care au sprijinit ancheta Flacării prin declarații scrise. Este vorba de maistrul Paul Ghițescu, medicul Moise Butoi, muncitorul Ion Ivașcu, învățătorul Titel Mărgescu, cizmarul Nicolae Stanciu, timplarul Ion Ghițescu, tehnicianul Gavrilă Suliman. Toți aceștia au devenit ținta unor atacuri permanente. Cunoaștem acest lucru prin intermediul noilor declarații și scrisori sosite la redacția noastră. Astfel, maistrul Paul Ghițescu a fost reclamat că posedă venituri ilicite, acuzație care și-a dovedit netemeinicia în urma cercetărilor întreprinse de organele competente. Pentru dobîndire de venituri ilicite și emitere de certificate medicale fictive a fost reclamat și medicul Moise Butoi, dar ancheta întreprinsă de organele de miliție l-a declarat nevinovat. Au fost chemați în judecată cizmarul Nicolae Stanciu și soția acestuia, dar din lipsă de probe evidente acțiunea a fost retrasă. Împotriva muncitorilor Ion Ivașcu a fost asmuțit Lică Ghițescu (susținător al directorului Chirîtescu), motiv pentru care acesta a fost dat în judecată. În urma unor acuzații nefondate a fost cercetat și dulgherul Ion Ghițescu, a cărui nevinovăție a fost de

asemenea dovedită. În ceea ce îi privește pe Gavrilă Suliman și Titel Mărgescu, aceștia au fost și sînt în continuare amenințați și insultați prin scrisori anonime.

Evident, Ion Chirîtescu nu este primul reclamagiu care își cheltuiește viața pentru a o învenina pe a altora. Nu este nici primul ce încearcă să-și ascundă vinovăția, aruncînd în circa altora pricini și fapte imaginare. În cazul de față asistăm însă la o situație cel puțin paradoxală: reclamațiile directorului Școlii generale din Birzești, și ale celor care îl susțin, bazate pe acuzații calomnioase și semnate uneori cu nume fictive (cea scrisă împotriva dulgherului Ion Ghițescu, de pildă, a fost semnată... N. Mărgescu) s-au bucurat de îndată de concursul organelor de cercetare, în vreme ce declarațiile scrise și semnate de victimele aceluiași Chirîtescu (reproduce și în paginile Flacării) au fost pur și simplu ignorate.

O situație intolerabilă, în grav conflict cu normele eticii și echității socialiste, pe care o supunem din nou atenției organelor județene de partid și de stat. Aceste declarații se găsesc în arhiva redacției «Flacăra» și pot fi oricînd consultate de către cei care doresc să elucideze «cazul Chirîtescu» în scopul adoptării unor concluzii ferme și a unor măsuri justițiare.

LIVIU TIMBUS ■

rapidul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 99

da, am văzut hiene zburînd...

Stă și pîndește evenimente nefericite, cu viclenie și răbdare. Nenorocirea altora e pîinea lui de fiecare zi. Nu pîndește în viața altora decît cînd acestora le merge prost. Veghează la catafalcul dezastrelor și se întreabă ce profit ar putea scoate din ele... Nu-l interesează decît femeile părăsite, așteaptă sfîrșitul iubirilor, convins că în acest ceas de cumpănă va obține cu eforturi minime sentimente curate. Cînd cineva se află la anahie îi cumpără mobila pe preț de nimic, îl jupoaie demn și sistematic cu sentimentul că-i face un serviciu. Hiene, asta e ciudătenia, se consideră o instituție de utilitate publică.

Experiența l-a învățat să fie modest. Trăiește numai din rebuturi, din rămășițele și sentimentele aruncate de alții, însă cantitatea compensează din plin precaritatea și tristetea calității... Femeile frumoase ajung în bratele lui numai cînd au riduri, el se mîndrește însă cu răbdarea cu care le-a pîndit ofilirea și vulnerabilitatea.

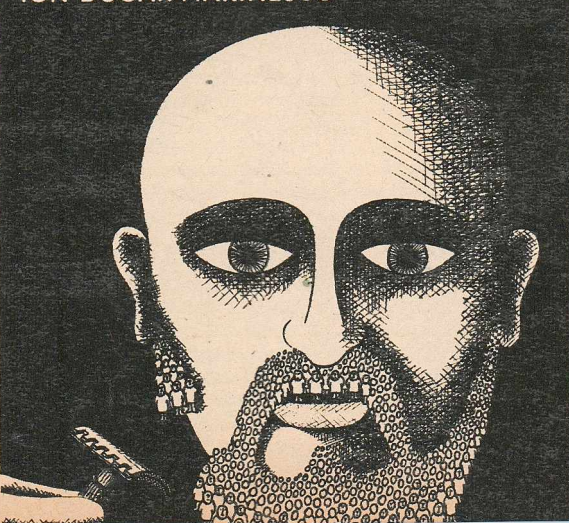
În starea ei pură, triumfătoare, realitatea nu-l interesează, așteaptă să se degradeze, să se ofilească, pentru a o lua astfel în primire la preț redus.

Arta lui stă în puterea de a te aștepta la «cotitură», la strîmtoare, numai atunci sufletul lui de hienă cunoaște beatitudinea zborului. Profită de indiferența muribunzilor și de apatia celor obosiți, de haosul pe care îl stîrnesc orice nenorocire.

Da, din nefericire am văzut hiene zburînd...

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR-MARINESCU

MĂMICA A ARANJAT TRANSFERUL

La 29 ianuarie a început o nouă ediție a campionatului feminin de volei, prilej cu care Universitatea Craiova a introdus o contestație, în chiar prima etapă, reclamînd valabilitatea transferului jucătoarei Ioana Șiclovan de la Dinamo la Rapid. Forul instituit să judece a respins contestația respectivă, nu pentru fondul ei, ci pentru motive, altfel argumentate, de procedură, susținînd, cu regulamentul la îndemînă, că întîmpinarea clubului craiovean trebuia introdusă pe foaia de arbitraj și nu, așa cum s-a întîmplat, pe o coală de hîrtie separată.

Totă tevatura creată de această situație confuză și un memoriu al Universității Craiova ne-au determinat să zăbovim asupra transferului respectiv, constatînd cu stupeoare CHARACTERUL SĂU ILEGAL, încolind, cu abilitate, e drept, regulamentele și dispozițiile în vigoare. La 30 august 1975, Ioana Șiclovan, care nu este decît una și aceeași persoană cu fiica secretarului general al Federației Române de Volei, Rodica Șiclovan, a depus o cerere de transfer cu carantină, după afirmațiile vicepreședintelui Comisiei centrale de competiții a federației, pentru Rapid București, neavînd însă dezlegare de la clubul Dinamo, la care figura ca legitimată. Din aceeași sursă aflăm că respectiva cerere a fost discutată și aprobată, chiar dacă ea NU FIGUREAZĂ în procesele verbale ale Comisiei, omisiune datorită, cităm cuvintele vicepreședintelui, numărului mare de cereri, greu de cuprins în acte? Ce s-a întîmplat în continuare e dificil de aflat, informațiile diferă și susțin puncte de vedere deosebite, în orice caz, la 14 septembrie 1975 Ioana Șiclovan a jucat din nou la Dinamo, în cadrul Cupei Federației, adică într-o competiție oficială, ceea ce, automat, i-a anulat dreptul la carantină. Solicitînd antrenorului echipei campioane, Doina Ivănescu, o opinie în acest sens, am primit confirmarea celor susținute mai sus, întărindu-le afirmației că, evoluînd la Dinamo, chiar într-un meci contra Universității Craiova, jucătoarea Ioana Șiclovan a pierdut dreptul la carantină, mai ales că, la data respectivă, nu avea nici transferul pentru Rapid.

Ulterior, la o dată pe care Doina Ivănescu n-o poate preciza, fiica Rodică Șiclovan primește, peste capul antrenorului echipei, dezlegare de la clubul Dinamo. Transferul devine deci posibil, dar inoperabil, căci perioada legală de transferări se încheiease la 31 august 1975, înaintea noii ediții a campionatului federației nepermițîndu-i nici o trecere de jucători de la o grupare la alta. La adăpostul articolului 14 din regulament, cel al estuapilor neprevăzute, și cu largul concurs al Biroului Federal, Ioana Șiclovan primește drept de joc imediat, evoluînd în garnitura rapidistă și prilejuind contestația de care aminteam.

Respinsă din argumente de procedură, contestația clubului craiovean era întemeiată ÎN FOND, transferul Ioanei Șiclovan fiind forțat și eludînd prevederile regulamentare, după o logică la îndemînă oricui: jucînd la Dinamo, în Cupa Federației, Ioana Șiclovan a pierdut dreptul de carantină pentru care făcuse cerere legală de transfer, neavînd dezlegare; primînd dezlegare, ea capătă drept de transfer, dar nu poate schimba clubul nefiind perioadă de transferări!

Din cele de mai sus reiese clar că avem a face cu un caz de favoritism, cu un TRANSFER ILEGAL, operat nu în conformitate cu prevederile regulamentare (articolul 15 al regulamentului de transferări spune negru pe alb că în termen de 20 de zile de la data expirării perioadei de transferări Comisia centrală de competiții are obligația să comunice rezultatul cererii), ci în conformitate cu presiunile și intervențiile secretarului general al federației, Rodica Șiclovan, despre ale cărei abuzuri și măsuri arbitrare revista noastră a mai scris. Deși în voleiul românesc se întîmplă ceea ce se întîmplă, ordinea și ilegalitatea fiind uneori înlocuite cu bunul plac și interesele unei persoane, continuăm să credem că acest sport, în care nu demult românii se făcuseră vestiți, nu este apănajul secretarului general al federației, investit cu puteri discreționare și dictînd dispozițiile după cum îi cer simpatia și înclinațiile de familie!!

Aflînd, în ultima clipă, că Ioana Șiclovan, despre care unii antrenori susțin că este un element plafonat, a fost introdusă în lotul reprezentativ lărgit, măsură care face să roșescă pe orice cunoscător al voleiului de bălă credință, sugerăm C.N. E.F.S. să cerceteze îndeaproape «întîmplările» de la Federația română de volei și să repună legalitatea și adevărul în drepturi, pedepșind cu asprime pe cei ce vor fi găsiți în culpă.

OVIDIU IOANITOIA ■

leac împotriva insomniei

Terminînd cu presa de dimineață, bunul cetățean Pielicică își trosni oasele, căscă dulce și se pregăti să tragă un pui de somn. Dar, ca un făcut, nu reuși să adoarmă. Zilele trecute i se întîmplase la fel. «Să nu mă las cuprins de panică» se îmbărbăta Pielicică și începu să numere. Ajunse la 500 apoi la o mie, dar... nimic! Își aminti de o metodă pe care o folosise cu succes în copilărie: închise ochii, își imagină o paște, un pîrîu și o turmă de oi pe unul din malurile pîrîului. Apoi își închipui că oile sar una cîte una pe malul celălalt și le urmări multă vreme cum tot sar așa... Dar — vai — oile trecură pîrîul pînă la ultima și Pielicică era mai treaz ca oricînd. «Doamne ferește, m-oi fi îmbolnăvit!», își zise cu neliniște Pielicică. Te pomenești că mi-a trecut și pota de mincare!» Îngrijorat, deschise fereastra, luă de pe pervaz două snițele, un borcan de iaurt, piîne și începu să mînce. «Încă nu e totul pierdut», gîndi el, simțînd că pofta de mincare nu-i dispăruse și se hotărî să nu se lase învins cu una, cu două. Se cuibări cît mai comod în fotoliu, își împreună mîinile pe burtă și începu să respire egal, adînc, așteptînd să adoarmă tîm, ca-n atîtea alte dăți. Dar — ca un făcut — mintea lui se încăpățîna să rămînă mai lucidă și mai activă ca oricînd. «E clar! își spuse Pielicică, am pătît-o. Nervii. Surmenajul! Producția!» Se uită la ceas: nu era nici măcar ora zece. Mai avea cinci ore mari și late pînă la terminarea serviciului și nici un mijloc de a scăpa de blestemata de plictiseală. «Dacă povestea asta se repetă și mîine, nu știu ce-i de făcut! Așa n-am să pot rezista!» Căutînd o soluție împotriva blestematei de insomnii, reuși să mai piardă o oră, dar pentru restul timpului pînă la ora 15 nu mai avea absolut nici o soluție. Atunci Pielicică își aminti de o situație urgentă care trebuia predată încă de săptămîna trecută. Se hotărî să o rezolve, doar-doar și-o mai omori cîmva timpul. Scoase dosarul din seif, începu să-l răsfoiască, își notă cîteva date, se pregăti să compună o adresă la minister și, în timp ce se gîndea cum s-o începă, simți brusc cum năvălește peste el... somnul! Nu-i venea să creadă! Mai mult așa, de probă, își sprijini fruntea pe dosare și... adormi. Se trezi în jur de ora 15 mai proaspăt și mai bine dispus ca oricînd. Mîngîie cu duioșie dosarul salvator, îl puse la loc în seif și rosti cu glas tare un adevăr mărget pe care el, Pielicică, îl descoperise ca prin minune: «Munca este cel mai bun leac împotriva insomniei!»

De atunci, Pielicică lucrează conștiincios, în fiecare dimineață, cel puțin cinci minute la situația aceea urgentă. Doarme tîm și privește lumea de sus, cu un adevărat înțelept...

AL MONCIU-SUDINSKI ■

ROTUNDA

ce dreptate avea tata

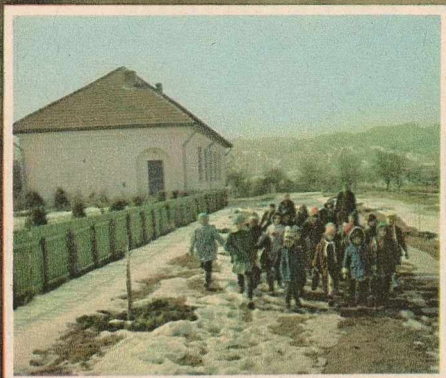
Veneam într-o zi de la școală și pe uliță, pe la alde Găman, a ieșit un ciine al dracului, al lui Trici, și mi-a rupt pantalonul. Eu am pus mîna pe un ciomag și l-am bătut cît am putut, și a venit al lui Trici din casă și m-a bătut el pe mine, să-mi rupă oasele. Cînd am ajuns acasă, bietul tata mă întrebă:

— Ce pătîși, mă?

— Păi ce să pat, cînd veneam acum de la școală a ieșit ciinele lui Trici și, de frica ta, că-mi vezi pantalonul rupt, bătui ciinele.

...O, ce dreptate avea tata — m-am gîndit de multe ori în viață — cînd spunea «Mă, tu să nu dai în ciine, pînă nu știi al cui e».

APOSTOL TURBATU ■

...o șansă numită Constanța Andreescu.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

acest minunat poenărei — nici cap de țară, nici vatră de eroi

Marile adevăruri pornesc de la faptele simple. Și se întorc la ele ca să fie exprimate. Iată acest sat Poenărei, la 5 kilometri de centrul comunei Corbi, județul Argeș: legănat de două râuri de munte și povîrnit pe mai multe dealuri și văi, nu este nici cap de țară, nici vatră de eroi. Este un fapt concret din anul 1976, luna februarie. Și de ajuns de simplu să încapă în el unul din marile adevăruri ale acestei țări. Scopul pentru care am coborît dintr-un autobuz și am urcat cărarea pînă-n Poenărei este, fusese inițial mai bine-zis, să scriu despre anonimia dascăli ai copiilor din satele izolate de munte. Într-un secol în care ideea economică fundamentală se numește «valorificare totală», sau «valorificare fără pierderi», cu atît mai grav această idee se înscrie în planul social al unei țări care are nevoie mai mult ca oricînd de oameni mulți și demni și multilateral pregătiti. Că există sate izolate de munte, cu oameni normali care au nevoi normale, este de asemenea un fapt concret al anului 1976, luna februarie. Nu mă aflu pentru prima oară într-un astfel de loc și nici de puține ori am auzit vorbindu-se despre ele. Mai concret: despre zilele de muncă ce încep nu mult după miezul nopții și sfîrșesc în apropierea lui pentru ca oamenii să agonisească puținul pentru ei și să fie mai multă carne, mai mult lapte și mai multe fructe la orașe. Și nu numai în orașele noastre. Iată — repet — acest sat Poenărei, povîrnit pe văi și dealuri, care nu este nici cap de țară, nici vatră de eroi. Dar unde totuși, din întreaga zonă, aici a fost cumpărat primul televizor. Și aflu surprins de la Vladimir Borzic, directorul școlii generale din Corbșori copiii care vin aici de la școala primară din Poenărei sînt manierati, bine educați și, citez, «vocabularul lor este mai bogat iar nivelul cultural îl au chiar mai ridicat decît al copiilor din bogatele

comune din vale».

De la casa lui Nicolae Diaconu în sus, pentru cei din Poenărei începe cerul. Un cer nu totdeauna îngăduitor. Prin fereastra bucătăriei, unde ne-am strîns, se vede involburîndu-se. Un destin comun: după școala primară Nicolae Diaconu fuge și reușește la Liceul «Nicolae Golescu» din Cîmpulung, tatăl îl somează să se întoarcă la «blestemata asta de humă», cînd nu-l mai poate întreține, o rudă fără copii îl infiază, noii părinți mor imediat după aceea, cioban în Dobrogea, tăietor de lemne, timp de zece ani, ca să-și poată întreține femeia și copiii, să-și repare casa și să se așeze definitiv pe temelul unei munci care-i absoarbe întreaga viață. Mai mult sau mai puțin ocolit, acesta a fost destinul tuturor poenărenilor.

Ca orice așezare izolată, Poenărei este un sat micuț: în jur de o sută de familii. Școala are o singură încăpere unde învață patru clase simultan. Și o singură învățătoare. Plecînd din această încăpere cu patru clase simultane, fiii crescătorilor de vite și pomicultorilor din Poenărei au devenit, în proporție de 60 la sută, intelectuali.

Forța unui adevăr rezultă și din frecvența cu care este repetat. Mulți din oamenii cu adevărat mari ai țării s-au născut și au învățat în sate și cînd vorbim despre inegalitatea pe care cu atîta sîrg ne zbatem s-o ștergem dintre sat și oraș nu trebuie să uităm această evidentă. Sigur că un copil care e familiarizat cu pianul, cum e fiul lui Nicolae Diaconu cu vacile, are mai multe șanse la intrarea în conservator; totuși, marii muzicieni ai țării nu sînt decît arareori fiii marilor muzicieni. Ceea ce m-a impresionat la poenăreni este tocmai firescul cu care țîșnește acest adevăr. Poenărei nu este un caz-excepție. Cum am mai spus, este un fapt, un fapt simplu al anului 1976, luna februarie. Faptele simple se rafinează din cele com-

plicate, de aceea sînt totale. Elocvente și totale. Forța lui de a sintetiza este aceea care-i uimitoare; de a sintetiza ceea ce sîntem și ceea ce nu mai sîntem în clipa următoare. De 10 ani înapoi nici unul dintre fiii plecați ai satului nu s-a mai întors. Forța lor de propulsie în viață este de asemenea fascinantă. Și iarăși spun: fascinația provine de la faptul că, fiind puțini, mișcarea adevărată n-are unde se ascunde. Faptele simple și mari nu respectă legea proporțiilor. Atît la sută pleacă, atît la sută rămîn, atît la sută se ratează plecînd sau rămînînd și așa mai departe. Egalitatea șanselor aici dobîndește expresia ei concretă. Am realizat neînchipuit de mult în planul material al acestei egalități. Si avem în față la fel de mult sau chiar și mai mult. Planul de perspectivă al țării prevede detaliat — și la Congresul consiliilor populare județene el a căpătat noi detalii — liniile de dezvoltare armonioasă a tuturor regiunilor țării. Dar egalitatea șanselor se realizează și în conștiința noastră comună și individuală; acolo stim ce se poate și ce nu se poate. A ști că se poate este o forță materială.

Deci, a ști că poți! Dar a ști că poți nu înseamnă obligatoriu a putea. A putea înseamnă uneori a avea. Și a avea, în satele izolate pe munte, presupune și o împrejurare care se numește învățător. Acel dascăl anonim, acolo unde există și ce-i curios e că aici de cele mai multe ori există, acel dascăl anonim care este totodată mecanic de întreținere, soră de caritate, dirijor și corist, regizor și actor, croitoreasă, casier, propagandist, mamă și dacă e nevoie chiar tată, fără a putea schimba toată ziua o vorbă cu un suflet adult și fără a vedea pe nimeni în afara controlorilor de la pompieri și de la electricitate și a coborî seara, singur sau singură, la ședințele de la comună. La Poenărei învățătoarea se numește Constanța An-

dreescu. Iată-o coborînd, într-o zi geruoasă, cărarea înspre Corbșori. Ciorapi groși, ghețe încăpătoare, o fustă ce-i acoperă ciorapii, palton vechi și nelipsita basma pînă peste ochii în al cărora albastru se topește pînă și fulgii de zăpadă. Are 46 de ani și mai mult de jumătate din ei a fost dascăl. De 17 ani e singură, fără bărbat adică, trăiește împreună cu mama suferindă și Sonia, fiica ei, care în acești 17 ani a tot crescut pînă s-a făcut mare și va pleca în curînd la Timișoara să se facă profesoară. Are miini mari și bătătorite învățătoarea. De multe ori, pînă a ajunge la școală, consumă un sfert bun din ziua de muncă ce urmează direct după studiul de noapte. Una din figurile blînde, luminoase și nemuritoare din romanele Selmei Lagerlöf. În micul și scilipitorul imperiu al gospodăriei ei nu se simte lipsa bărbatului. La Poenărei nu-i decît de patru ani. Vorbește curgător oricît de mult, și uneori, ca să se odihnească, strecoară cîte un «da» între propoziții. «Toti copiii ăștia care au ajuns ceva sînt fiii de țărani. Cînd sînt mici vor să știe multe lucruri, părinții lor n-au timp și cînd vin la școală, sărăcuții, vin naivi, naivi, naivi, da, foarte naivi. Eu n-am vrut să viu la Poenărei de prima oară. Nu eram obișnuită să predau simultan la patru clase. Mama m-a convins. Mi-a zis cit timp o să mai poți face naveta asta la Corbi, îmbătrînești, vii noaptea tîrziu, femeie singură, da, n-am vrut să viu, dar acum mi-e drag rău de tot de ei, și după fiecare promoție care pleacă plîng, da, mă umflu de plîns și pe urmă vin alții, și-mi sînt și mai dragi, da, ori că îmbătrînesc eu! M-a ascultat și mă urmăresc din ochi și apoi povestesc totul acasă, tovarășa, zic, a spus să nu-mi arăți, iar părinții, cînd le spun că micuții lor merg bine, uite așa se deschid la față și m-aujută cît pot. Odată, țin minte, o fetiță frumoasă, s-o mîncîci nu alta,

și curată și ordonată, nu putea să rețină sunetele, de exemplu pe «I», da, și dacă nu putea să le rețină nici nu putea să le citească, îmi părea mie rău, de parcă ar fi fost copilul meu și acasă le povesteam, mamei și Soniei, ce fac, dragă, cu Mariana? O mănînc, o omor în bătaie, spunea maică-sa și se necăjea și odată cu ea mă necăjeam și eu și mama a început să vină la lecții, își aducea și lucrul cu ea, auzea cum predam eu și acasă făcea la fel. Ce facem, dragă, cu Mariana, eram necăjită rău de tot și nu mai credeam c-o să reușesc ceva, ca în anul următor și în ceilalți să ajungă premiantă. La anul o să am din nou în clasa întâi un singur elev, o să fie greu, unul singur nu poate să fie atent la tot ce-i povestești tu, cînd sînt mai mulți unul asimilează ceva, altul altceva și apoi ia unul de la celălalt, dar unul singur e greu. Noroc că sînt ceilalți mai mari, da, ei, micuții, s-au obișnuit să învețe toți într-o clasă, mai întâi mă duc la întâia, le dau temă, îi pun să repete lecția, apoi merg la a doua, controlez tema de-acasă și le dau altă temă, scurtă, trec la a treia, la fel, apoi la fel cu a patra, revin la întâia, îi ascult și le predau lecția nouă, la a doua verific tema din clasă, predau lecția nouă și trec mai departe la a treia și la a patra și prima oră a trecut. Nu fac gălăgie, sînt cuminti și ascultători și nu ies din cuvîntul meu, acasă, chiar dacă fac vreo năzbîtie, părintii îi amenință că o să-mi spună mie, o să te spun la tovarăsa, da, și ei se liniștesc. M-ascultă și rareori vin nepregătiți la școală, atunci eu îi ameninț, pîi cum o să intrati voi la școală mai departe, uite și acolo la examen tot așa se face, vă dă o lecție pe care trebuie s-o scrieți, numai că acolo se numește lucrare de control, se îndoie un colțisor, ca să nu se vadă numele, iar ei sînt numai ochi, da, asta cu școala mai departe îi sperie cel mai rău, toți au visuri mari, ingineri, doctori, numai șoferi nu vor să se facă, fiindcă au auzit că mai dau unii în alții, încolo ar face numai ce le spun eu, deoarece eu stau tot timpul cu ei și le răspund la toate întrebările lor, iar de jucat tot împreună ne jucăm, da, împreună am plantat pomi, am aranjat curtea, desenăm, și părintii vin și întreabă ce mai avem nevoie, foarte mult țin ca micuții lor să aibă tot ce le trebuie ca să învețe, altă bucurie n-au decât copiii și cînd sînt serbări tot satul se schimbă, mamele lucrează costume cu fir de nailon și maramă, întocmai ca în basmele pe care le jucăm, avem și cor și balet, și cînd ies pe scenă fetițele cu rochite scurte de li se văd chiloțelii și băieții costumați ca niște prinți, Sorine te mănînc, cit poți fi de scump, și în sală părintii sînt cu sufletul la gură, apoi urmează piesele — risul pămîntului! — sînt buni și cuminti și părintii lor nu mai pot după ei, ca și mine, da, îmi sînt dragi rău de tot, iar ei mă imită în tot ce fac, fiindcă și vara sîntem împreună, atunci vin și elevii de la școli și e perioada culturală cea mai bogată, montăm piese, facem excursii, dacă ar fi după părinti, ei în fiecare duminică ar veni la o serbare, mai ales că vara sînt tare mîndri fiindcă le sînt toți copiii acasă. Serile cînd mă-n-torc tot le-aș povesti alor mele ce mai e pe la școală, chiar ele mă întreabă, dar serile, după ce termin cu treaba în gospodărie m-apuc să lucrez pentru consiliu pedagogic, seminarii, învățămînt politic, lecții tematice, foarte mult s-a schimbat pedagogia mai ales la anii mici și trebuie să fim la curent cu tot ce-i nou, altfel cum i-aș iubi atît de mult pe micuții mei? Vreau să spun că meseria aceasta îmi dă satisfacții ca om, ca mamă, dar și ca profesoară. Rudele mele s-au mutat mai toate la Cîmpulung și o dată aproape că m-au convins să mă mut acolo, e greu la țară, femeie singură, fără un bărbat care să te ajute să repari un gard, să spargi un lemn, dar ajunsă acasă, da, ajunsă acasă și văzîndu-mi copiii și spatele casei cu riul de jos, m-am răzgîndit, deși acum, peste cinci ani sau peste zece cînd Sonia cine știe pe unde o fi repartizată iar mama n-o mai trăi, ce-o să fac? O să vind și mă duc și eu după Sonia. Unde? Nu știu.

NICOLAE CRISTACHE ■

brâncuși

I.
La început a fost SĂRUTUL
creat la masa tăcerii.

II.
Greu
îl deschide
poarta —

grindă așezată
cu MĂSURĂ DACICĂ
pe doimea pămînteană.

III.
Pămînt cumîntit
lovit din plin
de CĂDEREA ÎN SUS
înțelept stilizată
pînă la refuz.

De aici pornesc
încetate la înfinit
cercuri și elipse —

semnele cristaline
înălțate în
coloana fără sfîrșit.

(pentru că:
legați de țară
— înainte de toate —
și mai mult decît alții
pentru că viața noastră
are nevoie de ea
ca Pasărea măiastră
de spațiu
— înainte tuturor —
sîntem aproape
de-acest-peisaj-de-învieri
încremenit
aprins în creastă
de strigătul cocoșului
purat departe
peste albia Oltului
în lume.)

GERHARD EIKE ■

flacăra — INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

UN PROCEDEU CARE, ALTFEL VORBIND, ÎNSEAMNĂ MAI MULTĂ PÎINE PENTRU ȚARĂ

Totul a plecat, spune inginerul Apostolatu, de la o împotrîvire și de la o lipsă de încredere. Dacă vrei, de la un fel de revoltă pe care doi specialiști în morărit și panificație din Brăila, Gheorghe Apostolatu și Marin Nenculescu, au încercat-o la un moment dat față de cele învățate în școală. Mai întâi și-au zis că, deși veche de cînd lumea, indeletnicirea de a scoate piine din grîu este încă susceptibilă de perfecționări, apoi și-au zis că renumita curbă a lui Moss, conform căreia creșterea conținutului de făină albă este direct proporțională cu creșterea cantității de substanțe minerale, după cum întăresc toate manualele de specialitate, poate fi modificată.

Zis și făcut. Deși relativ tineri, Nenculescu a terminat facultatea în 1956, iar Apostolatu în 1964, cei doi ingineri brăileni s-au pus pe treabă, nesperiți de caracterul inedit al cercetării și de îndrăzneala încercării lor de a răsturna proporțiile tradiționale recunoscute la, ca să luăm cea mai simplă unitate de măsură, o sută de kilograme de grîu. Din care se scoteau, urmînd procesele tehnologice încetățenite în toate morile, 52 de kilograme de făină albă, 26 de făină neagră și un rest format din țărîțe, pierderi mecanice, corpuri străine etc. Avînd la dispoziție Fabrica de morărit și decorticat din Brăila, aparținînd de Întreprinderea județeană de industrie locală, una dintre cele mai mari unități de acest gen din țară, Apostolatu și Nenculescu au trecut la testări și îmbunătățiri ale tehnologiei, aliind încercările practice cu munca de cercetare, în care au fost ajutați, cu probitate profesională și inteligență, de trei specialiști bucureșteni, doctorul Traian Zaharia, inginerul Ion Costin și tehnicianul Alexandru Rău, împreună cu care, constituiți într-un colectiv de muncă sudat de un ideal comun, n-au precupețit nici un efort și n-au dezarmat la nici o piedică.

La 15 februarie 1972, cînd moara a fost repusă în funcțiune după remont, îmbunătățirile gîndite și realizate de specialiștii numiți mai sus au acționat direct în procesul de producție și rezultatele obținute au depășit nu numai orice așteptări, dar chiar cele mai optimiste calcule ale inițiatorilor. Datorită noului procedeu, extracția făinii albe la o sută de kilograme de grîu A CRESCUT CU DOUĂZECI DE PROCENTE, operație izbită în dauna cantității de făină neagră și aducînd, în urma unor calcule ce nu admit nici un dubiu, UN CÎȘTIG NET DE 1920 DE LEI LA TONA DE GRÎU!

Înainte de a expune pe larg avantajele noului procedeu, se cade să explicăm,

în mare și fără a demasca inovația, ce cu siguranță va fi brevetată curînd, în ce constă noutatea. Zimbînd, inginerul Apostolatu, directorul de astăzi al Fabricii de morărit și decorticat, afirmă că raționalizarea introdusă la Brăila erau cunoscute, sub o formă sau alta, măcar din literatura de specialitate dacă nu din practica de fiecare zi, dar nimeni nu s-a gîndit să le aplice, de teama eventualei compromiteri a producției. Cu alte cuvinte, un fel de ou al lui Columb, care N-A NECESITAT NICI UN FEL DE INVESTIȚII, dar care aduce astăzi morii din Brăila, care desface zilnic aproape treizeci de vagoane de făină, un beneficiu de mai bine de jumătate de milion de lei pe zi, în comparație cu perioada dinaintea introducerii procedurii. Detaliind, trebuie să notăm că este vorba despre îmbunătățirea tehnologiei în curățirea grîului, procedîndu-se la introducerea unei curățătorii așa-zise noi, prin înlocuirea mantalelor de sîrmă cu împletituri de tablă perforată, prin schimbarea unghiurilor la riflurile de pe tăvălugii valțurilor, prin schimbarea unor circuite și indesiarea sitelor la pásajele de cernere și așa mai departe, operații care au necesitat multă migală și scrupulozitate, dar, mai mult decît atît, o urmărire minuțioasă a procesului de producție, devenit acum nu numai mai rentabil, dar și mai riguros. Lăsînd de o parte termenii strîcți de specialitate, e bine să precizăm că noul procedeu, față de rigurozitatea căruia morarii au manifestat în primele zile o firească rețineră, simțîndu-se obligați să supravegheze cu mai multă atenție instalațiile, a înlocuit tăierea grîului prin strivirea lui, conducînd astfel la o separare mai completă a țărîțelor de făină.

Mulțumiți de rezultatul muncii lor, o muncă despre care s-ar fi putut spune că e încununată cu succes dacă ar fi mărit procentul de făină albă numai cu 1 la sută!, specialiștii brăileni au extins procedeu în toată moara și au putut raporta la sfîrșitul anului 1973 un surplus de 61 de milioane de lei acumulați la bugetul statului, bani despre care inginerul Nenculescu afirmă doar atît: pot fi verificați în bancă. Dealtfel, confirmarea cea mai exactă a acestor beneficii neobișnuite, în spatele cărora nu stau, cum spuneam, poziții de plan sau investiții costisitoare, ci numai munca și inteligența tehnică a unor specialiști, și-a găsit întărire în Ordinul Muncii clasa a III-a cu care a fost distins, în 1974, I.J.I.L. Brăila, forul imediat tutelat, care a raportat, mai ales pe baza rezultatelor înregistrate la moară, o depășire globală a planului de producție

de cîteva zeci de milioane de lei.

Zilele trecute, aflîndu-ne la Brăila, am avut ocazia să discutăm despre colectivul morii cu directorul Cabinei-tului județean de organizare, inginerul Aurelian Andreescu. Ne-a fost dat să auzim numai cuvinte bune despre neastîmpărul și neosteneala unor oameni care n-au așteptat nici bani, nici încurajări de la alții, ci care s-au pus pe treabă și, cu seriozitate, au înregistrat fapte de muncă pe care întregul județ și întreaga țară le respectă. Fără să urmărească beneficii materiale personale, cei doi ingineri n-au primit nimic mai mult decît retribuția lunară și unele preamerialitate prime, tehnicienii morii au pus interesele întreprinderii mai presus de interesele personale, sacrificînd energie și sacrificînd nopți pentru ca procedeu lor, de valabilitatea căruia nu puțini s-au îndoit, în prima clipă, să prindă viață și să aducă beneficii considerabile. Procedeu care, merită să subliniem, demonstrează practic anacronismul mai multor prevederi fundamentale ale științei morăritului și panificației, menținînd, de exemplu, la 0,6 conținutul de substanțe minerale care, în conformitate cu curbă lui Moss, ar fi trebuit să crească la 0,72, direct proporțional cu cantitatea de făină albă extrasă. Nu ne-a stat gîndul la teorie, ne-a spus inginerul Apostolatu, ne-am străduit să facem mai mult decît se știa și se accepta în manuale, ceea ce am reușit. Vorbele acestea, reproduce exact, subliniază modestia unor oameni care făcînd ceea ce părea chiar imposibil și-au trecut în dreptul numelor lor nu numai o realizare practică de mare importanță pentru economia națională, dar și o contribuție teoretică de mare însemnătate, de care specialiștii străini se înterează în consecință.

Astăzi, datorită numeroaselor schimburi de experiență la care s-a procedat, inovația, ca s-o numim așa, celor doi ingineri brăileni și a colaboratorilor lor s-a extins, alte cîteva mori, la Constanța, Brînceni, Buzău, București, Ploiești și așa mai departe funcționînd după noul procedeu, ceea ce înseamnă, altfel vorbind, nu numai economii considerabile, ci mai multă piine albă pentru țară. Chiar dacă încă nebrețată, din motive asupra cărora nu este cazul să insistăm, descoperirea specialiștilor de la Fabrica de morărit și decorticat din Brăila este cunoscută în țară și respectată ca atare, reportajul de față nefiind decît un modest semn la adresa perseverenței și inteligenței tehnice a cîtorva ingineri români.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

explicații

Vreau să răspund astăzi numeroșilor corespondenți care, pe un ton de reproș, m-au întrebat de ce sunt pe-depsiți pentru abateri numai jucătorii și nu și arbitrii? (În ce privește absența noastră de la această rubrică, în ultimele două săptămâni, explicația este logică: interesul cercetărilor a cerut o pauză de condei). În ziua de 28 ianuarie 1976, un colectiv format din Andrei Rădulescu, P. Maiorescu, K. Gheminean și subsemnatul a analizat și ratificat unele hotărâri mai vechi ale Comisiei de disciplină pentru arbitraj, precum și activitatea arbitrilor pe anul 1975. Între altele, s-au hotărât următoarele: printre arbitrii înlocuiți pentru motive de boală sau de pensionare, au fost scoși din lotul divizionar următorii: Păunescu Emil — Vaslui; Drăghici Ilie — București (pentru abateri de la etică, dovedite), Borș Iuliu — Timișoara, Leca Tudorel — Brăila, Moarcăș Traian — Brașov, Micloș Gheorghe — București și Pirvu Constantin — Brăila, pentru arbitraje necorespunzătoare.

Pentru deficiențe semnalate în arbitraje în cursul anului 1975, au fost sancționați următorii: Anderco Otto — Satu Mare, pentru greșelile de la jocul F.C. Argeș-Dinamo; suspendat patru luni, (executate); Borș Iuliu — Timișoara, suspendat 3 etape pentru arbitrajul la jocul A.S.A. Tg. Mureș-Sportul studențesc, în continuare a fost retrogradat în lotul B; Cîmpeanu Ion — Cluj-Napoca, pentru prestațiile necorespunzătoare la jocul Steaua-A.S.A. Tg. Mureș, retrogradat în lotul B și reintrodus după 6 luni în lotul A; Leca Tudorel — Brăila, pentru grave greșeli la jocul C.F.R. Cluj-Napoca-Sportul studențesc, suspendat două luni, ulterior retrogradat în lotul B; Moarcăș Traian — Brașov a fost suspendat și trecut în lotul B, ca urmare a arbitrajului la meciul Constructorul Galați-Progresul Brăila; Rus Ioan — Tg. Mureș, suspendat trei luni pentru arbitrajul prestat la jocul «U» Craiova-S.C. Bacău, Iacob Viorel, Mûnich Anton și Manuşaride Chiriac au fost reținuți de la delegări la divizia A, pentru lipsă de experiență și greșeli de arbitraj; Teodorescu Cristian — Buzău a fost suspendat pe 5 etape pentru arbitrajul la meciul A.S.A. Tg. Mureș-Sportul studențesc; Pirvu Constantin — Brăila a fost suspendat 6 etape pentru arbitrajele la jocurile Tractorul Brașov-Dinamo Slatina și Politehnica Iași-Olimpia Satu Mare, iar ulterior a fost retrogradat în lotul B; Szilagyi Carol — Baia Mare, suspendat o lună pentru arbitrajul la jocul Electroputere Craiova-Progresul București; Micloș Gheorghe — București, scos din lotul A și ulterior suspendat, în prezent este în lotul C, nereușind la testul teoretic; Topan Vasile — Cluj-Napoca, suspendat 8 etape pentru arbitrajul la jocul F.C. Argeș-Dinamo. Au mai fost suspendați pentru deficiențe ușoare următorii arbitrii: Popovici Gheorghe, Petriceanu N., Chilibar I., Coloși Fr., Rainea N.

Au existat o serie de arbitri ca: C. Petrea, N. Dinescu, N. Cursaru, Moraru Mihai care au fost aspru criticați de presă, dar pentru ale căror arbitraje n-au existat probe care să ducă la măsuri disciplinare. Arbitrul Rus Ioan a fost reținut de la delegări două etape pentru că la meciul C.S. Tirgoviște-Progresul București a permis prezența în incinta terenului a numeroase persoane neautorizate. În cazul arbitrilor Rainea Nicolae, care a condus finala Cupei R.S.R., Rapid-«U» Craiova, comisia specială a apreciat că sancțiunea acordată la timpul respectiv, de suspendare cu două etape, a fost prea ușoară și recomandă ca numitul arbitru să fie reținut de la delegări încă patru etape în afara celor două. Comisia a apreciat că sancțiunile acordate arbitrilor Teodorescu Cristian și Topan Vasile au fost prea mari, comparative cu greșelile făcute, fără însă a se putea face o reducere a numărului de etape de suspendare, ținându-se seama de autoritatea lucrului judecat. În cazul arbitrilor Dinescu N. și Petrea C., s-a apreciat că nu existau motive pentru aplicarea unor sancțiuni. A fost semnalată încercarea de mituire a unor arbitri ca, de exemplu, în cazul arbitrilor Pitiș Florian (Oradea), care a primit prin aviz poștal suma de 5.000 lei de la una din echipele din Bacău. Acesta a informat C.J.E.F.S. Bihor și F.R. Fotbal, dar sesizarea lui a rămas fără rezultat.

Au mai fost săvârșite următoarele abateri grave: Păunescu Emil a folosit delegările la meciuri, pentru care primea baremuri, contravaloarea transportului și a diurnei, cu efectuarea unor deplasări pe linie de serviciu, unde deconta aceleași cheltuieli. A mai fost exclus din lotul de arbitri Marcel Haimovici, arestat și condamnat pentru delapidări la locul său de muncă. Aceeași sancțiune de excludere din corpul de arbitri au suferit Timofte Vasile și Plev Simion, ambii din Reșița, care au solicitat o sumă de bani pentru a restitui carnetul unui jucător eliminat într-un joc pe care l-au arbitrat. Arbitrul Drăghici Ilie, asumându-și la unele jocuri de divizie C rolul de observator federal și exercitând presiuni asupra arbitrilor în scopuri nedefinite precis, a fost scos din corpul arbitrilor divizionari.

Printre hotărârile a Biroului executiv al C.N.E.F.S.-ului din 21 februarie 1976, au fost excluși din activitatea sportivă pentru grave abateri de la etica profesională următorii arbitri: Pirvu Alexandru — București, Micloș Gh. — București, Cioc Viorel — Mediaș, Marcu Ion — Timișoara, Hönig Ion, Arad, Iacob Viorel — Oradea, Predescu Dumitru — București, Cruțescu Mihai — București, Pavăluță Nicolae — București, Iordache Dumitru — București, Țifrea Ioan — Tirgoviște, Cîmpeanu Ion — Cluj-Napoca, Călbășoș Emil — Cluj-Napoca, Erdős Iuliu — Oradea, Hanganu Marcel — București, Szecsey Zoltan — Tg. Mureș, Mûnich Anton — București.

EUGEN BARBU ■

■ IAȘI, Politehnica-Universitatea Craiova 1-1 (0-1).

Punct foarte important pentru craioveni, care s-ar fi aflat acum pe locul al 16-lea, fără golul lui Dașcu, din penultimul minut al partidei. După aspectul jocului, remiza — nesperată, e adevărată, la un moment dat de către oaspeții — este totuși echitabilă, ea reprezentând un echilibru în joc al celor două echipe, menținut dealtfel multă vreme și pe tabela de marcaj. Acest echilibru a fost rupt abia în minutul 67, prin șutul excepțional al extremei Doru Ionescu, care a marcat impecabil de la peste 25 de metri, sus, la vinclul barelor. În general, jocul a rămas mai mult prin preajma cercului din mijlocul terenului, lupta ducându-se mai ales între cele două linii mediane, în fapt punctele forte ale ambelor formații. Cea a craiovenilor (Balaci, Ștefănescu, Donose) s-a descurcat parcă mai bine, reușind în bună parte să anihileze tentativele constructive ale mijloacilor adversi, între care «dispercerul» Simionea a părut a fi într-o zi slabă. Ocaziile din fața celor două porți s-au numărat astfel pe degete, dar contraatacurile oaspeților (opriți de câteva ori pe nedrept de către semnalizările tușierilor) au avut un plus de periculozitate, materializată e drept târziu, prin insistența lui Dașcu și neatenția portarului Șcan. Golul lui Doru Ionescu a fost salutat, între altele, și cu rachete de toate culorile (o premieră!), în timp ce golul egalării a produs stupeoare în tribune și în același timp o imensă bucurie în tabăra craioveană. A arbitrat: Romeo Stîncan (București) 9, ajutor de N. Moroianu (Ploiești) 8 și I. Chilibar (Pitești) 5. (Dumitru Graur). TÎRGU MUREȘ, A.S.A.-Jiul 2-3 (1-1). Se poate afirma că, în bună parte, jucătorii din Tirgu Mureș au pierdut prima partidă a returului cu o săptămână înainte de meci. Paradoxul este numai aparent, pentru că atmosfera creată de rezultatul din cupă le-a înălțat exagerat moralul, scăzându-le, în același timp, eficacitatea jocului. Pentru spectatori, înaintea meciului, singura problemă serioasă era cea legată de scor: la cite goluri vom învinge? Începutul partidei n-a surprins pe nimeni, nici măcar pe cei din Petroșani. A.S.A. se instalează temeinic în jumătatea de teren a Jiului, spațiu în care Fazekas, Naghi, Hajnal și Bölöni se joacă plini de nonșalanță cu ocaziile, convinși că va veni și golul de undeva. Și a venit. De la Jiul (min. 25, Moldovan, din penalty) ■ A.S.A. își vede mai departe de treabă și adeseori construiește frumos, însă doar pînă în fața careului de 16 metri, unde minerii își dezvoltă cu mult talent și aplicație jocul distructiv, fără a-și lăsa însă «virful» (Roznai) să șomeze. Și totuși, în această aglomerație Hajnal prinde un splendid voleu: 1-1 (min. 25). La reluare tot el execută o lovitură liberă și, profitând de «zidului»-șvaiter, expediază mingea la firul... rumegușului, în colțul din dreapta al porții. Peste numai două minute Roznai punctează prompt, tăind din nou elanul gazdelor. Și pentru ca tacîmul să fie complet, cu 11 minute înainte de sfîrșitul partidei, Gligore (introdus neinspirat) ratează un penalty, uluindu-i pe toți, mai puțin pe Mulțescu, care îi aruncă o minge lui Roznai și... 3-2 pentru Jiul. ■ A arbitrat Francisc Coloși (București) 8, ajutor de M. Moraru (Ploiești) 9 și C. Ioniță (București) 8 (Răzvan Bărbulescu). CLUJ-NAPOCA, Universitatea-Sportul studențesc 0-1 (0-0). În fazele de gol, studenții bucureșteni și-au arătat clasa. În fazele lor de gol, studenții din Cluj-Napoca și-au dezvoltat lipsa de clasă. Studenții clujeni au avut mai multe faze de gol. Grosu, cel mai sters jucător al Sportului studențesc, într-un angrenaj ordonat și disciplinat, a strălucit mai mult decît Vesa, cel mai bun om al echipei locale, care, la 17 ani, spre deosebire de colegii lui, știe unde se află poarta adversarului. În general s-a luptat mult prea mult pentru jocul sterp care a rezultat. Poate n-a fost bine că s-a dat voie acestor copii să se joace la minus 15 grade (Celsius). Un «număr» Răducanu la o lovitură liberă, o cursă individuală a lui Octavian Ionescu, un șut din întoarcere al lui Grosu și foarte multe ratări ale clujenilor. Surprinde la echipa clujeană ușurînța cu care sînt promovăți jucătorii pe care nu i-ar primi nici o echipă de «B». ■ A arbitrat Otto Anderco (Satu Mare) 8, ajutor de T. Andrei 8 și I. Banciu (ambii din Sibiu) 8. (Nicolae Cristache). BUCUREȘTI, Dinamo-C.F.R. Cluj-Napoca 4-2 (1-0). Frig și vînt în rafale pe stadionul din Ștefan cel Mare. Cîteva mii de spectatori, printre care și cîteva suporteri ai cefeștiștilor, au urmărit un meci modest, lipsit de «finețuri» tehnice și tactice, mai ales în prima repriză. Cefeștiștii joacă bine în apărare (foarte prompt portarul Budușan), dar «virfurile» lor sînt boante, nereușind să amenințe serios poarta adversarilor. Nici dinamoviștii, exceptîndu-l pe G. Sandu și Dudu Georgescu (acesta din urmă cu trei goluri marcate caută perechea ghetelor de aur cu șanse serioase!), nu au jucat conform așteptărilor și mai ales... declarațiilor din pregătiri. Dinamo acuză evident absența «motivată» a lui Sătmăreanu II, nici un jucător al său, nici chiar Dinu, neputînd să-și suplinească. Din nou C. Ghiță a refuzat un 11 metri oaspeților, în Cupă Stelei, acum C.F.R.-ului, la un henț clar în careul dinamoviștilor. ■ N-am putea spune că aceasta a influențat rezultatul în sine (era 4-1), totuși este nedrept să nu fluierii la fel de tare în fața ambelor porți. A arbitrat Constantin Ghiță 4, ajutor de Gh. Racz 8 (ambii din Brașov) și R. Șerban (Craiova) 8. (Iulian Neacsu). SATU MARE, Olimpia-Rapid 2-0 (0-0). Nu se pot spune prea multe lucruri despre un meci care, pe alocuri, abia a depășit nivelul categoriei B. Cauza? Din ambele echipe lipsește coordonatorul de joc. Both e accidentat, iar Rapidul se află în căutarea unui astfel de jucător. Pe acest fond de mediocritate s-au evidențiat totuși fundașii centrali, Matei de la Olimpia și Grigoraș de la Rapid. ■ Singurele faze mai atractive au purtat semnătura extremelor Popa și Helvei, iar Mureșan a trimis o minge spre vinclul porții, dar Ioniță s-a opus spectaculos. Mai bine pregătiți din punct de vedere fizic, sătămărenii devin mai periculoși în repriza a doua: după ce Ioniță salvează un gol în picioarele lui Bathori II, luncu marchează cu o lovitură cu capul din careul de 6 metri. După acest gol, giuleștenii se instalează în terenul gazdelor, dar furia rapidităților, deși prelungită, rămîne fără rezultat. ■ Olimpia echilibrează cursul jocului, contraatacă periculos și în minutul 88 înscrie din nou prin luncu, din nou cu capul. ■ A arbitrat Cristian Teodorescu (Buzău) 7, ajutor de M. Fedicu 8 și M. Abramiuc (ambii din Suceava) 8. (Victor Niță). CONSTANTA, F.C.-F.C. Bihor 0-1 (0-0). Constantin Mareș, președintele clubului constănțean, către Robert Cosmoc, antrenorul lui F.C. Bihor, cu cîteva ceasuri înaintea partidei: «astăzi e ziua mea de naștere. Împlinesc 32 de ani și vîră să nu-mi faceți greutăți, vreau să mă bucur cum se cuvine». Pînă la urmă, Mareș s-a intrat cum se cuvine... ■ Meci cu două reprize diferite. În prima parte, gazdele au atacat mai mult și mai periculos, ratînd în patru rînduri. După pauză, orădenii, bine strunți tactic, au dominat jocul, avînd chiar

momente de strălucire. Unic gol a fost înscris de Ghergheli, care a fost mai rapid cu o fracțiune de secundă decît Kun, ciupînd balonul pe care coechipierul său îl preluase cu pieptul în vederea șutului. Un gol care l-a surprins nu numai pe portarul Ștefănescu, dar și pe... Kun! ■ La sfîrșitul meciului, o notație tristă în foaia de arbitraj, la rubrica accidentări: «traumatism cranio-cerebral, otoreagie stîngă». Jucătorul accidentat, fără vîna nîmăui, orădenul Eugen Naghi, a rămas la Constanța, la reanimare. ■ Arbitrul bucureștean Constantin Dinulescu a condus fără greșea! Două au fost intervențiile sale denotînd curaj și stăpînire de sine. A acordat, în minutul 3, o indirectă în careul gazdelor pentru «sase pasu cu mingea în brațe» și a penalizat un ofsaid, în minutul 42, cînd Peniu scăpase singur, la doi metri de arbitrul de linie Podaru, care făcuse semn să se continue faza... Ambele decizii, chiar dacă îndelung dezaprobrate de public, au fost corecte. ■ A arbitrat Constantin Dinulescu 10, ajutor de M. Buzea (ambii din București) 9 și T. Podaru (Brăila) 8. (Ovidiu Ioanitoaia). ARAD, U.T.A.-F.C. Argeș 2-0 (2-0), meci fără istoric, dominat de gazde. Pe o ninsoare abundentă, arădenii și-au depășit net partenerii de întrecere, înclinînd repede balanța de partea lor. ■ În minutul 18 scorul era 2-0, prin golurile realizate de Colnic și Broșovschi, al doilea din penalty. Cura a fost faultat de Ivan II, arbitrul Petriceanu a arătat, fără să ezite, punctul de la 11 metri, Broșovschi a tras, portarul Cristian a respins și tot Broșovschi a reluat în plasă. ■ Repriza secundă a fost mai echilibrată, piteștenii au ieșit mai des la atac, dar conturile fuseseră încheiate. ■ A arbitrat Nicolae Petriceanu 10, ajutor de I. Urdea 9, și C. Ioniță 9 (toți din București). (Radu Mircea). TIMIȘOARA, Politehnica-Sport Club Bacău 3-1 (1-1). În prima repriză bătăuștii au jucat de la egal la egal cu echipa din Timișoara, cuplul Aelenei-Botez dominînd centrul terenului. ■ La reluare, gazdele au forțat, obținînd o victorie meritată, la care a dat o mină de ajutor și... tactica bătăuștilor, retrași într-o timpurie și nemotivată defensivă. ■ La 1-1, un incident pînă la urmă numai amuzant. Departe de fază, arbitrul Vasilescu a acordat un 11 metri gazdelor, fault asupra lui Anghel, neobservînd corectă semnalizarea a tușierului Roșoga, care sancționa poziția clară de ofsaid, 3 metri!, a atacantului timișorean. După consultările de rigoare, într-o atmosferă confuză, arbitrul de centru a revenit asupra unei decizii greșite. ■ A arbitrat Gh. Vasilescu I (București) 4, ajutor de N. Dinescu (Rm. Vilcea) 4, și I. Roșoga (București) 10. (Tușierul Dinescu a trecut cu vederea un ofsaid flagrant al unui cuplu de atacanți din Bacău, pe care i-a oprit, la un pas de gol, Gheorghe Vasilescu I. După meci, N. Dinescu ne-a explicat că la faza respectivă n-a văzut din cauza... terenului alunecos!) (Cornel Ionescu). BUCUREȘTI, Steaua-F.C.M. Reșița 3-1 (1-1). După o perioadă de competițională dominată pe toate planurile de Steaua — invincibilă în numeroase meciuri-test cu sparing-parteneri de mîna a patra și deosebit de curajoasă în declarații și promisiuni — așteptam cu legitimitate curiozitate prima evoluție a liderului în acest retur de campionat. O așteptam pe Steaua și după galopul de sănătate pe care-l făcuse duminică trecută la Satu Mare, în «16»-imile Cupei, prilej cu care echipa din Ghencea executase scurt, fără replică, divizionara A Olimpia. ■ Spre surpriza noastră, așteptările și speranțele cu care era creditat liderul înaintea jocului s-au dezumflat pe măsura desfășurării partidei, paloarea Stelei, lipsa de consistență a majorității acțiunilor sale fiind absolut evidente. Mai clar spus, Steaua n-a arătat mai nimic, cu excepția unor intenții ratate în fașă și a unor efemere acțiuni individuale (Ion Ion și Dumitru) care au murit fără excepție în faza de finalizare. ■ Fără a exagera prea mult, se poate spune că norocul gazdelor s-a numit duminică Vîgu, autor al unei egalări pe cît de spectaculoase, pe atît de fericite pentru echipa sa, care nu se prea găsea pe teren, și care dealtfel nu s-a prea găsit pînă la sfîrșitul jocului. ■ Penaltyul acordat la un henț al lui Ologeanu și un al treilea gol dintr-un ofsaid flagrant au rotunjit o victorie strîrbă, care n-a convins pe nimeni. ■ Fără a trage concluzii după un meci-accident, cum sperăm că-l consideră și tehnicienii echipei Steaua, ne exprimăm convingerea că nu cu prestații de genul celei de duminică va reuși echipa antrenată de Jenei să-și vadă titlul visat cu ochii. ■ A arbitrat Nicolae Cursaru (Ploiești) 4, ajutor de I. Ciolan (Iași) 5 și P. Mărășescu (Iași) 3. (Marius Popescu).

DIVIZIA B

■ BRAȘOV, Steagul roșu-Dinamo Slatina 0-0, după un meci în care oaspeții s-au apărut cu convingere, iar gazdele au atacat haotic, fără orizont, intristînd nouă mii de suporteri care au îndurat un frig năpraznic. Un suportor din tribună: «de zece ani, Balint nu-i pasează decît lui Györfi. Lucrul acesta l-au învățat nu numai spectatorii, ci și adversarii!» ■ În rezumat, Steagul roșu, o echipă din care Niță a fost înlocuit probabil pentru că jucase bine (!), a apărut ca o garnitură de convalescenți, fără nici o velleitate. ■ Modest și pe alocuri supărat arbitrajul bătămăreanului C. Szilagyi, 4. (Emanuel Tănjală). ■ CUGIR, Metalurgistul-F.C. Baia Mare 0-0. Scorul imaculat se explică prin intervențiile admirabile ale portarului oaspeților, Gadja, care a ieșit de pe teren cu brajii uzi de emoție și de sărutările coechipierilor. ■ Intre portarul Gadja și atacanții localnici s-au mai aflat în luptă și ceilalți jucători din Baia Mare. «Au fost de fază», la... celălalt capăt al terenului, apărătorii metalurgiști. ■ Al doilea erou al zilei a fost arbitrul craiovean V. Ciocîlteu, nota 10, călduros felicitat la sfîrșitul meciului de oaspeții și de public. (Mircea Fodoranu). ■ BUCUREȘTI, Progresul-F.C.M. Giurgiu 1-0 (0-0). Pe un teren greu și în fața unei echipe care a venit decisă să-și vindă scump pielea, Progresul s-a chinuit, nereușind și în prima repriză nici o ocazie de gol. ■ Cel mai bun de pe teren — portarul giurgiuvean Tudorache, invins o singură dată, cu un minut înainte de sfîrșit. Atunci, la un corner executat de Iatan, Badea s-a înălțat și a marcat golul unei victorii meritată, dar obținută cu greu. ■ A arbitrat ploieșteanul M. Vasiliu, 9. (Ilie Dobre). ■ CAREI, Victoria-Mureșul Deva 3-0. Iată declarația de după meci a secretarului clubului din Deva, Savu Doda: «Credeam că problema arbitrajelor s-a rezolvat odată cu reluarea campionatului, dar m-am convins la Carei că nu s-a schimbat nimic. Bucureșteanul Silviu Stănescu a fluierat timorat, luîndu-se mereu după vociferările jucătorilor echipei gazdă. A permis jocul dur al acestora și l-a eliminat din teren pe Stanciu, nu pe Stoicin, cum a scris ziarul «Sportul», lovit pe la spate de un fotbalist din Carei. Nu contest victoria gazdelor, dar contest maniera de arbitraj, pîrîntoare și lipsită de curaj». ■ PLOIEȘTI, Petrolul-Ceahlăul Piatra Neamț, 4-0, după un meci la discreția gazdelor, care par să aibă gînduri mari pentru retur. ■ Singurul care a amenințat, în minutul 19, poarta petrolistă, fiind la un pas de egalare, a fost... fundașul ploieștean Bîtea, care a trimis spectaculos spre gol, obținîndu-l pe portarul Mircea să devieze în corner! (Grigore Nicodim). ■ TIMIȘOARA, C.F.R.-Unirea Tomnatic 1-0. Oaspeții au jucat mai bine, dar și-au făcut-o cu mina lor, unicul gol fiind autogol, înscris de Manea. ■ După pauză, nervii timișorenilor au cedat și un anume Nică, recomandat drept conducător al C.F.R., s-a repezit la ceea ce a crezut că este «contabilul din Tomnatic», vrînd să-l scoată cu forța din teren. Contabilul din Tomnatic era... observatorul federal Coloman Breun Bogdan!!! ■ Arbitrajul lui Gh. Ionescu din Brașov, de nota 8. (Andrei Georgescu).

ATELIERE

SORIN ILFOVEANU

— Ați avut un an bun, Sorin Ilfoveanu; prezențe în marile expoziții republicane și trei cuprinzătoare selecții personale, la Cluj-Napoca, la Ateneul Român și, acum, la Galeriile de artă ale municipiului București. Un artist tânăr trebuie să expună atât de mult?

— De fapt, am prezentat cam aceleași lucrări, grupate în două cicluri: «Peisaje» din preajma Piteștiului și «Muzica». Dacă am avea posibilitatea să rulăm o expoziție prin mai multe galerii din țară, ar fi foarte bine.

— Aș vrea să discutăm despre echilibrul în care se află astăzi **programul teoretic și programul sensibil** al picturii dumneavoastră. Puțini artiști tineri mai expun pictură, pur și simplu. Tinerii, în general, ambiționează să prezinte «probleme noi ale imaginii», chiar când avem de-a face, în fond, cu imagini de tip tradițional. La dumneavoastră văd un desen foarte energic, hotărât parcă să facă dintr-un tablou lucrul unui geometru și, pe aceeași suprafață, zone de o seducătoare picturalitate, care mă îndeamnă uneori să mă gândesc la Andreescu.

— E adevărat, mă gândesc adesea la Andreescu atunci când lucrez peisaje. Am un ciclu unde apar mereu aceleași elemente: câmpul, care ocupă jumătate din tablou, pădurea întunecată, cerul alb, o casă izolată în marginea pădurii. N-aș ști să precizez unde duce pictura mea de azi și care e «programul» ei. Ce pot să spun este că vreau să pun în pagină cele câteva lucruri despre care vorbeam mai înainte astfel încât peisajul să cuprindă o emoție foarte ascuțită, ceva echivalent cu starea de extaz în fața tihnei sublime a naturii. Urmăresc să fac pământul luminos, parcă luminat din interior. Îmi plac griurile, cele numite argintii, mai ales. Urmăresc ca desenul să fie lapidar, simplu, direct. În gravurile mele se vede mai bine ce vrea desenul: mult spațiu alb, unul sau două personaje sub stăpânirea acestui alb.

VASILE CHINSCHI

— Succesul recentei dumneavoastră expoziții de la SIMEZA, stimate Vasile Chinschi, îmi pare semnificativ. Se întâmplă rar ca un artist, la prima lui expoziție personală, să întâlnească un public atât de categoric prietenos, devotat. Publicul acesta, de condiție socială cât se poate de diferită, cumpără deci toate lucrările. E o pictură care, înaintea oricăror altor considerente place. Vă întreb, de aceea, de ce ne place astfel pictura ce-o semnați?

— Deasupra tuturor chestiunilor teoretice ale picturii pe care o fac, țin în mare considerație o chestiune morală. Eu am voit dintotdeauna să fiu medic. Am crezut medicina o profesie care aduce oamenilor sănătate, încredere în viață, mulțumire. Sînt pictor, dar am credința că în fața tablourilor mele oamenii trebuie să găsească sănătate și mulțumire sufletească, uimire încântată și încredere în armonia celor ce ne înconjoară, lucruri și ființe. Cred că drumul cel mai potrivit spre toate acestea e geometria, în manifestările ei cele mai pure și culoarea armonioasă, acordul cald, temperat spre tihnă și contemplație.

— Mă interesează clarul decorativ al acestei picturi. În catalogul expoziției e citat interesul dumneavoastră permanent pentru Cézanne. Personal, aflu: cu multă greutate apropierea de Cézanne.

— E firesc. Eu rețin de la maestrul francez cultul geometriei și ideea că sîntem obligați să facem din arta noastră o artă tot atât de durabilă ca aceea a muzeelor. Nu intenționez să fiu un post-cézannian, cum nu intenționez să fac din pictura mea o pioasă recunoaștere publică a meritelor artei și metodei profesorului meu Ciucurencu. Îi stimez prea mult ca să voiesc să fiu un veșnic dator mesterului. Bună învățătură am mai primit de la primitivii italieni, de la Piero de la Francesca, în special. De fapt, pictura mea se explică și altcumva, cu argumentele locului unde m-am născut. Sînt venit în București din preajma locurilor unde s-au născut Eminescu, Enescu, Ciprian Porumbescu. Nu e hotărât ca moldovenii să fie pictori de condiție absolut lirică. Sînt mulți moldoveni care au văzut cu profundă luciditate arhitecturile realului. Tind să exalt aceste arhitecturi și cînd pictez naturi statice și cînd pictez portrete.

TUDOR OCTAVIAN ■

Reproduceri de VASILE MĂNECAN ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (1)

un boeing 707

Urc în aeronava gata de zbor cu sentimentul de siguranță că un Boeing 707 e, oricum, un Boeing 707, în mîna oricui s-ar afla această sculă bună, pe care românșii o minuesc, sînt sigur, cu măiestrie și orgoliu profesional. Cîte locuri are magnifica pasăre? Mi-i jenă să constat că nu știu. Plicul din folie de polietilenă pe care mi-l dă stewardesa nu conține un prospect al aparatului de zbor, cum e obiceiul în lume; acest plic conține o carte ilustrată, o insignă și — glumă de proporții! — harta zborurilor TAROM în Europa. Înțeleg că noi, care sîntem călători în extremul asiatic, nu vom putea urmări itinerarul cu degetul pe o sumară schiță spațială; harta noastră se termină la țara turcaleților, în pragul Orientului Apropiat, și gata. Nu-i o șicană, e o treabă de bun simț, care strică statutul de plăcere ce trebuie să domnească în acest colos zburător, dotat cu comodități și amenajări de prim rang, care a costat bani grei și ne înscrie pe o orbită de civilizație în aviația mondială.

Pasărea suie aproape vertical, pînă ajunge în cerul ei, la douăsprezece mii de metri altitudine, unde se fixează într-un mers orizontal, continuu și egal. Vom zbura astfel circa treisprezece mii de kilometri. Abia acum îmi dau seama că am plecat cu adevărat: gîndesc numai și numai înainte, la ceea ce va fi, memoria evenimentelor consumate alunecă treptat la limita colinelor purpurii ale subconștientului, de unde știu că n-am s-o rechem curînd-curînd. Navigăm prin efluvii de griuri, seara cade ca o incensușare, arborîndu-se în cer și pe pămînt, își azvirle colburile peste case, fluvii, munți, păduri și peste aripile avionului nostru. Îmi pare că și văd zdrențele inserării fluturînd în botul delfinic al avionului, în aripile lui, cît un bulevard, care se cutremură din cînd în cînd, în accese de surplus de sănătate.

Cînd au trecut două ore? Sîntem la Atena. Pipăi cu ochii minții noaptea de sub aeronavă, încerc să smulg întinericului sfîntele panorame descrise în Jurnal helenic. Nu reușesc să deslușesc nimic coerent, miriadele de lumini nu fac decît să-mi strice reperele; operația de a dezvolta în nitratul de argint al nopții ateniene un film prea cunoscut eșuează. Închid ochii și panorama Ateinei se conturează fabulos, grea de soare, așa cum o știu și cum am pus-o în carte. Îmi zic: nu așeza niciodată în paralel două peisaje de sorginte diferită, pentru că naturalul cu spiritualul nu se suprapun, se completează, formează împreună o ecuație pentru noi înțelesuri, se transferă într-o altă calitate, alchimie în care luăm act de miracolul artei... și basta cu raționamentele.

Pogor într-un aeroport luxos, pustiu la ora aceasta, cu shop-uri îmbelșugate, vorbind de multicolora Grecie. Sporovăiala grecoteilor (doar gura lor se aude) îmi sună familiar de românește, gînd care i-ar șifona pe lingviști. Și chiar așa: din ce vatră lingvistică face parte greaca? E o întrebare pe care, aproape incredibil, nu mi-am pus-o încă. Din ce ramură s-a desprins spre a conlucra atât de extraordinar în civilizația mediteraneeană? Prin ce filiație? Pe parcursul căror nevoi istorice? Cu ce aluviuni, influențe, intruzii? Voi avea oare timp (și destul apetit) să caut cîndva răspuns la toate acestea, așa cum, poate, ne-la-locul-său poftesc acum?

Din nou în pasăre. Călătorii, încă din start puțini, s-au împuținat și mai mult; acum poți umbra cu bicicleta în avion. Poți juca oină. Sînt împrejurările în care simt că o nevăzută mină taie ombilicul care ne ține legați de continentul european; navigăm purtați parcă de un alt curent, cu gîndul la următoarea bornă — Karachi. Lumea de jos a încetat cu totul să existe, sîntem mai însingurați și, totodată, mai orgolios conștienți de forța vaporului care ne duce; denumire corectă ținînd cont de dulcea linie de plutire și silențiozitatea monstrului. Evoluăm prin oceanul aerian după legile noastre; am senzația că formăm o lume aparte, de sine și pentru sine, ignorînd — în numele ideii de zbor — toate celelalte alcătuirii.

A trăi într-o pasăre. A cogita într-o pasăre. A scrie într-o pasăre. Totul seamănă cu o retragere pe o insulă a sinelui, dacă mai există așa ceva, o imbarcare pe un plaur plutitor care înaintează invers, către o deltă a genezei ori, mai exact, miracolul călătoriei pe un covor fermecat, propulsat-dirijat de vînturile violete ale basmelor cu o mie și una de nopți. Somnolează lumea, nu doarme cu adevărat, doar luturile sînt în repaus, în exercițiu rămîne trezia de spirit, farul de veghe, arzînd verde-calm în altarele trupului, fără să-l atingă nici o undă de vînt, nici un zgomot universal, nici o vibrație distonantă. Astfel lucrez într-o pasăre, scriînd cu poftă; vreau să zic, mă scriu, ceea ce se întîmplă destul de rar, la urma urmelor.

E secunda cînd trebuie să-l anunț pe cititor că, spre a nu strica o regulă, în serialul nostru voi transcrie monosilabic, în stil chinez, și numele companiilor mei de călătorie, poetul lu An-ho și prozatorul Al-Si. Acesta din urmă îmi și adresează cuvintele:

«Nu se poate să n-ai un plan, cu siguranță că ai deja un plan al cărții. Chit că se va da peste cap planul acela,

ceea ce nu contează, important e să ai un astfel de plan, îți dă siguranță în acțiune».

«Ar fi plicticos să-l am», grăiesc fără saț, dar mă trezesc total interzis.

Cum adică: nu am un plan? Am citit cu osîrdie despre China, mi-am fișat idei, meditații, filoane de explorat, laitmotive de judecat, am gîndit săptămîni în șir la posibila carte, la formula acesteia și, uite-mă descoperit: nu am un plan, oricît de vag, al ipoteticului opl

Dezolare lucră în mine ca o hemoragie. Sînt lovit în buna mea credință de a nu mă fi pregătit (poate) îndeajuns pentru această experiență. Din creierul infierbîntat îmi zboară, ca niște file de spulberată carte, aceste cuvinte pe care nu știu cînd și în ce mod le voi putea aduna din spațiul planetar:

...China nu poate fi privită din Europa, nu poate fi privită de niciunde. Infinitul chinez nu e piedica principală în efortul de a ne reprezenta cît mai exact această lume crezută secretă; un teribil daltonism stăpînește vederea europeanului ațintit spre China, dîndu-i, fie o dulce miopie, fie un prezbitism glacial. Boala e a privitorului, vine din neștiința (sau neputința) de a abandona — pentru o clipă măcar — obișnuințele și canoanele continentului, care nu pot fi criterii. Din contră, devin prejudecăți. De aceea inevitabilul s-a produs: Europa, fiica cea mai mică, mai răsfățată și mai trușă a planetei, a avut mereu neșansa de a cunoaște strîmb, palid, neconcludent fenomenul chinez, care a curs pentru noi ca un fluviiu subteran, ale cărui adîncimi, meandre și puteri neintrebunțate au rămas tabu. Europa n-a vrut dinadins să se întîmpine astfel, dar nici nu a luptat convingător să depășească inerția necontenitei sale uimiri, a adoptat starea contemplativă, a minimei rezistențe, crezîndu-se buricul lumii, amuzîndu-se păgubos, exotizînd invariabil. E de-ajuns! ne dăm seama acum. China trebuie demitizată, la urma urmelor, nu pentru că vrem noi, ci pentru că ea s-a demitizat demult. Datori sîntem a o pogori din fantasmă și parfumatele ceremonialuri de odinioară. Avem nevoie să cunoaștem China reală, pragmatică, așa cum este ea, China pentru toți. Experiența îmi poruncește să mă conduc după acest adevăr solid: nicăieri nu înțelegi mai bine filorofia, politica și calea unui popor decît acolo unde se plămădesc toate acestea. Iar acest acolo este China de azi, China dezlîntită, adică eliberată de lanțurile de tot soiul, împătîmită în a-și realiza opera istorică, vijelioasă, în edificarea destinului nou.

De aceea, zic: China contemporană este mai fascinantă decît cea a mandarinilor și succesivelor dinastii, despre care s-au scris milioane de cărți. Nu ignor și nu ocolesc cu bună-știință acest trecut fabulos, dar meditația mea merge cu deliberare spre China de azi, adică spre ceea ce văd, simț, respir, exult, unicul punct de forță din care mă pot prelungi în misterele trecutului ori, dimpotrivă, în cîmpurile pline de iradiație ale viitorului, unde China pătrunde solemn și sigur, ca un continent deschis tuturor posibilităților. Nu știu dacă reușesc să cuprind vitalismul, frenezia de gînd și faptă, forța de autodevenire ale celor opt sute de milioane. Dar încerc...

Și astfel călătoresc, furat de raționamente, încît devine incredibilă luna care plutește paralel cu nava, la cîteva palme de ovalurile de plexiglas ale geamurilor; cred că întinzînd mîna aș atinge-o cu degetele și luna ar zice «bing!», ca un talger. Luna asta nu-i nici de cretă, nici ca un ban vechi, nici ca o mămăligă; luna nopții dintre douăzeci și unu spre douăzeci și doi noiembrie una mie nouă sute șaptezeci și cinci, în clipa tăierii ombilicului european și trecerii în spațiul asiatic, este un delicat și slab-pilpietor lampion chinezesc.

POP SIMION ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII parcă lumea se voalase brusc (3)

Ultima dată cînd m-am întîlnit cu Ștefan Neagu l-am întrebat ce s-a mai întîmplat la Potlogi în săptămîna care trecuse de la discuția noastră anterioară.

— Acum vreo cîteva zile, mi-a spus, era cît pe-aici să avem un mare necaz. Un băiat de la noi, ajuns mecanic prin București, la I.T.B., a venit prin sat. Părintii lui au murit nu demult. S-a dus la casa părintească, rămasă nelocuită, și observînd lipsa unor lucruri din gospodărie, mi se pare că a unor lemne pe care — după cum spunea el — le luaseră frații lui, s-a infuriat. Ca să se răzbune, a vrut să dea foc la casă. Era într-o stare de nervi cumplită, care i-a speriat pe vecinii ce săriseră să-l împiedice să facă gestul acela necugetat, gîndindu-se și la ei, la pericolul real, că focul ar putea să se extindă. Am fost anunțat și m-am dus repede într-acolo. Băiatul era înverșunat rău, ședea dincolo de gard și amenința cu toporul pe oricine ar fi vrut să intre, în timp ce fumul umpluse deja curtea. Bătea și un vînt nenorocit, amenințător, care putea să arunce scînteie pe casele învecinate. De vorbă bună omul nu asculta, șeful de post nu era pe-acolo, așadar, vă întreb, ce puteam să fac eu, ca primar, într-o asemenea situație? Am luat vreo doi oameni, am intrat în curtea unui vecin și am sărit gardul pe lîngă casa aceea care începuse să miroasă a cenușă. I-am apărut în față, pe neașteptate, hotărîți să rezolvăm în vreun fel chiar dacă se va dovedi agresiv. N-a fost. Spre binele tuturor, și al lui în primul rînd, acesta a aruncat însă toporul și a deschis poarta și celorlalți oameni să intre și să-l ajute, să stingă focul. După ce totul s-a terminat cu bine, voia să plece la București. Nu l-am lăsat. L-am dus la Consiliul popular unde mi-am îngăduit, recunosc, să-mi vărs și eu tocul, arătîndu-i cît se poate de limpede că fapta asta a lui se numește pericol social, iar o asemenea faptă se plătește. Devenise blînd, ascultător și respectuos, și m-a rugat să-l iert. Știam că nu băuse nimic și de aceea l-am și iertat pînă la urmă, pînă la urmă ceea ce făcuse pe seama nervilor săi cam zdruncinați. Ceva mai tîrziu l-am urcat în mașină și i-am atras atenția să-și lase obiceiul ăsta urît la București, atunci cînd mai vine pe-acasă. Asta a fost. Altfel, oameni cumînți la Potlogi!

— Cumînțenia asta ar putea fi și un răspuns întrebării la care rămăsesem: de ce primar și de ce neapărat într-o comună? Puteați face și altă muncă.

— Chiar e un răspuns. Și mai era unul: aici aveam familia. M-am stabilit în Potlogi în 1960. Atunci m-am căsătorit cu o fată din sat și am hotărît să rămîn aici. De ce să plec, și unde să plec, în altă parte? Eu cred că, mai ales de la o vîrstă în sus, cînd începe să se cam apropie de 40 de ani, omul se învață să trăiască într-un anumit loc pe care îi vine din ce în ce mai greu să-l schimbe. Aș mai adăuga: pe vremea cînd mă ocupam de irigații locale, am amenajat aici, la Potlogi, cel mai mare sistem din sudul județului Dîmbovița. Făcusem atunci cam 150 de hectare. Cît am fost eu plecat, doi ani în petrol și patru la București, oamenii mai amenajaseră vreo 200. După ce m-am întors am continuat această acțiune, avînd în prezent circa 500 de hectare irigate. Iată de ce îmi plăcea să vin aici. Pentru că făcusem unele lucruri și voiam să le termin. Precum și pentru faptul că, știînd foarte bine comuna — o cunosco de 16 ani — îmi dau seama ce se poate începe acum, ce-i interesează mai mult pe oameni, care sînt acele lucruri pe care le pot face ei mai bine.

— Care sînt acele lucruri?

— Comuna asta e foarte veche. Pentru prima oară e atestată documentar la 1580, cînd Mihnea Turcitu îi întăreste unui anumit Dragomir, fost mare vornic, două ocine la Potlogi. Devine mai cunoscută după 1698, cînd Constantin Brîncoveanu ridică aici unul dintre palatele sale, dăruit fiului său mai mare, Constantin, dar folositor și lui ca reședință de vară aici, în coasta de nord a Codrului Vlășiei. Potlogi s-a nărușit ca așezare de plugari, apoi de meseriași: cizmarii, coșcari, tăbăcarii. Încă de atunci, din vremea Brîncoveanului, exista brutărie, și nu-i greu de pus în legătură rangul celui ce se grăiește de piinea lui vodă cu numele unuia din satele aparținătoare comunei: Pitaru. Tot de atunci datează și firgul de vite săptămînal, care se ține și astăzi, lată: deci ce știu să facă și pot să facă mai bine, ce-i interesează, într-un cuvînt, pe oamenii noștri: lucrul pămîntului, meseriile — tradiția unora dintre acestea, pierdută, vrem să o reactivăm — și comerțul. Trei C.A.P.-uri, la Potlogi, Românești și Pitaru, cu 5 400 hectare suprafață arabilă și aproape 40 de milioane producție globală, o fermă a I.A.S.-ului Titu, o asociație legumicolă sere-solariu, un S.M.A. propriu, al comunei, unde lucrează aproape 200 de oameni, o rețea a industriei locale cu o producție anuală de 15 milioane lei, 22 de unități prestatoare de servicii — toate acestea ar putea spune cîte ceva despre ce fac oamenii de la noi, despre ce știu ei să facă mai bine. Dincolo de locul unde muncește fiecare, ceva îi grupează și-i reunește pe toți. Opinia colectivă a satului, unitatea lui.

— Mai concret.

— Eu am văzut cum s-a format această unitate, această opinie unitară și colectivă a comunei, și senzația este de a fi văzut, într-un om, cum bat plămîinii, cum mișcă inima. Iertare pentru comparația cam «naturalistă», poate. Dar să vă dau mai bine un exemplu, așa cum aș putea să vă dau mai multe de atunci, de pe vremea colectivizării, cînd, tehnician topograf și activist de partid fiind, l-am cunoscut pe Ghiță Drașnea, azi unul dintre cei mai buni oameni de la C.A.P. Vorbisem cu el de nenumărate ori dar nu voia în rușul capului să dea cererea de înscriere. Voia să aibă și să muncească singur pămîntul lui, cîteva hectare. Între timp cei mai mulți se și înscriuseră însă, iar loturile acestora trebuiau comasate, ceea ce noi și făceam. Și pe măsură ce numărul membrilor C.A.P.-ului creștea, hotarele trebuiau schimbate, iar lui Drașnea să i se dea pămînt în altă parte. L-am plimbat așa cîteva timp, pe toată comuna, pînă și-a dat seama că afară nu poate să iasă. Omul înțelegea că deplasarea aceasta continuă a pămîntului lui proprietate personală e consecința directă a hotărîrii colective a satului, iar dacă avea ceva de obiectat nu avea să ne obiecteze nouă, ci consătenilor lui. El mergea împotriva satului. Or, cînd fenomenul acesta se întîmplă, se stinge — dacă vrei — singur. Tăranii noștri au acest simț și bun-simț de a merge odată cu lumea, nu împotriva ei. O viață din asta, în răspăr, apare de neînțeles într-un sat!

DUMITRU ELIADE ■

(Va urma)

CONDUCĂTOR DE JOC, GAȚU (2)

cu il visam pe ben tifour,
dar antrenorul m-a pus să joc
rolul ciinelui de pază

— Spuneam că fotbalul a fost marea pasiune a tatălui meu și a mea. Asta nu înseamnă că nu-mi plăceau celelalte sporturi. Prin temperamentul meu, prin îndemnarea în mînuirea mingii, eram bun la toate. Așa se face că în timpul școlii jucam în echipa liceului de fotbal, de baschet, de handbal și de volei. Cel mai puțin îmi plăcea voleiul, pentru că e un joc în care trebuie să dai imediat mingea altuia, n-o poți opri nici o clipă.

Preocupîndu-mă cel mai mult, fiind și legitimat la Dinamo de la vîrsta de 8 ani, progrese mari am făcut la fotbal. Antrenat, pe rînd, de Petre Steinbach, de Fane Stănculescu și de «minunea blondă», Gyussy Baratkî, am învățat de la ei o mulțime de «șuruburi» cu care la un moment dat am ajuns să fiu considerat un nume care promitea la Dinamo.

— Ce-ai învățat, îți mai amintești, de la Baratkî?

— Am învățat o chestiune esențială pentru un fotbalist. Să nu mă uit la minge cînd o manevrez. Să joc cu capul în sus, ca să văd terenul, să văd coechipierii, să văd cum reacționează apărătorul meu direct. «Atacantul care conduce balonul cu capul în jos vine la apărător ca șoarecele la pisică — spune Baratkî. Are o șansă din zece să-i scape! Dacă vrei să-ți zăpăcești fundașul, te repezi cu toată hotărîrea spre el, te și uiți eventual în ochii lui și-n clipa în care a schițat atacul asupra ta îl eviți în ultima fracțiune de secundă ca pe un pom. La minge nu te uiți, n-ai voie să te uiți! O pipăi cu piciorul.» În glumă, cred, Baratkî m-a sfătuit să conduc balonul seara, «cînd nu-l vezi, ci doar îl simți», obișnuindu-mă astfel «să leg balonul de picior», sfat pe care eu l-am luat foarte în serios, drept care săptămînal făceam cîteva nocturne raliuri fotbalistice «în formula 1» pe strada mea, pe Pop de Băsești, de se luau cîinii după mine...

— Erai atacant? Pe ce post jucați?

— Între dreptă. Îmi plăcea nemiapomenit golul. Făceam parte dintr-o linie de înaintare căreia toți îi preziceau

* În chineză, anumite sunete se pronunță altminteri de cum se scriu, motiv să notăm, ori de cîte ori va fi nevoie, pronunțarea exactă în paranteză, conform normelor de transcripție latină adoptate de Academia chineză.

un viitor de aur: Nunweiler VI-Wetzer-Cristoloveanu-Gatu-Asan IV. Cu oricine jucam, nu era adversar să nu-i dăm mai puțin de trei-patru goluri. Am jucat și în altă linie de atac, la fel de promițătoare: Bizgu-Vilcov-Varga-Gatu-Asan III. Tot un fel de mașină de marcat goluri. Am ajuns apoi să fiu titular, în ediția 1962/1963, și în campionatul de tineret, unde îi aveam coechipieri pe Ene Daniel, Nunweiler VI, Stoenscu, Nutu, Goleac și alții. Cea mai mare performanță fotbalistică am atins-o însă la juniori. Am ajuns cu Dinamo în finala campionatului republican! O finală care m-a determinat să las fotbalul... Nu pentru că am mincat bătaie, cu 2-1, de la Farul Constanța, ci pentru că la meciul acela antrenorul mi-a călcat în picioare personalitatea. M-a obligat să fac ceea ce-mi plăcea mai puțin, și știam mai puțin, ca un fel de pedeapsă. L-am ascultat, am făcut cum a zis el, dar la sfârșitul jocului mi-am predat bocancii și am zis adio fotbalului. Toată povestea a început de la semifinale. Jucam cu C.F.R. Timișoara și eram conduși, cu 5-6 minute înainte de sfârșitul partidei, cu 2-1. Eu mă aflam pe banca rezervelor, pentru că antrenorul Fane Stănculescu se supăraseră pe mine că prea mă băgam în toate sporturile și neglijam, zicea el, fotbalul. Ceea ce era fals. Aveam numai fotbal în cap, jucam zi de zi și-l visam noaptea de noaptea! În fine, cum semifinalea cu C.F.R. Timișoara se anunța un meci ușor, Fane Stănculescu nu m-a introdus în formație. Să-mi fie, zicea el, învățătură de minte. Când mai erau însă, cum spuneam, 5-6 minute pînă la sfârșitul jocului, îl văd pe nea Fane că se ridică de pe banca rezervelor și-mi strigă: «Gațule, intri în joc!» Și am intrat. Și cum ardeam de ambiție să arăt ce pot și să dovedesc că mi se făcuse o nedreptate, am jucat cinci minute ca un diavol. Am luat o mingie pe cont propriu și am driblat toată apărarea, servindu-l ideal pe Radu Nunweiler, care a egalat fără nici o dificultate, 2-2, pentru ca în ultimele secunde ale partidei să reușesc o combinație de pe urma căreia aveam să înscrim «in extremis», cum zic cronicarii, golul victoriei. Așa am ajuns în finala campionatului republican de juniori al României. Partida avea loc pe stadionul «23 August», în deschidere la finala Cupei, finală pe care urmau să și-o dispute în acel an Petrolul și Siderurgistul Galați și care avea să revină ploieștenilor cu 5-1, după ce gălățeanul Zgardan deschisese scorul printr-un șut fantastic de la vreo 30 de metri. Dar să revin la noi. În pregătirea jocului, jos, în vestiarele stadionului «23 August», Fane Stănculescu imi azvîrlie chinina: «Gațule, joci extremă falsă, cu sarcini defensive! Îți ții pe Vlad. Asta e treaba ta, să nu miște Vlad! Rămii tot timpul umbra lui». Mi-am mușcat buzele de ciudă. Dar n-am scos un cuvînt. Tot ce știam mai bine și-mi plăcea mai mult, să atac, să driblez, să intru în combinații «algeriene» cu Radu Nunweiler și cu alții — combinații pe care le văzusem pe «Republicii» la Ben Tifour și la Mekloufi, într-o partidă cu Rapidul, jucători care se încrușeau în plină viteză și-și lăsau unul altuia mingea ca niște vrăjitori, de nu știai, tu, spectator, la cine a rămas balonul — toate acestea n-aveam voie să le fac. Eram condamnat să joc rolul ciinelui de pază al constănțeanului Vlad. Disciplinat, am respectat hotărîrea antrenorului și Vlad n-a apucat, într-adevăr, să dea de cinci ori cu piciorul în mingie în timpul partidei. În schimb noi, Dinamo, am pierdut finala cu 2-1.

leșind cu lacrimi în ochi de pe teren, am luat o mare hotărîre. M-am decis atunci, cînd îmi venea să rup tricoul de pe mine de necaz, să abandonez fotbalul. Ajuns acasă, o lună de zile m-am autochestrat... O lună de zile în care am învățat zi și noapte. La sfârșitul lunii m-am prezentat la examenul de admitere la Facultatea de construcții. L-am trecut cu brio.

De atunci a început un nou capitol al vieții mele.

MARIUS POPESCU ■
(Va urma)

YOGA, CUI PRODEST? (2)

la început de drum

Yoga este unul din acei termeni cu rezonanță specială a căror simplă rostire declanșează neașteptate pasiuni, reacții și polemici. Se vehiculează nenumărate definiții, încadrări ale fenomenului, se trece de la critica exotismului sau a «modei Yoga» la comentarii entuziaste, se discută în contradictoriu fără ca partenerii să-și cristalizeze o imagine corectă. Filozofie, medicină sau gimnastică curativă, psihosomatică, sport, religie, psihotronică, iată numai câteva din etichetele atribuite Yogăi, dar pe care proba practicii le-a înlăturat ca nefondate. Necunoașterea unei definiții corecte și complete nu a oprit însă un număr tot mai mare de oameni să adopte diferitele practici din arsenalul tehnicii yoghin. O practică neavînd la bază o definiție justă nu se poate încadra în parametri reali și ca atare poate să conducă la erori din cele mai regretabile, lucru cu atât mai periculos cu cît asistăm la o progresie geometrică a numărului de practicanți, crescînd implicit și riscurile eșecului sub o formă sau alta. Masa practicienilor trebuie înarmată atît cu o definiție a sistemului adoptat, cît și cu o cunoaștere temeinică a implicațiilor acestuia în viața intimă și socială. Apare întrebarea: există o asemenea definiție? Da, există. Experiența acumulată dovedește că avem în Yoga un mod de viață, o orientare integrală bazată pe echilibrul total, urmărind elevarea individului în toate manifestările sale. Simpla enunțare a acestei fraze nu este însă suficientă pentru a o face să și pătrundă în conștiința oamenilor, spre a fi asimilată și deci pentru a-și face efectul, pentru a revela sensul și scopul practicii Yoga. În plus, acceptarea sistemului yoghin ca mod de viață ne obligă la investigarea și la explicarea tuturor inter-

ferențelor dintre Yoga și multiplele aspecte ale vieții omului contemporan. Atît studiul cît și expunerea concluziilor necesită un imens volum de muncă, precum și colaborarea celor mai diferite ramuri ale științei. Afirmăția expertului indian Prashantananda că «dacă termenul YOGA înseamnă multe, aceasta dovedește că reprezintă multe lucruri» nu face decît să reflecte caracterul interdisciplinar al acestei științe despre om, complexă ca însăși existența lui. Este de asemenea necesară o prezentare sinceră și obiectivă atît a datelor deja cunoscute, cît și a evoluției fenomenului yoghin, pentru a evita erorile de interpretare și în final de practică.

Yoga din țara noastră străbate un drum propriu, la lumina zilei, ferită fiind, datorită contextului nostru social, de devierile frecvente în Occident, devieri ce merg de la mercantilism la transformarea practicii în cult. Grație muncii unor pionieri ca dr. Riga, Nineta Crainici și mulți alții, Yoga începe să vină spre cei ce au nevoie de ea: semenii noștri, angajați în activitatea creatoare, oameni pentru care propria evoluție se confundă cu cea a societății pe care o făuresc. Lor le dedică semnatarul acestor rînduri atît modesta sa activitate de profesor, cît și încercările de elucidare a necunoscutelor din Yoga ce fac obiectul acestor materiale.

MARIO-SORIN VASILESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

locotenentul se descurcă

Bărbosul, frecîndu-și un pumn în căușul palmei celeilalte mîini, ca un școlar care nu știe ce să facă fiind în incurcătură, a crezut că poate drege situația:

— Nu vă supărați, domnișoară, dar nouă așa ni s-a spus. Că ați fi logodnica actorului I. care a murit astă noapte în baie.

— Bine, dar nici nu îl cunosc.

— Nouă așa ni s-a spus...

Delia a făcut un gest în sensul că și-a adus aminte de ceva amuzant.

— Stați puțin. Nu cumva o fi vorba de actorul acela caraghios care l-a vizitat pe tatăl meu și i-a spus că înainte de a începe să îmi facă curte, ca să dovedească seriozitatea intențiilor sale, mai întîi se prezintă tatălui. Noroc că tata i-a spus că mă consideră majoră și vaccinată.

— Nu vă supărați, a insistat bărbosul, am vrut să vă întrebăm fiindcă de la o vreme se întîmplă tot felul de lucruri ciudate. Mai întîi ni se spune o poveste romanțată ca de film, ca să îl pedepsim pe dinsul, dar e minciună și l-am atacat necavalerește. Apoi, cel care ne-a prostid de cap cu alte chestii moare cam...

— Cam cum?, a întrebă locotenentul.

— Cam ciudat... Am băut toată noaptea cu el, l-am lăsat sănătos și plin de voie bună, că nu reușeam să îl oprim din cîntat, și scula tot hotelul... Apoi... Treaba dracului e faptul că ușa lui era incuiată, dar cheia noastră se poartă în camera lui. Am fost acolo de mai multe ori ca să luăm cite o sticlă din rezervele lui, cînd era la filmări. Și acum, cheia de la camera noastră e dispărută... Avem și impresia că cineva ne-a cotrobăit prin cameră.

Cei doi cascadori arătau ca doi elevi certai de profesor. Locotenentul s-a scuzat față de Delia și i-a pofit în camera lor. Cum au intrat, cei doi cascadori au rămas mai mult decît surprinși. Pe măsută, la vedere, era cheia camerei lor.

— Fantastic!, a exclamat bărbosul. Cînd am plecat nu era aici!

— Ți-am spus eu să plecăm... Să dăm dracului filmarea asta că nu e a bună, a completat celălalt. Dacă iese cu vreo incurcătură, cade vina pe noi. Să vezi că pe noi va cădea vina... Ți-am spus eu să plecăm!

După ce s-a despărțit de Delia, locotenentul s-a folosit de un telefon public pentru a-l informa pe maior despre cele aflate. «Uite ce cred eu, i-a spus maiorul. Toată povestea cu tatăl Deliei poate să fie și o pistă falsă. Nu îmi imaginez cum au plănuit ei să fure sau să ia prin șantaj acele tablouri, fiindcă le-ar scoate greu peste graniță... În fine, te rog să vezi imediat de ce îl vizează și pe fostul soț al Mioarei, fiindcă evenimentele trebuie să se precipite. O să îți explic eu de ce...»

Doctorul V. era acasă, în halat și papuci. Pe masa lui erau zeci și zeci de fișe, iar cărțile acopereau dulapuri, scaune, podea. Cărți de arheologie, de astronomie, de fizică, de matematică.

Fiindcă după ce s-a prezentat locotenentul nu a găsit o formulă convenabilă ca să explice scopul vizitei sale, s-a gîndit că poate începe discuția de la fișele care acopereau masa și erau pline de tot felul de calcule.

— Vă supărați dacă vă întreb la ce lucrați?

Doctorul a zîmbit, oferindu-i un scaun, apoi i-a spus cumva cu temere:

— Este foarte posibil să fiu înțeles greșit, de aceea trebuie să vă previn că nu fac astrologie. Am preluat din această atît de răspîndită știință ocută a vremurilor vechi doar micul simbur de adevăr pe care îl conține. Și anume acela că organismul nostru uman, printrе factorii care îi condiționează funcționalitatea, îi recepționează și pe cei cosmici. Știm că perturbațiile solare ne afectează metabolismul. Abia perceptibil, dar îl afectează. La fel și alte conjuncturi ale planetelor. Nu ne hotărîesc destinul, așa cum susțineau prezicătorii și șarlatanii, dar există un oarecare factor de influențare a stării sănătății. De aici, de exemplu, și ciclicitatea epidemiilor de gripă. Multitudinea ritmurilor vieții organice de toate felurile resimte perturbațiile sau mai exact alternanțele din ritmurile cosmice. Cu asta mă ocup.

— Iertați-mă, dar nu prea am înțeles.

— Mai exact, vreau să încerc o sistematizare, o precizare în legătură cu modul și măsura în care fenomenele astronomice influențează metabolismul nostru, adică modul de funcționalitate al mecanismului nostru biologic. Se pare că există o oarecare influență, de care medicina ar putea ține cont, spre mai marea ei eficacitate.

— Foarte interesant! Și faceți asta în secret?

— Oarecum. Mă tem să nu fiu înțeles și interpretat greșit. Am avut ocazia să îi aud pe unii colegi răutăcioși spunînd că mă ocup de astrologie, de preziceri și alte minuni. Vă dați seama că asemenea glume mă deranjează.

— Dar în lumea specialiștilor, vreau să spun peste hotare, se știe despre cercetările dumneavoastră?

— Încă o dată trebuie să spun «oarecum». Vedeți, în acest plic am primit o invitație surprinzătoare, pentru un congres internațional, la care să prezint o comunicare. Cum s-a ajuns aici? Tot studiul astronomie, mai exact cînd m-am ocupat de calendarele civilizației maya, am constatat că toți istoricii care se ocupă cu datarea succesiunii civilizațiilor olmece, toltece și maya fac o eroare. Interpretază unele cifre calanderistice ca date certe, adică fixînd un anumit an istoric. Or, de cele mai multe ori nu este așa. De pildă, cea mai des înțîlnită cifră de pe monumentele lor, cifra 642 este, la fel ca și cifra 52 sau 73, tot o cifră nodală pentru racordul celor trei sisteme de calendare pe care le aveau. Cum să vă explic? Este un fel de placă turnantă pentru corelarea anilor exprimați în cele trei metode, dar nu o dată fixă oarecare, așa cum se crede.

— Foarte interesant, a exclamat locotenentul.

— Ei bine, am scris despre aceasta unor cercetători din străinătate, cu rugămîntea să îmi comunice părerea lor, și m-am trezit cu această invitație.

Locotenentul a ezitat o clipă, apoi a pus totuși întrebarea:

— V-ați gîndit vreodată că cineva ar putea fi interesat să pună mîna pe rezultatele lucrărilor dumneavoastră?

— Cum adică? Ceea ce fac eu este, sper, pentru binele medicinei, deci pentru apărarea sănătății oamenilor. Nu poate fi nici secret, nici monopolizat de cineva. Eu așa cred.

— Alții poate gîndesc altfel. Adică, poate cred că se pot face bani din asemenea descoperiri... Văd pe masa dumneavoastră un calculator foarte modern. Îmi permiteți? Ca pregătire de bază sînt inginer electronist.

— Desigur... Păcat că nu mai merge. Deși i-am schimbat bateriile, nu mai are impulsuri... Tocmai îl aștept pe cel care mi l-a adus, fiindcă mi-a spus la telefon că știe să îl repare.

— Puteți să îmi dați ceva în sensul unei truse chirurgicale, sau a unei truse de unghii, sau ceva asemănător? l-a întrebă locotenentul.

Doctorul i-a adus tot ce avea prin casă de acest gen și locotenentul a ales un mic bisturiu, apoi, după ce a desprins placa de pe spatele calculatorului, a dezlipit din firisoarele de legătură o altă placă minusculă, ca un tichet de garderobă, a închis capacul la loc și i-a oferit doctorului calculatorul.

— Acum va avea impulsuri... Știți ce s-a întîmplat? Desigur, cunoașteți principiul după care un calculator poate efectua calcule lucrînd cu așa-zisa «memorie». Ei bine, calculatorul dumneavoastră mai avea atașată o asemenea «memorie» suplimentară, mult mai complicată și mai cuprinzătoare, care a înregistrat toate calculele pe care le-ați făcut dumneavoastră.

— Bine, dar nu înțeleg... Mi se pare fantastic.

— E simplu. Cînd această a doua memorie a fost saturată, deci nu a mai putut reține înregistrările, a acționat, blocînd impulsurile. Cineva, bănuiesc că domnul pe care îl așteptați, ar fi venit, ar fi schimbat această plăcuță cu alta, iar cea pe care o ducea cu el, racordată după un anumit cifru la un alt calculator, ar fi putut reconstitui pe un ecran, ca într-un film derulat, toate calculele pe care le-ați făcut dumneavoastră.

Doctorul a tăcut cîteva clipe, și-a prins capul în palme și apoi i-a spus locotenentului cu amărăciune:

— La așa ceva nu mă puteam aștepta... Mai ales că mi l-a trimis fosta mea soție, scriindu-mi că își amintește mereu cîte nopți pierdeam lucrînd cu o simplă riglă de calcul... E foarte trist...

— Vă rog foarte mult să nu vă trădați în fața celui care va veni să vă repare calculatorul. Să vedem dacă se va întîmpla așa cum presupun eu.

Doctorul nu s-a trădat prin nimic cînd a venit domnul regizor N., dar acesta a simțit că ceva nu e în regulă, de cum a luat calculatorul în mînă, și brusc s-a declarat foarte grăbit. Numai că în prag s-a ciocnit cu maiorul, care tocmai intra.

— Vă rog să mai rămîneți o clipă, i-a spus maiorul și i-a arătat legitimația. Nu este vorba numai de misiunea dumneavoastră în legătură cu furtul lucrărilor tovarășului doctor... Va veni mașina miliției ca să vă conducă la sediul pentru explicații mai grave... E vorba despre modul în care l-ați ucis pe actorul I.I.

Cum domnul N. s-a arătat foarte revoltat de tratamentul care i se aplică, vorbind despre acte abuzive față de un cetățean străin și altele de acest gen, maiorul i-a pus o singură întrebare, care l-a determinat să se așeze pe un scaun, îngălbenindu-se.

— Puteți să îmi spuneți dacă mai există cineva în acest oraș care să aibă același inel, cu aceleași inițiale, ca și dumneavoastră?... Ați șters amprente de peste tot din camera lui I.I., dar nu ați observat săpunul din mîna victimei, care, poate vrînd să se așeze, l-a imprimat peste inelul din degetul dumneavoastră, cînd a dus mîna la spate... Degeaba ați folosit și cheia de la camera cascadorilor, cu speranța că dacă se va observa că victima nu s-a înecat din cauza beției, ci a fost ucisă, vina va cădea asupra lor...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Emanuel Tănjală ■ La cîmpie, primăvară (pictorul naiv GHITĂ MITRĂCHITĂ, din Bărca-Dolj) — la munte, iarnă. Fotografii de Ion Predoșanu și Pavel Tănjală ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefoane: 17 60 10 interior 1618 — secția reportaj; 1606 — secția artă; 1787 — secția probleme cetățenești — scrisori; 1595 secția fotoreportaj; 1623 — secția documentare; 1782—1621 secretariat de redacție; 1744 — redactor șef.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

— Dumneavoastră, tovarășe profesor, ati studiat la Politehnică?

— Da. Am diplomă de inginer constructor.

— Cum se explică atunci cariera dumneavoastră literară?

— Mie mi-a plăcut literatura încă din liceu. Eram un devorator de cărți. Dar în același timp mi-a plăcut și matematica. Dacă aș fi avut mijloace materiale aș fi urmat matematicile pure. Am ales totuși ingineria pentru că pe vremea aceea, deși nu se prea putea trăi din matematici, cu atât mai puțin se putea trăi din literatură.

— Totuși, la un moment dat ați debutat în critica literară!

— În 1943. În ziarul *Ecoul*. Unul din ziarele mari ale vremii. În coloanele lui se strecurau, pe cât posibil, alte opinii decât cele ale regimului lui Antonescu. Pagina a doua aparținea lui Miron Radu Paraschivescu. M.R.P., cu talentul său de a descoperi talente, a transformat această pagină într-o veritabilă revistă literară de stînga. În «limbajul esopic» care nu putea fi urmărit totdeauna de cenzură, tinerii scriitori militau pentru o artă cu un conținut revoluționar.

— Care au fost primele texte pe care le-ați publicat?

— Cîteva medalioane critice. Eram tînr pe atunci și pus pe farse literare. Aceste «medalioane» erau dedicate unor autori însemnați, dar despre care la noi nu se cunoștea prea multe: Vachel Lindsay, Velemir Hlebnikov, Erich Kästner. Mă amuzam creînd impresia că acela care scrie este extrem de documentat și că spune numai zece la sută din ce știe. Pe parcursul biografiei se produceau mistificări. Viața scriitorului prezentat lua o direcție imaginară. Inventam texte ale acestor autori pe care le comentam apoi cu toată seriozitatea. Făceam, fără să știu — bag de seamă acum — ceea ce s-a numit mai tîrziu «critică creatoare». Am scris despre Emil și defectivii a lui Erich Kästner ca despre un apolog filozofic. I-am atribuit lui Vachel Lindsay un poem împotriva gangsterismului (poem pe care l-am compus eu) și am mai născocit că recitind acest poem într-un cinematograf din Chicago, a fost ciuruit de gloanțele gangsterilor.

— Aveți 20 de ani cînd a apărut *Istoria lui G. Călinescu*...

— În 1941 eram desenator tehnic la Galați. Cu primul meu salariu am cumpărat-o. M-am dus acasă și am început s-o răsfoiesc, să mă uit la fotografii. Nu știam de unde s-o încep. Aveam sentimentul că țin în mîini o adevărată comoară; mă uitam pur și simplu la ea vrăjit. *Istoria* lui Călinescu a stîrnit imediat după apariție un scandal imens. Mii de articole injurioase s-au scris despre ea. Majoritatea, de către cei aserviti regimului antonescian ale cărui legi cartea lui G. Călinescu le sfida. În atmosfera aceea de fanaticism, de fascism, G. Călinescu promova cu mult curaj și enorm talent o atitudine progresistă.

— Care era atitudinea celorlalți intelectuali?

— A fost o perioadă atunci cînd nici nu mai citeam revistele. Mi-era silă să întîlnesc în paginile lor texte scrise la comanda fasciștilor. Dar mai rămăseseră totuși cîteva reviste în care intelectualii de valoare își exprimau, în măsura în care izbuteau să înșele cenzura, repulsiu față de atmosfera de suspiciune și ură creată în epocă. *Kalendele* lui Vladimir Streinu era una din aceste reviste. Acolo semnau Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu. Tot aici am întîlnit nume de tineri scriitori: Dimitrie Stelaru, Ion Caraion, Geo Dumitrescu, Șt. Aug. Doinaș, Constant Tonegaru. Pe unii dintre ei și pe mulți alții i-am cunoscut apoi în cadrul *Cenaclului Tineretului Progresist* din București.

— După război ați intrat în redacția *Contemporanului*.

— Mai întîi am trecut pe la *Lumea* lui G. Călinescu. Acolo făceam recenzii, țineam un fel de «revista revistelor». Între timp, destinul meu de inginer constructor se contura tot mai vizibil. Era perioada de reconstrucție și încă student fiind am reclădit o casă cu un etaj de pe strada Alexandru Odobescu. Fusese bombardată. Casa mai există și astăzi. Și totuși, prin forța împrejurărilor, după ce mi-am luat diploma de inginer am devenit consilier de presă la Comisia de redresare a economiei naționale. Pînă la urmă am ajuns într-un post cu caracter tehnic; am început să mă ocup de șantierul național Salva-Vișeu (bineînțeles, de probleme generale). Am participat și la naționalizarea unor întreprinderi de construcții. Cariera mea de constructor s-a sfîrșit însă atunci cînd am fost numit conferențiar la catedra Facultății de limba și literatura română din București.

— Anii de politehnică v-au înrîurit?

— Formația mea științifică n-a rămas fără ecou. Rămîn un spirit rațional, cu gust spre claritate și ordonarea ideilor. Am rezistență față de nebulozitate, obscuritate, deși autorul meu preferat este Dostoievski. Poate că mă fascinează prin complementaritate.

— Cum v-ați apropiat de critica marxistă?

— Cînd scriam la *Ecoul*, la *Lumea*, la *Revista literară* eram mai mult un amator, un cititor care a parcurs multe volume, e drept, dar care nu avea concepții clare asupra literaturii. A venit perioada *Contemporanului*. Redactor șef era Alexandru Buican. Prin anii '47-'49, deși începuseră să se ivească semnele acelei epoci care s-a numit mai apoi a dogmatismului, am trăit totuși acolo o atmosferă de efervescență revoluționară. În colegiul de redacție al revistei erau multe din personalitățile de seamă ale acelei perioade care militaseră de mult în rîndurile Partidului Comunist Român. Redacția ocupa două cămăruțe dintr-o casă de pe strada Sărindar. Atmosfera de lucru era foarte tovarășească.

dogmatic și mi se interzisese să semnez, am fost tentat să mă întorc la inginerie. Într-o vară mă și apucasem să repet cursurile de rezistență. Ingineria mi-a fost de mare folos. Îmi dădea curaj. Știam că am un refugiu.

— Ce uita literatura acelei epoci?

— De pildă, în cazul poeziei, se susținea că poetul nu trebuie să-și dezvăluie subiectivitatea, ci să exprime exclusiv lumea obiectivă. Deci, poezie epică și nu lirică. Nu are nimeni nimic cu poezia epică. Dar, datorită modului îngust în care era înțeleasă ea, au apărut acele nuvele în versuri. Apoi, se făcea o legătură mecanică între bază și suprastructură. Se spunea că dacă baza orînduirii burgheze este de condamnat atunci și toate produsele pe care le generează sînt de blamat. Astfel, Argezi, Blaga, Barbu, Bacovia și alți mari scriitori din perioada interbelică erau negați. Se ajunsese la un primitivism al expresiei lirice în contradicție cu patosul revoluționar al vremurilor în care trăiam. A cere ca literatura să descrie lumea șantierelor, a uzinelor nu e un lucru absurd. Dimpotrivă. Însă nu se

blemelor conștiinței și subliniază totul însemnat atribuit ei în făurirea noii societăți, în crearea omului nou și a umanismului socialist. Congresul va înrîuri fără îndoială și activitatea scriitoricească. A mea și a altora. Cred că literatura noastră și-a tras vitalitatea din viața social-politică a țării. Nu există o literatură mare care să se închidă într-o fortăreață. Care să se consume în experiențe de viață sterile. În general, în lume, literatura suferă de urmările devitalizării, de un proces de sofisticare. Sînt însă semne că sfîrșitul acestei literaturi se apropie. Literatura se va întoarce la sursele ei vitale și va răspunde cu propriile ei mijloace timpurilor noastre, fiind scrisă pentru public, izvorînd din frămîntările maselor. Aceste probleme ale scrisului nostru le-am mai dezbătut dar asupra lor e bine să insistăm cu orice prilej, deoarece avem o mare răspundere pentru viitorul literaturii române.

— Cîteva din sarcinile criticii românești de astăzi?

— Să spună cît mai răspicat adevărul. Să observe fenomenele caracteristice literaturii în momentul de față și să-și exprime cu sinceritate opinia despre ele. Să adopte, cu alte cuvinte, o mai netă atitudine, să-și manifeste opțiunile. Să participe mai activ și mai interesant la dezbaterile de probleme ale literaturii mondiale, astfel încît să nu ne mai plîngem că nu sîntem prezenți în astfel de discuții. Să ne facem mai des și mai tare auziți. Avem și forțe capabile și ce spune.

— Despre romanul românesc actual?

— Cred că fenomenul cel mai salutar din romanul românesc actual este o evidentă revenire la realism. După ce unii prozatori și-au risipit destulă energie și talent în experiențe adesea sterile, mă bucur să văd că marea majoritate a romancierilor noștri care au ceva de spus abordează cu curaj realitatea vieții din jurul nostru și problemele autentice ale omului contemporan. Succesul de public al unor astfel de cărți confirmă că și cititorii își manifestă simpatia nemijlocită pentru acest proces. Mă refer la un realism de substanță, bazat pe observație adîncă a vieții și pe spirit critic, realism care nu exclude deloc mijloace de expresie moderne, variate și originale. Ceea ce lipsește încă romanului nostru este însă o adîncire a viziunii, o interpretare mai profundă a faptelor. Într-un cuvînt, o ridicare sensibilă de nivel intelectual.

— Trece poezia printr-o perioadă de declin?

— Nu. Cel puțin eu nu cred. Sigur, după «explozia» lirică la care am asistat acum cîteva ani (printre autorii ei: Ana Blandiana, Cezar Baltag, Constanța Buzea, Ioan Alexandru, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu), ne sînt mai sensibile astăzi și o anumită batere pe loc în unele cazuri și proliferarea epigonismului. Dar nu răsar generații întregi de poeți foarte talentați în fiecare an. Eu cred că poezia noastră continuă să aibă o mulțime de reprezentanți străluciți în toate generațiile iar printre tineri nu puțini au la ora de față o operă cu totul remarcabilă și demnă de cel mai viu interes.

— O caracteristică a marxismului este larga sa deschidere către problemele contemporaneității. Cum se manifestă această deschidere în cazul esteticii marxiste?

— Critica marxistă este deschisă nouității și ar fi de neconceput să ignore noile metode (semiotice, structuraliste, arhetipale, freudiene etc.) ivite în ultimii ani și cu unele rezultate evidente. Deschiderea nu înseamnă însă eclecticism amorf sau acceptarea pur și simplu. Marxismul este o filozofie eminentemente critică și puterea ei constă mai ales în facultatea de a aborda în spiritul dialecticii cunoștințele omenești și a le confrunta permanent cu practica social-politică a proletariatului revoluționar.

— V-am descoperit numele pe cîteva nuvele științifico-fantastice.

— Îmi place această formulă în care se împacă spiritul meu matematic cu înclinarea spre literatură.

— Orice dascăl dorește să comunice de la catedră discipolilor un adevăr al său. Care ar fi acesta în cazul profesorului Crohmălniceanu?

— Aș fi bucuros dacă din cursurile și seminarile pe care le țin la facultate aș izbuti să conving pe studenții de trei lucruri: că literatura română este de mare valoare și deci nu trebuie să avem complexe, că trebuie să asimilăm în mod critic cele mai moderne teorii în domeniul exegeticii literare, și că marxismul în critica literară este o concepție revoluționară, în stare să realizeze această asimilare păstrîndu-și caracterul propriu, că este o concepție rodnică și cu rezultate cele mai solide.

GEORGE ARION ■

OV. S. CROHMĂLNICEANU:

cultura românească de azi se ridică pe o temelie trainică, multiseculară

Criticul și istoricul literar Ovid S. Crohmălniceanu s-a născut la 16-VIII-1921, la Galați. În prezent este profesor la Facultatea de limba și literatura română, Universitatea din București. **Bibliografie:** Liviu Rebreanu (1954); **Cronici literare 1954-1956** (1957); Tudor Argezi (1960); Lucian Blaga (1963); **Literatura română între cele două războaie mondiale** (vol. 1 - 1967; vol. II - 1974; vol. 3 - 1975); **Literatura română și expresionismul** (1971).

O dată pe săptămîină cam 20-25 de membri ai colegiului de redacție veneau și discutau despre modul în care trebuie făcută revista. Stăteam pe teancuri de ziare și dezbăteam fiecare articol. Doream să fie o revistă vie, care să cîștige pe intelectuali prin puterea argumentelor. În acest climat mi s-a părut că nu se mai poate face o critică de amator. Exista o discrepanță între atașamentul meu față de ideile revoluționare și formația mea de literat. Ele trebuiau să ajungă la o convergență. Printr-un proces interior și nu prin schimbarea peste noapte a cămășii. Cunoștințe politice aveam. Nu și de estetică marxistă. Multe din experiențele mele de atunci au fost însă dezamăgitoare. Citeam tot felul de broșuri traduse și nu le găseam nici un rost. Mai curînd te îndepărtai de artă. Ceea ce mi-era imposibil să accept printre altele era negarea brutală, fără nici o explicație, a unor opere de literatură și artă, mai ales moderne, despre care sensibilitatea mea îmi spunea că sînt opere de valoare. Nu puteam să cred că Brăncuși e o expresie a imperialismului burghez, că Picasso este un degenerat ș.a.m.d. Cînd am dat apoi de Plehanov, Vorovski (prieteniul lui Lenin), Lukacs, Walter Benjamin și Lucien Goldmann am înțeles că marxismul în critica literară înseamnă cu totul altceva.

— În acei ani a apărut și *Poezia putrefacției sau putrefacția poeziei*.

— A fost un moment dureros. A fost și o frămîntare în redacția *Contemporanului*. N-am vrut să scriem nici unul dintre tineri despre acest pamflet. A apărut totuși un articol fără ca să fim consultați. A urmat după aceea o perioadă din ce în ce mai dificilă. După ce am publicat articolul *Pentru calitate în nuvelistica noastră* am fost decretat cosmopolit. Atmosfera din redacție a fost înlocuită cu cea birocratică. Nu se mai țineau ședințele acelea frumoase. Totul se făcea prin directive. În anii aceia aspri cînd am avut ciocniri grave cu spiritul

pleca de la realitate spre literatură. Se enunțau anumite probleme (cea a intelectualului ezitant, a electricității satelor) și scriitorii se duceau pe teren, căutau exemple de oameni care să ilustreze aceste teme, în loc să vadă ce se petrece pe șantier, în uzine și mai ales în conștiința oamenilor.

— Vă mai recunoașteți în cărțile pe care le-ați scris în anii '50?

— Nu le repudiez. Chiar dacă nu-mi mai plac unele pagini. Spiritul acelor lucruri nu e străin de ceea ce fac azi. Am militat și militez pentru o artă revoluționară, angajată.

— Ce a însemnat și înseamnă pentru literatură, pentru artă în general, ultimul deceniu?

— O înlăturare hotărîtă a tuturor piedicilor ridicate în calea creației literare și artistice de dogmatism. Un climat de libertate în care totodată principialitatea și fidelitatea față de idealurile socialismului și comunismului sînt neclintit păstrate. O înțelegere că problemele ideologice se rezolvă prin discuții răbdătoare, prin argumente logice, prin confruntare a teoriilor cu practica și nu prin măsuri brutale administrative. O reînțelegere a istoriei noastre naționale, act fără de care nici o creație culturală autentică nu este posibilă. În epoca prezentă putem spune cu mîndrie și satisfacție că valorile spirituale făurite de oamenii acestui pămînt din cele mai vechi timpuri sînt scoase la lumină și prețuite ca niciodată atcîndva. Cu alte cuvinte, cultura românească de azi și în cadrul ei literatura contemporană se ridică pe o temelie trainică, multiseculară. Este un mod de a construi în planul intelectualului, în spiritul adevărat al marxismului.

— Se apropie Congresul educației politice și al culturii.

— Aștept mult de la acest Congres. Întîiul la noi în țară. Convocarea lui dovedește importanța pe care o acordă partidul pro-